

3/1992

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

Post-Box No. 212.

Telephone No. 2544.

నంపుటము ౧౬ } చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ జూలై నెల 5-వ తేది గురువారము } No. 81
Vol. 16 } శ్రీ విభవనామ సంవత్సర ఆషాఢమాస బహుళ ద్వితీయ. } సంచిక ౮౧

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకు వేలు
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువు పోట్ల
బాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
వాపుల యాపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
నొప్పులకు సంజీవివంటిది.
పంచభావ చీటీ చూచి కొనిన
మోనము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0
డజన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు
249, ఫోరోడ్డు, భోర్లు, బొంబాయి

టి ఆంధ్ర ఇన్స్యూరెన్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్, బందరు

గమనింపదగ్గ ముఖ్య విషయములు

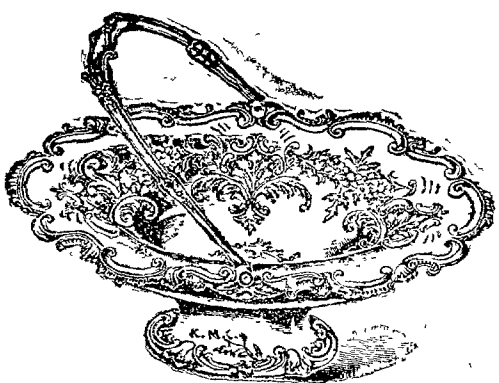
- (1) కంపెనీకి మొదటి సంవత్సరములో 5000, రెండవ సంవత్సరములో 29182-0-4 నికరాదాయము (Surplus) ఇది చాల అరుదు.
 - (2) 1927 సంవత్సరములో మరణము వల్ల గాని, మరేవిధమైనట్టి గాని క్లయిమ్ము లేకపోవుట కుభూతము.
 - (3) ఖర్చులు ప్రిమియము ఆదాయములో మొదటి సంవత్సరము 100-కి 82% రెండవ సంవత్సరము 50% ఇది మితవ్యము మనకు దాఖలా.
- “భీమాకంపెనీలు మొదటి సంవత్సరము నికరాదాయమును (Surplus) కనుపరచుట అరుదు. ఆంధ్ర ఇన్స్యూరెన్స్ కంపెనీవారు అట్టిది మొదటి సంవత్సరములోనే చూప గలుగుట ప్రశంసనీయము” (ప్రెస్టుస్ క్ వత్రిక.)
పలుకుబడి గల ఏజెంట్లు తీరము మీదను, కమిషన్ మీదను కావలెను.

య. మంగయ్య, కార్యదర్శి.

“తంజివిలాసమునంద”! స్థాపితము 1890!! తెలిఫోను నెం పోరూం 3860, రెసిడెన్సు 3861

ఒక గొప్ప సదుపాయము.

ప్రాతకమలములు, పచ్చలు, కెంపులు, మంచిముత్యములు

మున్న గువాటిని మేము క్రయమునకు
తీసుకొనెదము.

తరువాత మీకు వెండిసామానులు, బంగారు
సీమకమలములు, కెంపులు, పువ్వురాగములచే
అమర్చబడిన నగలు యేపైజులో కావలసినను
సిద్ధముగా నున్నవి. హాజరులో లేనివి ఆర్డరిచ్చిన
త్వరలో తయారుచేసి యిచ్చెదము.

కొటా మునిరత్న శెట్టి అందు సన్సు,

వజ్రాలు, రత్నాలు, బంగారు, వెండినగల వర్తకులు, 216 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు జదులు
ప్రాయటకు రు 1-0-0 పై ప్రతిప్రశ్నకు
0-4-0 ప్రశ్న ప్రాయకాలమును తెలుపవలెను.
గాంధీ జ్యోతిషనిలయం, తిరుత్తణి.

ప్రకటన

(2046)

రోగులు స్వయముగ వచ్చిగాని, జాబులద్వారాగాని
రోగలక్షణములను తెలుపుచు చేసినచో రోగవ్యభావము
పుచ్చుకొనవలసిన మందు, పథ్యము, వైద్యురాలు వివరముగ
తదితముగ వ్రాసివంపబడును. (సం 2)
డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, బెజవాడ.

మహాసూర్యవర్తి

ప్రశస్తమైన యోగము. ప్రతివారికి అవసరమయినది.
తొలిరుగుట, నోటనీరురుట, కాళ్ళచేతులు మంటలు, నోటి
బాత, గుండెలలోమంట, మొదలగు ప్రత్యేకకారమునకు ఏద్రా
యోధము. శ్రీ ముక్త్యాలరాజావారి సంస్థానమున రాయరంజ
3-నెల రు 1-కి రు 5/- 2126
ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యాల(కృష్ణా).

ప్రతాపకస్తూరిమాతలు

(75-8851)

4 మిక్కిలి ఘాటును నువ్వననగలది
1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన ఆనందముగా
నుండుటయే గాక ఆతీర్థము, వాయున, జలుబు,
జ్వరము, దగ్గు, ఉబ్బునము, కఫము, చిన్నబిడ్డ
గుణము, కలరా, ప్లేగు మొదలగు అనేకమగు
వ్యాధులను మారిండుటయే గాక బలమును, జీర్ణ
శక్తిని, తోలిగ్యమును గలిగించు వరప్రసాదము.
ప్రతి గృహమం దుండదగినది. 250 మాత్రల నీసా 0-4-0
12 నీసాలు 2-8-0. ఐ. పి. చార్జి ఎన్నిట్లకా 0-8-0.
పి.సి.సి. ఆంధ్ర కో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిడేడ్, నెల్లూరురోడ్డు.

తెల్లబాతుల ప్రాబల్యము

జర్మనీ పూర్వచక్రవర్తి కెయిజరు తెల్లబాతుల భావి దశగూర్చి ఈ క్రిందివిధమున తమ యభిప్రాయమును చెల్పుచున్నారు:—

“రంగుబాతులచే పలు ప బడుచున్న స్వేచ్ఛాపా రాటము పరిపూర్ణాభివృద్ధి నందియున్నది. స్వేచ్ఛబాతులవారియుద్వేగమును పాటింప నిరాకరించుచో తమకుతామే నిందించుకోవలసివచ్చును. ఎందుకనగా రాబోవు దినములలో వీరికిని రంగుబాతులవారికిని భూగర్భమున భారాటములు లుచ్చింపవలసివచ్చును. భూగోళమున దెచ్చుటజూచినను అల్ల రులు ప్రతిభిన్నమందుచేయున్నవి చీకా, ఇండియా, ఆఫ్రికా జావా, ఫిలిప్పైను దీవులు, నుజేజాతులు, వీనిగూ నెచ్చెట జూచినను మరియొక భూగర్భసంగ్రామ మునలం స్పష్టముగ గానించుచున్నది. నేను సింహాపనాసీకడ నయియుండగా ననేక సంవత్సరముల క్రిందటనే యీ యుద్వేగముగూర్చి ముందుగా నూచించి యుంటిని. ఇది తిప్పనికార్యమని నేనప్పుడే నమ్మియుంటిని. నా పలుకులాపము యమున నా లకింప బడి యుండినచో, దీని నాటంక పరులుకు సాగ్యపడి యుండేది. మన నాగరికత అంతయుం దకుండగా పాడబడవలె నన్నచో, రెండువిధములు లక్ష్యపెం ము. మొదటిది, తెల్లబాతులలో నైకమత్వము. రెండవది, రంగుబాతుల సాంప్రదాయములకు తెల్లబాతులు సానుభూతి లావులు.

తెల్లబాతుల కిప్పుడు ఐకమత్యబలములేదు

గత మహాసంగ్రామ మివిషయమును స్పష్టపరిచినది అధినివేశసానములగు సామ్రాజ్యముల కిందులన కష్టములెక్కువయగుచున్నది. బ్రిటీషు రాజనీతిజ్ఞులు, ఫ్రెంచి రాజనీతి జ్ఞులు, తమ సామ్రాజ్యకాంక్షను తమ ప్రజల దృష్టికించుచు ను క రచించి, గత మహాసంగ్రామ మోక ధర్మ యుద్ధ ము వలె గాన్పించునట్లుగా జూటకపు జాట్లనుడి. ముందు సంవత్సరములలో కాంగో ప్రజలను హింసించియుండిన బెల్జియను యోధుల మృత్యుత్వములు భూమినుండి వెకలింపబడి అవి కాంతియుతులగు బెల్జియను ప్రజలకు జర్మనీయోధులచే గాంపబడిన “దుండగములే” యని విశ్వాస ప్రచారముల మూలమున విపత్తి పకటనములు ప్రపంచమునకును వ్యాపింపజేయబడినవి ఫ్రెంచివారును, బ్రిటీషువారును, రంగుబాతుల కాంతిభంగిని వారిని తెల్ల జర్మనీలపై దాడిచేసినట్లులు, యితర తెల్లబాతులచే నుచునా ప్రమయన నాజీవించబడలేదు. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములనుండిగూడ నెట్టి యాజేపగయ రాకండెను.

మానవకోటికి ఘోరనేరము

కింగుబాతుల యూరోపు భూమిపై తెల్లబాతుల కెదురుగా తెల్లబాతులచేతనే నిలువనిట్లు, ఒక్క తెల్లబాతులకాక మానవకోటి కంతకును భూగర్భనేర మొనర్చుట యగును. ఇది రంగుబాతులకు నేరమొనర్చుటగూడ యగును. ఈరాజకీయ మూఢత్వము కంటెనెక్టవ యజ్ఞవేకమున కార్యము చెర్నియెల్లసంధిమాత్రమే యయియుండెను.

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలో జర్మను వశములగు అమెరికనులలో చాలు అచ్చటి నీగ్రోజాతులు గూడ యీదౌర్జన్యమును ఖండితముగా నిరసించియుండిరి.

దీని యన్నిటి యొక్క ఫలిత ముగా రంగుబాతులకు తెల్లబాతులయెడల గౌరవభావి విప్లవము వశించినది.

అసియా ఖండజాతులను ఆఫ్రికా నీగ్రోలను యిక్కుడు కేల్గొని స్వబాతిగౌరవమును గాపాడుకొన యత్నించుట స్వాభావిక మగునట్టియు పరిణామము అయినను దీనివలన నూతన సంఘటనలు లుచ్చింపవలసివచ్చును. ఇదివరకే యీజాతులు తెల్లబాతుల సామ్రాజ్యత్వమును దైర్యముతో నెదుర్కొనుచున్నవి.

భూగోళమున దెచ్చటజూచినను జాతినంఘటనములే

కింగుబాతులు తమస్వస్థానములను కాపాడుకొన యత్నించుచున్నవి. తెల్లబాతులయందు గలలోపములన్నియు వీరికి గత యూరోపు మహాసంగ్రామములో కరతలామలకములయినవి గత మహాసంగ్రామములో తెల్లబాతులు రంగుబాతులను తమలో గలుపుకొని, యూరోపు భూమిపై నున్న తెల్ల స్త్రీ, పురుషులు, మిడతే, వీరిని దాడిచేసినట్లువలన, నేడు మనము గాంచుచున్న ఫలితమేమనగా, జాతినంఘటనలు లెప్పుడు ప్రపంచ మంతటను వ్యాపించియున్నవి.

జాతులయొక్క కీర్తిరాస్త్రమునకు సంబంధించిన నూత్రములు అనులంఘనీయములు. అవి యులంఘింపబడుచో, మానవజాతులు తనంతటదామే నశితులు. వివిధ రంగుబాతులెన్నడు నొంతులతో గలయుగూడదు. ఎందు కనగా, ఒక జాతియొక్క కీర్తిరత త్వ మింకొక జాతి యొక్క

కీర్తిరత త్వ ము న త భిన్న ముగా నుండును. ప్రతి జాతి యొక్క యభివృద్ధియు తనకు ప్రత్యేకముగా చెందిన స్వంతసూత్రములపై నాధారపడియుండును. ఈ భావము ప్రాకృతజీవులలో నానాటికి జీవించుట నేను భయముతో గమనించుచున్నాను.

ఈభావములయొక్క రాజకీయార్థ మేమనగా, నానా విధములగు తెల్లబాతులను, రంగుబాతులను, గూడ, తమ తమ స్వంతసూత్రముల ననుసరించి యభివృద్ధి జేపడవలెను. సామ్రాజ్యత్వముచే నొకరినొకరుల నొక రాక్షసింపరాదు. వారివారి ప్రత్యేక సాంప్రదాయములు, పరిపాలనాపద్ధతులు, సూత్రములు మన్నింప బడి వలె ను. ఇవియన్నియు గూడ జాతీయత్వ ముండి యే యుద్భవించినవి. ఉన్నత నాగరికత పొందియున్న జాతులు దెవనిర్మితములగు తమతమ స్థానములకు పూర్తియగు హక్కును గలిగియుండవలెను, ఇవి నూర్మకుండలములైంద, వారివారి ప్రత్యేక జీవితానధనములకారకు ప్రత్యేకింపబడిన భూభాగములు.

నాగరికతకును, భూవనరికిని, చాలగర్హరసంబంధము గలదు. అనాదినుండియు నొకజాతికి బుట్టినిల్లగు నొక భూభాగమును తగ్గింపయత్నింపుట, జీవితతత్వమునకే విరుద్ధము.

కాని, మానవజాతులు ప్రావృద్ధిగలవారు. అనూయత, అవిశ్వాసము, సామ్రాజ్యకాంక్ష, యీభావములు యూరోపుఖండము నావరించియున్నంతకాలము వైసూత్ర మనుపరింపబడుట యసాధ్యమని దోచుచున్నది. యూరోపు ఖండపు తెల్లబాతియొక్క వివిధజాతుల యంతఃకలహముల నంతమొందింపగల అన్యోన్యస్నేహభావ మిప్పు డిందుకయినను గానరాదు. ఇట్టి భూమేర్పడుటకు ముందుగా ఏజాతియొక్క జన్యవృత్తము లాజాతికే యుండవలెనను ప్రధానసూత్రము పాటించబడవలెను

మరియొక మహాసంగ్రామము

వెర్నెయిల్ల సంధియుక, లోకల్వో ఒడంబడికయు, వైసూత్రముయొక్క అతిక్రమణమునకే దృష్టాంతములుగా నున్నవి. తెల్లబాతి యొక్క వివిధ జాతుల తలలలో దామే కాంతి నెలకొల్పజాలకుండచో తెల్లబాతులకును రంగుబాతులకును మధ్య న్యాయాధారముగ కాంతిని తాము నెలకొల్పజాలరని మువ్వక్త మగుచున్నది. తెల్లబాతులలో గల యజాతిద్వేషము మరియొక మహాసంగ్రామమును దారితీయుచున్నది. రంగుబాతులయొక్క న్యాయముగోర్చెల నగించినట్లుట తెల్లబాతికెంతమాత్రము హక్కులేదు. సాంకేతికజ్ఞానమందు సాధనసంపత్తియందును, తా మెక్కువవారణనంతమాత్రమున రంగుబాతులకు సాంఘికసమానత్వ మొనగకుండుట న్యాయముగాదు. తెల్లబాతిక తా వ్యాపకము ప్రపంచ మునకు మేలొనగూర్చుచున్నది. ఈనాగరికతను ప్రపంచమందలి యితరప్రాంతములకు వ్యాపింపజేయుట తెల్లబాతుల వారి కృత్యముగానవును. కాని, మననాగరికత నిలకలపై దౌర్జన్యముతో జొప్పించుటకు మన కెంతమాత్రము హక్కులేదు. మననాగరికత ప్రచారము సామ్రాజ్యత్వముతో గూడిన బూటకపు ప్రచారముగానూడదు. స్వార్థచింత నేడు ఉన్నత జాతులన్నిటి నానహించియున్నది దీనిఫలితముగా ప్రపంచము తీవ్ర సంఘటనలకు పాల్పడును. అప్పుడు క్రైస్తవజాతులు గట్టిగా వరీక్షించబడుదురు.

శ్రీగుంటూరు అన్నదానసమాజము

ఆయాగ్ని, గడచిన జూలై నెలఖరవరకు మామూలు ఆదివారము పంతులగు 5-కి 478 మంది బీదలకు ఈసమాజము ద్వారా భోజన మొసంగబడెను.

న్యాయతి మానుమంతరావు,

కార్యదర్శి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర అర్చక మహాజనసంఘము

ఆంధ్రరాష్ట్ర అర్చక మహాజనసంఘ కార్యనిర్వాహక వర్గ సమావేశము, 2-9-28 వ తేదీ సాయంత్రము 2-30 గంటలకు, బెజవాడ, గవర్నరుపేటలో కృష్ణామండల అర్చకసంఘ కార్యాలయమున జరుగును. ఈ సమావేశమునకు సభ్యులకు ప్రత్యేక అహ్వానములు వంపబడవు. సభ్యులు వై సమావేశమునకు తప్పక ధయచేయ ప్రార్థన.

పి. ఆర్. కృష్ణమాచార్యులు, సెక్రటరీ.

మేయోకన్య గ్రంథము

దీనబంధు ఆంధ్రమానుగారి ఆరవలేఖ

ఆంగ్ల దేశమునంటి కీలదేశములందు యువకులు 16 యేండ్లకు బురుగుతులగుదురుగాని భారతదేశమునంటి ఉన్న దేశములలో 18 యేండ్లకే పుష్పవతులగుదురు. బ్రిటన్ దేశము నందు 16-17 యేండ్ల యువకుల కెట్టి నవయావన సంపూర్ణ వికాసమును సర్వాంగసౌష్ఠ్యమును కలుగునో అట్టి సౌష్ఠ్య వికాసములు, కెన్యాదేశమున 10-11 ఏండ్ల యిందుననే జ్వాలిక లకు కలుగును. వయసు తెలియనివారికి వారు నిండుప్రాయపు స్త్రీలవలెనే కనబడుదురు అని “కెన్యా(ఫంబిన్) అను గ్రంథమున వ్రాయబడెను.

ఈ కారణమున నిపుడు అమెరికా విరోధాఖండములలో యువకులకు నిర్ణయింపబడిన వివాహోచిత ప్రాయము భారతదేశమునందలి కన్య లకు వనికిరాదు. పాశ్చాత్య దేశములలో స్త్రీలకు నిర్ణయింపబడిన వివాహోచిత ప్రాయము చాల హెచ్చుగానన్నది. ఇంకను శిశువుగానే వివాహములు జరుగదగునని గూడ పలువురు ధీమతు లభిప్రాయ పడుచున్నారు.

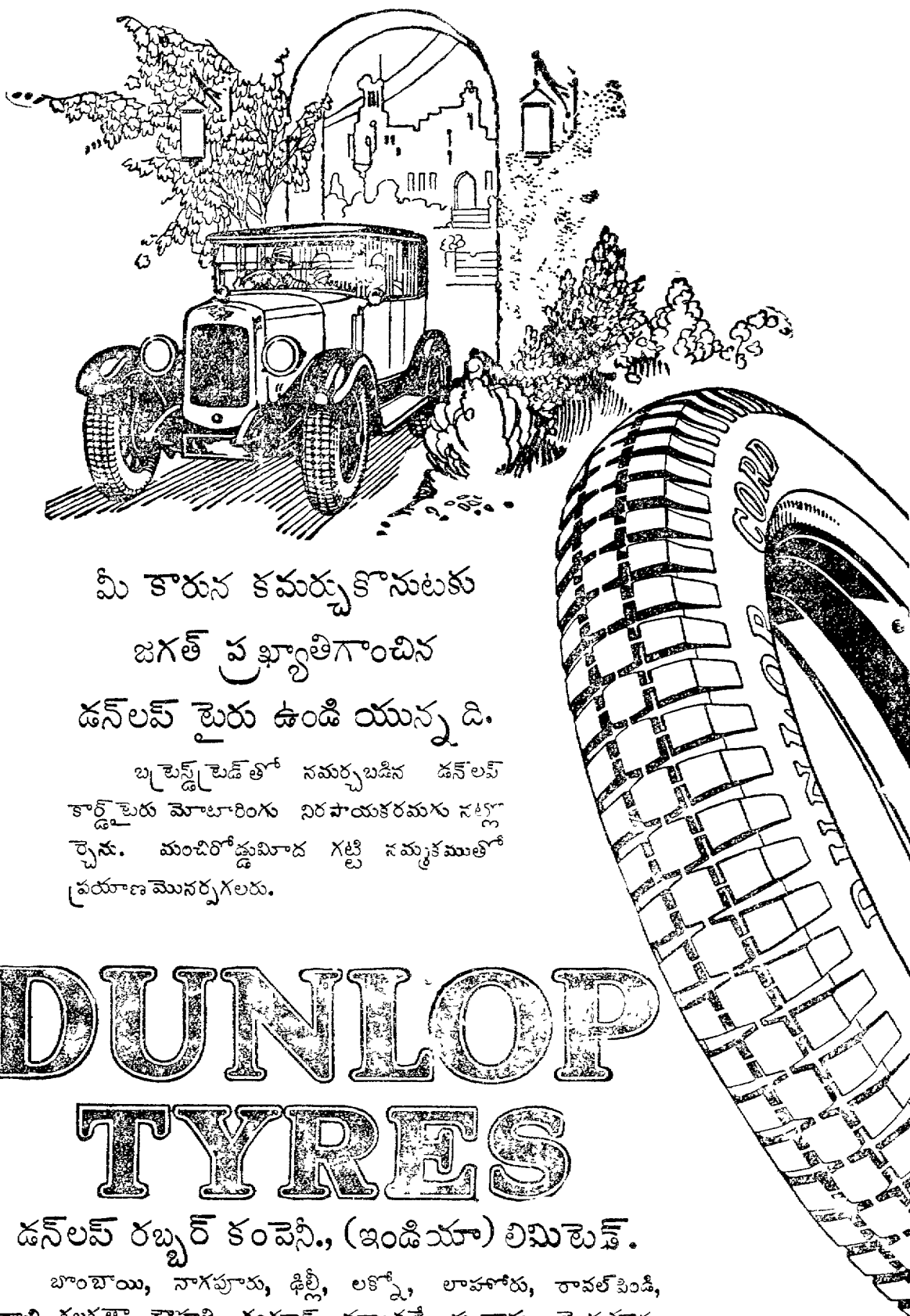
భారతదేశమునందు సరియైన ప్రాయము రాకముందును పాశ్చాత్యదేశములందు ప్రాయముముదిరిన పిమ్మటను వివాహములు జరుగుచున్నవి. ఇందులకు ప్రత్యేక కారణములు కలవు. కాని రెండుదేశములవారును గూడ సరియైన కాలమున వివాహములను చేయుటలేదనియే చెప్పవచ్చును.

పాశ్చాత్యదేశములలో కొంతమందిస్త్రీలు 80 యేండ్ల వయసులోను ముప్పదేండ్లు దాటిన పిమ్మటనుగూడ తరుచుగా పెండ్లిచేసికొనుచుందురు. ఇది కేవలము అనుచితమేయగును. పాశ్చాత్యదేశములలో ఎక్కువవయస్కిస్త్రీలకు తగిన సంబంధములు దొరకక వారు యావత్జీవమును అవివాహితృణగానే యుండుదురు. ఇదియును అపహాజమే. భారతదేశమున 12-14 ఏండ్లమధ్య వివాహముచేసెదరు. ఇదిగూడ అనుచితమే. భర్తలను గోల్పోయిన స్త్రీలలో చాలమంది కొంతకాలము కాపురముచేసినవారు నరజన్మలంకాకముందే భర్తలను గోల్పోయిన వారికలను గూడ మరల వివాహముచేసికొనరు. అదియును అపహాజమే. ఈ రీతిగా భారతదేశమునందును పాశ్చాత్యదేశములందునుగూడ వివాహపద్ధతిలో చాలలోపములుండగా నొకరినొకరు నిందించునట్లు చాల అధమము.

రెండుదేశములలోను సంపూర్ణ విప్లవము జరుగవలెను. అది జగగలదు. వివేకమును సానుభూతి యవసరముగాని అవివేకముతో గూడిన నింద వాంఛనీయముకాదు. పాశ్చాత్యదేశములలో వివాహవిచ్ఛేదాభియోగములు చాల హెచ్చుగా నున్నవి. నైతికస్థితి అధ్వాన్నముగానన్నది. ఇందులకు పాశ్చాత్యులచేతనే వ్రాయబడిన నిష్పంత్యములగు లిఖిత నిదర్శనములు చాలగలవు. వీనినండి భారతీయులు విషయములను గ్రహించి పాశ్చాత్యులను నిరసించుచు గ్రంథములను ప్రకటింపవచ్చును గాని వారు చాలమర్కాదయును వివేకమునగుల వారగుటచే యితరులమును నొప్పించుట కంగీకరింపజాలక అట్టి గ్రంథములను వేసిగూడ వ్రాసియుండలేదు.

భారతదేశమున భార్య జీవించియుండగా మరల ఒక్క తెనుగాని పెక్కు మందినిగాని వివాహము చేసుకొనునట్టి వధ్వితికముగాని దీనినిగూర్చి పరిగాయెరుగనివారు దురభిప్రాయులగుచున్నారు. కొంతమంది సంసారాధిపతులు మున్నగువారు సంతానము లేకనో భోగపరత్వములననో అటుల చేయుచుండుటలననే దేశమునందు బహుభార్యాత్వము చాల హెచ్చుగానన్నదని పెక్కుమంది పాశ్చాత్యులు దురభిప్రాయపడుచున్నారు. ఈ దురభిప్రాయము మిక్కిలముగుటచే దాన్నితో అగింపుట చాల కష్టముగానన్నదని దక్షిణాఫ్రికాలో నాకు కలిగిన నా అవభవమునుబట్టి నేను చెప్పగలను.

జనాభా లెక్కలకంటె మన కీ విషయమున నమృతగిన నిదర్శనము వేరొకటియుండదు. “భారతదేశమునందు హిందువులు మహమ్మదీయులు మున్నగువారిలో 100 కి 98 మంది ఒక్కస్త్రీనే వివాహము చేసుకొన చున్నారు” అని జనాభా లెక్కలలో నున్నది. ఇప్పుడు విద్య విస్తారముగా వ్యాపించుచుండుటచే బహుభార్యాత్వ మింకను తగ్గి పోవుచున్నది. కాని నేటికిని యీపద్ధతిని దేశీయులు నిరసించకుండుట కడు శోచనీయము. కాని భారతదేశమునందు హెచ్చుమంది పురుషులు పెక్కుమంది భార్యలను గలిగియుండు రని తలచుట మిక్కిలి గొప్పపాపబాటు. న్యరాజ్యాధికారము లభించినచో టర్కీలో కెములపాషాగారు చేసినట్లు భారతీయులు గూడ త్వరతోనే బహుభార్యాత్వము నడచితేయగల రనుట నిశ్చయము.

మీ కారున కమర్చుకొనుటకు
జగత్ ప్రఖ్యాతిగాంచిన
డన్లప్ టైరు ఉండి యున్నది.

బ్రెస్ట్ టెడ్ తో సమర్పబడిన డన్లప్
కార్డ్ టైరు మోటారింగు నిరపాయకరమగు నట్లు
రౌన్డ్. మంచిరోడ్డుమీద గట్టి సమృద్ధముతో
ప్రయాణ మొనర్చగలరు.

DUNLOP TYRES

డన్లప్ రబ్బర్ కంపెనీ., (ఇండియా) లిమిటెడ్.

బొంబాయి, నాగపూరు, ఢిల్లీ, లక్నో, లాహోరు, రావల్ పిండి,
కరాచి, కలకత్తా, గౌహతి, రంగూన్, మాన్మలే, మద్రాసు, బెంగళూరు,
కల్కత్తా, కొలంబో.

4956

ఇప్పుడైనను భారతదేశమున రాజులు మహారాజులు
మన్నగువారిలో మాత్రమే యీ పద్ధతి పెంచుకొన్నది. పూ
ర్వకాలమున నైకోపాఖండమునగూడ రాజకటుంబములవారు
పెక్కుమంది భార్యలను కలిగియుండినవారని చరిత్రలవలన
తెలియుచున్నదిగాన యందులకు భారతీయుల నీ నిందిం
చుట న్యాయముగాదు. భారతప్రజలలో రాజులపట్ల నొకవిధ
మగు గౌరవభావ మింకను తొలగలేదు. అది పూర్తిగా తొలగినచో
ఈ పద్ధతి అంతరింపగలదు.

భారతదేశమున వివాహవిచ్ఛేదపద్ధతి యెన్నడును
లేదు. ఆ భావమే వారికి దుష్కరముగా నుండును. ఇకముందు
దాని స్వభావము బొత్తుగా లేని వారి విషయమున వివాహబు
ద్ధము రద్దుచేయుటకు శాసనములు జరిగిన జరుగవచ్చును. మ
హమ్మదీయులలో వివాహవిచ్ఛేదపద్ధతి కలదు గాని చాలకొద్ది
మంది మాత్రమే దీని నవలంబించెదగ. మహమ్మదీయులతరును
కొన్ని శతాబ్దములకు పూర్వమే అవలంబించిన హిందువులు
నైతము ఈ పద్ధతి నంగీకరించుటలేదు.

వితంతువులు వివాహము చేసి కొన
గూడ దను పద్ధతి మాత్రము హిందువు
లలో నున్నది. కాని యిది మతసంబంధము కాదని యీశ్వర
చంద్ర విశ్వానాథగారి కాలమునుండియు స్పష్టమగుచున్నది కాని
మతగురువులు దీని నామోదించుటచే దీనివలన చాల హాని కలు
గుచున్నది. భారతదేశమున వివాహసమయమున భార్య
భర్తలకు సంభోగము జరుగదు. వివాహకాలమున కస్యా
ప్రదానము మాత్రమే జరుగును. అటులయున్నగూడ నట్టిబాల
వితంతువులుగూడ వివాహము చేసుకొనగూడదను పద్ధతి చాల
కఠినముగా నేయున్నది. ఇది చాల అనర్థముగా నున్నదిగాన
దీనిని తొలగింపవలెను. ఇప్పుడు చాలమంది బాలవితంతువులకు
వివాహములు జరుగుచున్నవి. గాంధీగారును రవీంద్రనాథ్ గా
రుడును విధవావివాహములను మిక్కిలి పెంచుకొని

తృప్తిపరుచుచున్నారు. గాని ఈ పద్ధతి యింకను బాగుగా
వ్యాపించుటలేదు.

హిందూ వితంతువులందరూ ఒక్కరిగానే యుండకు.
కుటుంబ స్థితిగతులును బట్టి వారి కష్టములు మారుచుం
డును. కొంతమంది వితంతువులు చాల కష్టముల ననుభవించు
చుండు. భార్య చనిపోయినచో పురుషుడు మారుకడైనను
గూడ పెంటనే ఒక చిన్నపిల్లను పెండ్లి యాడుటకు సంఘ
మునుమతించుచున్నది గాని భారతదేశమునందును చీనా
దేశమునందును ప్రాధాన్యము కుటుంబమునకు గాని వ్యక్తి
కాదను విషయమును జ్ఞాపక ముంచుకొనవలెను.

భారతదేశమున ఆకలంకచరిత్రముగా నుండు వితంతువు
లను ప్రజలందరూ మిక్కిలి పెంచుకొని గౌరవించుచుండును.
ఇదియే ముఖ్యవిశేషము. మధ్యయుగమున భర్త చనిపోగానే
భార్యను భర్తతోగూడ సతీవిముగా కాల్చివేయుపద్ధతి యుం
డినది. దీనిని సహగమనమందురు. నూరేండ్లుక్రితము రాజారామ
మోహనరావుగారు బెకాటింకు ప్రభువును కలిసి దీనిని రూపు
మాపిరి. ప్రజలుగూడ వారికి తోడ్పడిరి. అప్పుడు దేశమునం
దెట్టి విప్లవమును జరుగలేదు.

కాని సహగమనము శ్రేష్ఠతమనుగు పతివ్రతాధర్మ
మని ప్రీన్సిపలు రుద్రగారు (డిప్టీ) జాకెగించిరి. ఇతడు ఆస్తి
కుడకు క్రైస్తవుడు నందలూజునాను వ్రాసిన పతి యను చిత్ర
ము నన్నిధికముగా జాకెగించినది.

కొమునకాధలిక్కలు నన్ను అసభకు విరాగినుల నెటు
ల గౌరవించుటో భారతీయులంతకంటె పెంచుకొని పచ్చరి
త్రలకు వితంతువులకు గౌరవించుచుండును. ఇది నేను ప్రత్యక్ష
ముగా చూచినవిషయము. వెనుక నొకకాలమున నెల్లాశ్రమ
ధర్మము చాల మేలు చేసినది. కాని యిప్పుడది నిరపయోగ
మైనది. ఇప్పుడు స్త్రీలకును పురుషులకును పరస్పరసహన
గౌరవము నేర్పవలెను.

నేను గ్రామములలో హిందువుల కుటుంబములలో
నొక బంధువునలె నే కలిసి మెలసి యుంటినిగాన నీరహస్యము
లన్నియును నేనెరుగుదును. కాని మేయోకన్య కట్టి అవకాశము
లభింపనందున ఆమె పరిగ్రహింపబాలను.”

(ఎంసు ఇండియా 21-6-23)

రామభద్రయ్యధర్మాయుర్వేద వైద్యశాల,
నంద్యాల.

రామభద్రయ్య ధర్మాయుర్వేద వైద్యశాలకుగాను
నంద్యాల ట్రవెల్స్ కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీనుంచి ధర్మాయుగా
తీసిన ద్రవ్యములో వైద్య సహాయార్థం ఆరోగ్యాభివృద్ధికిగాను
100-0-0 నూకరూపాయలు ఇచ్చునట్లు కోపరేటివ్
సంఘసభ్యుల సమావేశమునందు తీర్మానించిగా 6.

(ఆయుర్వేదాబిలాషి.)

“విశాఖపట్టణం జిల్లా ప్రాథమికవిద్యాసంఘము”

ఈసంఘముయొక్క మహాజనసభ 1928 ఫిబ్రవరి 21, 22 తేదీలలో విజయనగరములోనున్న మిర్రా రాజ్ భద్ర
గిరి రామమూర్తిగారి స్కూలునందు మిర్రా రాజ్ భద్ర
పూడి కామయ్యశంకులు యం. వి. యల్. టి. గారి ఆధిపత్య
ముక్తింద జరుపబడును. గాన జిల్లాలోని అన్ని రేంజీల తా
లతనియలును, ఉపాధ్యాయులు అందరూను కలసి సభ
జయత్రయముగా జరుప ప్రార్థితులు

జి. వి. రామారావు,

కార్యదర్శి.

బెజవాడ

(స్వతంత్రవిలేజు)

శ్రీ శే|| రాయబహదరు కోవెలమూడి

గోపాలకృష్ణయ్య చౌదరిగారు

జూలై 1:—కోవెలమూడి గోపాలకృష్ణయ్యగారు కృష్ణా జిల్లాలో నొక గొప్ప సంఘమునకు ఆతి పిన్నవయసున నె శా యకమణి కాగలిగెను. ఆంధ్రులకు కారణము ఆయన యొక్క మనోనిబ్బరము, చూటనిదానము, స్వేచ్ఛాభిలాషయని చెప్పవ గును. ఆ శాయకత్వము చివరవరకు అటులనే నిలిచియుండెడి ది. కాని ఎవరు యూహించబాలని ఆవాంతరములు కలిగెను అందులకు గోపాలకృష్ణయ్యగారు తరవాదులు కాబాలరు.

గుంటూరుజిల్లాలోవలె కృష్ణాజిల్లా కమ్యునంఘము విద్య యం దభివృద్ధియొనడి. కాని గుంటూరుకంటె ఎక్కువగ రాజ కీయ విషయమున నేమి, సాంఘిక విషయమున నేమి కృష్ణాజిల్లా కమ్యునారు ముందంజ వేసినారు.

సంఘము అడుగువేసినంత వడిగ గోపాలకృష్ణయ్యగారు వడిపింపబాలక పోయినారు. ముందుచెనుక లాలోచించి ముం దడుగిడుట గోపాలకృష్ణయ్యగారి సహజగుణమై యుండెను. కృష్ణా జిల్లా క మ్యు నారు న్న నో ఆ టు ల కాదు. చక్కని త్రోవ కన్పించుచున్నప్పుడు సుదేహించిన శాయకుని త్రోసిబుచ్చి తమ గమ్యస్థానమున చేర జూచుచుండుట. 1907, 1914 సంవత్సరముల యుద్ధములందు శాయకత్వమును విహించిన భరతశాయకులెందరు 1921 లో ముకుదుగుజేయలేదు?

గోపాలకృష్ణయ్యగారు స్వతంత్రాభిలాషి. దాస్యము యేరూపముననుండినను సహించబాలరు. బ్రాహ్మణపాశోహి త్వమువలన కమ్యునంఘము దాస్యముపాలైనదని గోపాలకృష్ణ య్యగారి నమ్మిక. అందువలన వారు కమ్యునాశోహిత్యమున యేర్పాటుచేసెను. తాన నమ్మినదాని శాచరించువారు. అందు వలన ముందుగ తమ యింటియందె ఆచరణలోనికి తెచ్చిరి.

కాని బ్రాహ్మణులు నెన్నడు పల్లెత్తియొక్కపరువవాక్య ముడియుండలేదు. బ్రాహ్మణులను నేపాటునితో చూచు యుండెడివారు. తాలూకాబోర్డులో 12 సంవత్సరములు ప్రెసి డెంటుగా నుండిన కాలములో బ్రాహ్మణుల కెట్టి అపకార మొనర్చియుండలేదు.

గోపాలకృష్ణయ్యగారు జన్మింపబడి సిద్ధాంతముల నంగీ క రించె ను. కాని జన్మింప పాపి నాయకులు పెడదారిని త్రొక్కినపుడు వారిని విడిచిపెట్టెను. స్వలాభము నకై మంత్రుల నెప్పుడు ఆశ్రయించియుండలేదు.

క్రమక్రమముగ జన్మింపబడిని కాంగ్రెసుపక్ష సిద్ధాంత ములకు చేరదీయఁజొచ్చెను. గడిచిన ఎన్నికల సందర్భమున గోపాలకృష్ణయ్యగారిని కాంగ్రెసుపక్షమునకు రప్పించి వారిని కాసనపథకు ఆభ్యర్థిగ నుండు ప్రయత్నములుజరిగెను. గోపాల కృష్ణయ్యగారుల చేరవచో నిమిత్తమాత్రమునగెల్లి కాసనపథ నలంకరించి యుండెడివారు. కాని కాసనపథనిమిత్తము కాంగ్రె సులో చేరితి ననెడి యపవాదము రాగలదని నిరాకరించెను.

జన్మింపబడినారు మొట్టమొదట రాజకీయఖయిదీల వత్తుమున చూపిన కాశిన్యమునకు గోపాలకృష్ణయ్యగారు అటు పిమ్మట నొచ్చుకొనుచుండెడివారు. శాన్ గోఆఫ్ డెవలప్ మెంట్, జన్మింపబడినారు బయలుదేరిన క్రా త్తలోబాలలో ఇరు వత్తుములవారు ఆతివాదులగుట తటస్థించెననియు, ఆ కార్యణ్య మువలన జన్మింపబడినారు రాజకీయపైదీలపట్ల నట్టికాశిన్యమును పూనుట తటస్థించెనని కారణమును జెప్పయండెడివారు.

బెజవాడపట్టణ మభివృద్ధికి రాగలదని సంగర్వముగ వల్కు చుండెడివారు. యూనివర్సిటీసెంటరు బెజవాడలోనుండవలయు నని గోపాలకృష్ణయ్యగారు తమపలుకుబడినిబట్టి గట్టిప్రయత్న మునుచేసిరి. వారిమరణమువలన బెజవాడకు తీరనికొరత యేర్ప డినది.

ఆర్యవైశ్యనభ

“చిత్తూరుజిల్లా వాయలపాడు గ్రామమందు జరుగబోవు పదునాల్గవ ఆర్యవైశ్య కాన్ఫరెన్సు సందర్భమున, కు స్తీ పోటీ లున్న, బలప్రదర్శనమున్న, జరుగబడును. ఆర్య వైశ్యులలో గల సాంఘోలును, వస్త్రాలున్ను, విలువిద్యయందు, యితర దేహశక్తిప్రముఖులందు సేర్వరులు దయచేయప్రార్థన.

పూలేపల్లె రామానుజంశెట్టి, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు.

శ్రీ శే|| చల్లపల్లి రాజగారు

(ప్రె. ఫో. టీ.)

శ్రీ శే|| శ్రీమంతురాజా యేర్లగడ్డ అంకినీడు ప్రసాద్ బహదరు జమీందారుగారు బి. ఏ.

చల్లపల్లి

కృష్ణామండలమున నత్తంత ప్రాచీనమును బ్రామాఖ్య మును నైన దేవరకోట సంస్థానమున కధిపతులైన శ్రీమంతురా జా యేర్లగడ్డ అంకినీడు ప్రసాదు బహదరుగారు 1877 సంవత్స రమున జననమందిరి. వీరి విద్యార్థి దశ కొంతవఱకు స్వీయస్థాధ మునందును బిమ్మట మెట్రిక్యులేషన్ పరీక్షవఱకు బందరులో ని హిందూ హైస్కూలునందును జరిగెను. అటుపిమ్మట యఫ్. ఏ. కొఱకు నోబిల్ కాలేజియందు బ్రవేశించి యాటుమాస ములవఱకు మాత్రమే చదివి పిదప మదరాసులోని పచ్చయప్ప కాలేజిలో మిగిలిన యాటుమాసములను జదివిరి. అటుతరువాత సీనియర్ కాలేజిలో రాజధాని కళాశాలయందు బ్రవేశించి చదువుచు 1903 వ సం॥న పట్ట పరీక్ష యందు గృహ్యశాస్త్రే.

అంధ్రదేశ సంస్థానాధిపతులలో బట్టపరీక్షయందు శ్రీ య్యలైన వారు పోలవరము జమీందారుగారైన శ్రీ శే|| కాచ్యర్ల కోటరామచంద్రశేఖరకృష్ణారావు బహదరుగారు ప్రథములును దేవరకోట సంస్థానాధిపతులైన యా అంకినీడు ప్రసాద్ బహ దరుగారు ద్వితీయులును నైయున్నారు. అంధ్రదేశ సంస్థానాధి పతులలో బట్టపరీక్షయందు శ్రీయ్యలైనవారు వీరిరువురేయుండె డిరి. ఈ రాజాగారు దొరతనమువారియొక్కయు సంస్థానాధి పతులయొక్కయు, స్వసాంఘికతులయొక్కయు గౌరవమునకు బాత్రులగుచు ననేక సమావేశముల కాహ్వానింపబడుచుండెడి వారు. మదరాసులో 1908 డిసెంబరుమాసమున శ్రీ మెనూరు మహారాజాగారిచే దెలుపబడిన వస్తుప్రధర్వనమునకును 1909 వ సం॥ న బంగ్లానుందు జరిగిన పశుప్రదర్శనమునకును 1908 వ సం॥ న జరిగిన “సెంట్రల్ ఆగ్రికల్చరల్ కమిటీ” సభకును 1908 సం॥లో శ్రీగార్లగారిచే నొసగబడిన యాతిధ్యమున కును 1910 లో ఏలూరునందుజరిగిన “వ్యవసాయపరిశ్రామిక పక్షప్రదర్శనము” నకును శాహూతులైయేరురు తత్తదచిత్ర సంభాషణములచే బ్రజలరండింపజేసిరి. ఈ కడపటిదానికగ్రా సనాధిపతులగు గూడ నుండి యొసగిన యుపహ్వాస ముపట్టి కత్తెత్తగు బ్రయచువుడ్డు దొరగారును, పేటియట్ పత్రికాధి పతులును మిగుల వ్లాఘించిరి. ఇట్లే పెక్కుసమావేశములందు బాల్గానుచుండెడివారు.

సారస్వతవిషయమునందును నభిరుచిగలవారయి “సుశీల, యన నొక శాటక్ గ్రంథమునకు గృతిపతులగు నుండి తన్నా టకకర్తను సమచిత్రీరి శాదరించిరి. 1912 వ సంవత్సరమున వ్యవహారిక భాషా ప్రయోగోచిత్యము, సంధి, అర్థానుస్థూర ము, అన్యదేశ పదప్రయోగము వీనినిగుఱించి వేదము వేంకట రాయశాస్త్రిలు, చెన్నాప్రగడ భానుమాత్రి పంతులు, కతా వధానులు తిరువతిశాస్త్రిగారు మున్నగువిద్యద్ధరిష్టులు వక్తలుగ నుండి జరిగించిన మహాపండితసభకును శ్రీ అంకినీడు ప్రసాద్ బహదరుగా రగ్రాసనాధిపతులగు నుండి జయప్రదముగ నెఱవేర్చిరి. 1914వ సం॥నందును అంతకు బూర్వమును జరిగిన కమ్యునువాజనసభలకు వేంచేసి ప్రతిసభకును నే నూఱురూపు ముల చొప్పున విరాళము లొసంగియుండిరి.

ఆయుర్వేదమునందేగాక, సంగీత సాహిత్య చిత్రలేఖ నాద్య శేషకళలందు నభిరుచిగలిగి, కవిశాఖినునై పెక్కు గ్రంథములకు గృతిపతులుగనుండి కవుల శాదరించుచున్న ప్రస్తుత శ్రీమంత్రాధ్యక్షులైన రా ధీ శ్వ రు ల సో ద రి

మ డి యైన శ్రీ మ తి భ వా నీ దేవమ్మగారిని శ్రీ అంకినీడు ప్రసాద్ గారు 1904 వ సం॥ వివాహముయి, యాప్ర ధమకళత్రమువలనఁ బ్రస్తుత సంస్థాన భరిపాలకులుగాఁజోవు చున్న శ్రీమంతు రాజాశివరామప్రసాద్ బహదరుగారిని 1906 వ సం॥ సెప్టెంబరు 29 వ తేదిని గాంచిరి. శ్రీరాజాగారు ప్రతి శుభకార్యావసరములందును విశేషాన్నదానమును గావిం పుచుందురు.

శ్రీమంతురాజా అంకినీడు ప్రసాదు బహదరుగారు 1918 వ సం॥ న శాచే రచింపబడిన “శాశారాజన్య చరిత్ర” యందొక యమూల్యముయిన యుపోద్ఘాతమును రచించి దయ నేయుటయగాక నాయుద్ధమంతరమున కెక్కుడు దోహద మొనరించి యెంతయో సాహాయ మొనరించిరి.

శ్రీరాజాగారు భాషాభిమానముగలవారై విద్యావిష యక సంస్థల కెక్కుడు సాహాయ మొనరించి యుండిరి. అంధ్ర యూనివర్సిటీకి రూ 25000 లు విరాళ మొసంగిరి. ఇట్టి శ్రీ రాజాగారు జూన్ 28 వ తేది రాత్రి మద్రాసులో స్వర్గస్థు లయిరని తెలుపుట కెంతయు జింతిలుచున్నాము. వీరి భౌతిక దేహమును సెన్సల్ రయిలులో బందరునకు గొనిరాబడి వీరి యిష్ట దేవతాస్థానమైన ‘శివగంగ’ యం దంత్యకర్మలు నిర్వర్తించ బడుదు.

వీరు కుమారరాజాగానున్న కాలమునుండియు సంస్థా నాభివృద్ధికిగాక రైతుమండలాభివృద్ధికిని పెక్కుడు పాటు బడిరి. ప్రస్తుతము కాలేజి కాబడిన బందరు హిందూస్కూ లున కధ్యక్షులుగను, కాసనగిర్వానసభకును, కృష్ణాజిల్లాలో ద్దనకును సభ్యులుగనుండి పెక్కుదేశాభివృద్ధికరవిషయము లందు బాల్గానిరి. ఇట్టి వీరి మరణమువలన వారి సంస్థానమున కేగాక యాంధ్రమండలమున కంతకును గొప్పకొఱత చేమారిన దనకతప్పదు. పరమేశ్వర్యుడు వీరి యాత్మకు శాంతిసొంగుఁ గాక.

బందరు.

శ్రీరామ్ వీరబ్రహ్మ కవి.

శ్రీ శే|| కోవెలమూడి గోపాలకృష్ణయ్యచౌదరిగారి

స్మారకసభ

ఈ నెల 7 వ తేదిన సాయంకాలము 4 గంటలకు మహా రాజ శ్రీ జాగర్లమూడి కుప్పుస్వామిచౌదరిగారి ఆధ్యక్షత క్రింద గండికోటభవనమున బెజవాడ పురజనుల తరపున కీర్తిశే ఘులు గోపాలకృష్ణయ్యచౌదరిగారి స్మారకసభ జరుగును.

అందు శ్రీవారి శామము చిరస్థాయిగానుండునట్లు ఒక స్మారకచిహ్నమును ఏర్పాటుచేయుటకు వలయునూచనలు సంయతము చర్చింపబడును. అందరు విచ్చేసి, యందు నూచింప బడిన కార్యక్రమమున పాల్గొని, శ్రీవారి యాత్మకు శాంతి చే కూర్చు ప్రార్థితులు.

బెజవాడ } గూడవల్లి రామబ్రహ్మం, 4-7-28 } కమ్యునల్ క సంగఘము.

కార్యక్రమము

(1928 సం॥ రం జూలై 7 వ తేది శ్రీవారి ఆర్చికపు డినము : స్వసంఘపాశోహితులతో వేదోక్తముగ శ్రీవారి కర్మ జరుపబడును.)

7 వ తేది 7 గం॥ కు ...కృష్ణాస్నానము. 7 గం॥ నుండి 11 గం॥ వరకు. కృష్ణానదినుండి ముఖ్యపు రవిధులగుండా గండికోటభవనమునకు, శ్రీ గోగిసేని పిచ్చయ్య చౌదరిగారిచే నర్పింపబడిన శ్రీ వారి గొప్ప ఆయులు చిత్రో ా మును యేధయికారులు, యేధయిభజనసమాజములు వెంటరా, మంగళవాద్యములతో బ్రహ్మాండమును నుత్సవముతో నూరేగింపు సలుపుట.

సాయం. 4 గం॥ లకు గండికోటభవనమున శ్రీ గోపాల కృష్ణయ్య చౌదరిగారి స్మారకసభ జాగర్లమూడి కుప్పుస్వామి చౌదరిగారి ఆధ్యక్షతక్రింద సమావేశమగుట.

4 1/2 గంటలకు:—శ్రీ వారి ఆయులపటమును కుప్పు స్వామిచౌదరిగారు గండికోటభవనమున ప్రేలాడగట్టుట.

5 గం॥ నుండి:—ఉపహ్వాసములు పద్యములు వగైరా. రాత్రి 9 గం॥ లకు గండికోటభవనమున హరికథాకాల తేవము.

మంగళం

వరా:—భజనసమాజములలో నుగ్రహేందు లగు త్రిపుర సేని మద్దిరామయ్యగారు, వారిసోదరులు, పర్యవ్రే సేని చినకా మయ్యగారు వగైరా స్వత్యగితాదిసంగీతనములు సలుపుదురు.

కృష్ణా తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాల రిసెటిల్మెంటు

రెవిన్యూ బోర్డువారి శిఫార్సులు

సెటిల్మెంటుల చరిత్ర

కృష్ణా, తూర్పు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలలో రిసెటిల్మెంటు చేయుటనుగురించి, స్వేచ్ఛలు సెటిల్మెంటు ఆఫీసరు, గావించిన నివేదికను, అందుపై నాయాజిల్లాల కలెక్టరులు దలిపిన అభిప్రాయములను చర్చించి, రెవిన్యూ బోర్డువారు తుదకు ప్రభుత్వమువారి కీక్రింది శిఫార్సుల గావించిరి.

2. గత సారి రిసెటిల్మెంటు జరిగినపుడు, ప్రస్తుత తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలు రెండును కలసి ఒక జిల్లాగానుండెను. దానినంతయుకలపి గోదావరి జిల్లాగాని వ్యవహరింపబడుచుండెడిది. ప్రస్తుతము కృష్ణా జిల్లాయందున్న ప్రాంతములపుడు కృష్ణా జిల్లాలో బందరువైపున నోక భాగమునుండెను. గోదావరి జిల్లాలో మొదట సెటిల్మెంటు 1272, 1276 ఫసలీలో (1882-83, 1886-87 సం॥లలో) జరిగెను. కృష్ణా జిల్లాలో బందరు ప్రాంతములలో 1276 ఫసలీలో (1886-87) జరిగెను. ఈ జిల్లాలన్నిటిలోను రిసెటిల్మెంటు తిరిగి 1899 ఫసలీ (1899-1900)లో జరిగెను. దరిమిలాని జిల్లాలలో జరిగిన మార్పులు స్వేచ్ఛలు సెటిల్మెంటు ఆఫీసరు నివేదికలో వివరింపబడెను. తూర్పు గోదావరిలో నీక్రింది ప్రాంతములకు దప్ప, హోల్సునర్లు గారిపుడు గావించిన శిఫార్సునీ మూడు జిల్లాలలోను రైతువారి భూములన్నిటికిని వర్తింతును.

1. నూనూరు భద్రాచలం తాలూకాలు.

2. పోలవరము, యల్లవరము డివిజనులలో కవులన కొనగబడిన గ్రామములు.

3. పోలవరము డివిజనులో ఎల్. ఎ. కామయేనుగారి డి. పోలవరము సెటిల్మెంటు జరుపబడిన గ్రామములు.

4. మొదటి సెటిల్మెంటుయొక్క ముఖ్య స్వభావము (ఎ) గోదావరి గోదావరి జిల్లాలో మొట్టమొదటి సెటిల్మెంటు రెండు పద్ధతుల ప్రకార మునర్పబడెను. ఆర్. ఇ. మాన్యుగారు వీనిని నిర్ణయించిరి. అనంతరము ఏలూరులో 22 గ్రామములపై పశ్చిమ డెల్టా కలెక్టరును వర్తింపజేయబడెను. పశ్చిమ డెల్టాలో ఏలూరు ప్రాంతమున 22 గ్రామములకును సెంట్రలు, తూర్పు డెల్టాకును, ఎగువ తాలూకాలకును రెండవవర్తి వర్తింపజేయబడెను. ఈ సెటిల్మెంటుయొక్క ప్రధానస్వభావము లివి.

(1) జిల్లాయంతయు, ఎగువ ప్రాంతములు, డెల్టాయని రెండు భాగములుగా విభజింపబడెను. గోదావరినదిక్కింద నీటి పారుదల సౌకర్యముగల భాగము డెల్టాయందు చేర్చబడెను. మిగిలిన ప్రాంతములన్నియు ఎగువ ప్రాంతములుగ వ్యవహరింపబడెను. డెల్టా భూముల కంతకును ఒకే పన్నుల స్కేలు నిర్ణయింపబడెను.

(2) డెల్టాలోని భూములన్నియును మొరక క్రింద నమోదు చేయబడెను. నీటి పారుదలతో సాగు చేయబడిన భూములన్నిటి పైను, నీటిపన్ను ప్రత్యేకముగా విధింపబడుచుండెడిది. ఎగువ ప్రాంతములలో ప్రభుత్వమువారి నీటి ఆధారముల క్రింద సాగుగు భూములపై ఏదోయొక కొంత నిర్ణీతమున పల్లపురేలు విధింపబడు చుండెడిది.

(3) డెల్టాలోని భూములు వానివాని తత్వమునుబట్టి అయిదు తరగతులుగను, ఎగువ ప్రాంతము భూములు శాల్తు లేద గతులుగను విభజింపబడెను. అందులో నొక్కొక్క తరగతి తిరిగి రెండు తరగతులుగ విభజింపబడెను. ఆది తిరిగి వర్షేర ఉపభాతులుగ విభజింపబడెను.

(4) మొరక పన్నుల రేటును నిర్ణయించుటకుగాను డెల్టా గ్రామములను, ఎగువ గ్రామములనుగూడ శాల్తు గ్రామములుగా విభజింపబడెను. ఆయా గ్రామములలోని భూముల సారమునుబట్టి వర్షేర గ్రామములుగా విభజింపబడెనుగాని, రహదారి సౌకర్యముల బట్టిగాదు.

(5) పల్లపురేటును నిర్ణయించుటకుగాను, ఎగువ ప్రాంతపు గ్రామములు మూడు తరగతులుగా విభజింపబడెను. ఈ విభజనమునం దేయోనిధాంతము లవలంబింపబడెనో దెలియదు గాని, భూమియొక్క సారమునుబట్టియే పదవర్ణింపబడెనని యందునని అనుకోవలసియున్నది.

(6) నల్లవరిధాన్యములు, జొన్నలు, గంట్లు, రాగులు, డెల్టాలో మొరక పంటలకు ప్రమాణము గా గై కొనబడెను. ఎగువ ప్రాంతములలోనివిగాక పులవలగూడ ప్రమాణముగనడిచు కొనబడెను. లంక భూములకు పొగాకు పంట ప్రమాణముగ గై కొనబడెను. ఎగువ ప్రాంతములలో పల్లపుసాగునకు తెల్లవరిధాన్యములు ప్రమాణముగ కొనబడెను. యేలేరు పెద్దాపురం తాలూకాలో జొన్న భూములకు చెరకుపైరుగూడ ప్రమాణముగ గై కొనబడెను.

(7) డెల్టా భూములకును రాజమహేంద్రవరం తాలూకాలో జొన్న భూములకును పగలు ఫలసాయము విలంపన నిర్ణయించుటలో, మొత్తము ఆదాయము సంపాదన, కాలపై పయములవలనను, భూమియొక్క నిస్సారమువలనను గలంకముల క్రింద నూటికి 162/3 వంతున అంచనానుండి తగ్గించి

నికరపు ఆదాయమును దేర్చిరి. మిగిలిన ఎగువ భూముల కన్నీటికి నూటికి 25 చొ॥న తగ్గించిరి.

(8) ఎగువ ప్రాంతములలో సామాన్యపు పల్లపు భూములపైన య 1-కి రు 1-4-0 నుండి రు 7-0-0 ల వరకును వన్ను విధింపబడెను. యేలేరు క్రింద మంచు భూములకు ప్రత్యేకముగా య 1-కి రు 6-0-0 ల నుండి 10-0-0 ల వరకునుగూడ వన్ను విధింపబడెను. డెల్టాలో సాధారణపు మొరక భూములకు య 1-కి రు 0-4-0 ల నుండి రు 5-0-0 వరకును, ఎగువ ప్రాంతములలో రు 0-4-0 నుండి రు 4-8-0 ల వరకును విధింపబడెను. లంక భూములపైన ప్రత్యేకముగా య 1-కి రు 2000 ల చొ॥న గూడ విధింపబడెను.

(9) కృష్ణా:—ఎఫ్. డబ్ల్యు. మారీశుగారు గావించిన సూచనల ననుసరించి, కృష్ణా జిల్లా, బందరు ప్రాంతమునందు మొట్టమొదటి సెటిల్మెంటు గావించబడెను. వారి సూచనలపైన ప్రభుత్వమువారు 1864 వం॥ సెప్టెంబరు 30 తేదీన ఉత్తరువు గావించిరి. గోదావరి జిల్లాలోవలె ఇచ్చటగూడ జిల్లాయంతయు డెల్టాయనియే, ఎగువ ప్రాంతములయే రెండుగా విభజింపబడెను. ఇందుమించు గోదావరి జిల్లాలో నవలంబింపబడిన పద్ధతుల ఇచ్చటగూడ నవలంబింపబడెను. ఎగువ ప్రాంతములయందలి పల్లపు భూములకు అన్నియు గలిపి ఒక్క గ్రామపులో చేర్చబడెను. (మూడవ గ్రామపు) డెల్టా ప్రాంతములో రెండు గ్రామపులే వాలునని మొదట నూచించబడెను. 1901 తుదకు మూడు గ్రామపులు గా విలంబబడెను. ఎగువ ప్రాంతములలో మొరక భూములకు విధింపబడిన పన్నుల రేటులే, డెల్టా ప్రాంతమున మూడవ గ్రామపులోని భూములకుగూడ వర్తింపజేయబడెను. ఎగువ ప్రాంతముల పల్లపు భూములకు తెల్లవరిధాన్యమును, మొరక భూములకు గంటి జొన్న పైరులను ప్రమాణముగ గై కొనబడెను. డెల్టాలో మొరక భూములను నల్లవరిధాన్యము, గంటి, జొన్న పైరులు ప్రమాణముగ గై కొనబడెను. కాలః శివవర్ణములవలన గలంక పంటవృత్తు క్రింద 1, 2 గ్రామపు గ్రామములలో నూటికి 162/3 చొ॥నను, 3 వ గ్రామపు గ్రామములలోను, ఎగువ ప్రాంతముల మొరక భూములపందర్భు మునను నూటికి 25 చొ॥నను, తగ్గించి రాబడి అంచనా వేయబడెను. డెల్టా మొరక భూములకు య 1 కి రు 0-4-0 ల నుండి రు 8-8-0 ల వరకును, ఎగువ మొరక భూములకు రు 0-4-0 నుండి రు 8-0-0 ల వరకును, ఎగువ పల్లపు భూములకు రు 2-0-0 ల నుండి రు 6-0-0 ల వరకును, పన్నులు నిర్ణయింపబడెను.

4. రిసెటిల్మెంటునందు ప్రధానాంశములు:—గోదావరి గోదావరి జిల్లాకు రిసెటిల్మెంటు స్క్రీమును జి. పి. క్లాక్కు గారు తయారు చేసిరి. 1899 జూలై 7 వ తేదీన ప్రభుత్వమువారి స్క్రీముపై శుక్రవారము నోనర్చిరి. మొదటి సెటిల్మెంటునందు వలెనే ఈ శుక్రవారమునగూడ జిల్లాయంతయు డెల్టా, ఎగువ ప్రాంతములని రెండుగా విభజింపబడెను. కాని ఈ రెండు తరగతులకును వన్నుల నిర్ణయించుటలో వర్షేర పద్ధతు లవలంబింపబడెను. రిసెటిల్మెంటునందలి ముఖ్యాంశములివి.

(ఎ) డెల్టా (1) మొరక రేటుగాక భూములన్నిటిపైను ఒకే రేటు నీటిపన్నును విధించుటచే, పేద భూములపై వన్నుల భార మధిక మగుటయు, సారవంతములకు భూములు తక్కువ భారముతో తప్పించుకొని పోవుటయు తలసింపచుండుటచే, డెల్టా ప్రాంతములలో పల్లపుసాగు భూములపైన నిర్ణీతములకు చేర్చి పురేలుల ప్రకారము వన్నులు విధింపబడెను. అయినవర్షేరకు, లంక భూముల వరుసగా పల్లపు సాగునందున్న భూములను, నీటి సరఫరాను నిరాకరింప బిలంబి భూములను మాత్రమే పల్లపు భూములుగా నమోదు చేయబడెను. పల్లపుసాగున కర్తవ్యమగు మిగిలిన భూములన్నియును, మొరక క్రింద నమోదు చేయబడెను. అయినను ఇట్టి భూములు, ప్రభుత్వమువారి నీటితో పల్లపు సాగు చేయబడు నడల, ఆ భూముల కనుగుణమున మొరక రేటు వరకు పల్లపు రేటువరకునుగల రేడాకంపై ఒక రూపాయ అధికముగా నీటిపన్ను వసూలు చేయుటకు నిశ్చయింపబడెను. ఏ సంవత్సరమున పైనను నీటినిపయోగించుటకుగాని నిరాకరించుటకుగాని ఈ భూ భాగము లకు లకు హక్కుగలదు. గనుకను ఇందువలన పరిపారనా వ్యవహారము లెక్కువ భారమును గనుకను అందుకు పరిహారముగా పదరు రూపాయని అధికముగా వసూలు చేయుట కుద్దేశించిరి. ఈ పద్ధతి నావరణలో పెట్టుటకుగాను డెల్టా ప్రాంతములయందు తరగతి వారీగా పునర్విభజన మొనర్పబడినట్లెను.

(2) భూములు వాని తత్వమును బట్టి మూడు తరములుగా విభజింపబడెను. (1) పంట (2) రేగడ, (3) ఇనుక. ఇవి ఇంకను వర్షేర తరగతులుగాను ఉపభాతులుగాను విభజింపబడెను.

(3) ఆయా ప్రదేశములలోని నీటి పారుదల ముదగు పారుదల సౌకర్యములను బట్టి నీటి పారుదల యాధా

రములు శాల్తు తరగతులుగా విభజింపబడెను.

5. మొరక పన్నుల నిర్ణయమునకుగాను డెల్టా ప్రాంతము రెండు గ్రామపులుగా విభజింపబడెను.

6. పల్లపు భూములకు తెల్లవరిధాన్యములపైరును మొరక భూములకు నల్లవరిధాన్యములపైరును ప్రమాణముగ గై కొనబడెను.

7. కాల వివర్యములవలనను, పట్టణంలోని నిస్సారములకు భూములవలనను గలంక తరగతుల క్రింద నూటికి పల్లపు భూముల ఫలసాయపు అంచనాలతో నూటికి 10 చొ॥నను, మొరక భూముల ఫలసాయపు అంచనాలతో నూటికి 20 చొ॥నను తగ్గించి అంచనా వేసిరి.

సాగుబడి ఖర్చులు

(8) పల్లపు భూములకు రు 5 నుండి రు 14 ల వరకును, మొరక భూములకు రు 2-8-0 ల నుండి రు 8 ల వరకును నుండు నని నిర్ణయించిరి.

(9) కడుగు, లంక భూములపై ఆయా తరగతుల సాధారణపు భూములకంటె ఒకటి, రెండు తరముల వన్ను హెచ్చుగ విధింపబడెను.

(10) పల్లపు భూములపై పన్ను య 1-కి రు 2-8-0 నుండి రు 12 వరకును, మొరక భూములపై పన్ను య 1 కి రు 0-4-0 నుండి రు 7-0-0 ల వరకును కడుగు యాభూములపై య 1 కి రు 2-0-0 నుండి రు 9 వరకును లంక భూములపై రు 2-8-0 నుండి రు 11-0-0 ల వరకును విధింపబడెను.

(11) ఎగువ ప్రాంతములు:—ఈ ప్రాంతములలో భూములకుగాని, నీటి పారుదల యాధారములకుగాని, తరగతి వారీపునర్విభజనము జరుపలేదు. ప్రాంత రేటులనే నూటికి 88 1/3 చొ॥వృత్త హెచ్చించిరి. ఈ విధముగా పవరింపబడిన రేటులు మొరక య 1 కి రు 5-0-0 నుండి రు 5-8-0 వరకును పల్లపు రేటు రు 1-10-0 నుండి రు 9 ల వరకును హెచ్చెను. యేలేరు నదిక్కింద కొన్ని భూములపై య 1 కి రు 6-0-0, రు 10-0-0 ల చొ॥వృత్త విధింపబడిన ప్రత్యేకపు రేటులు రు 7-12-0 రు 12-0-0 లకు హెచ్చింపబడెను. మొదటి సెటిల్మెంటులో మినహాయించబడిన కవుల గ్రామము నపుడు తరగతి వారీగా విభజించి సెటిల్మెంటు జరిపిరి..... ఇతర ఎగువ గ్రామములలో విధింపబడిన రేటులే ఈ గ్రామములకుగూడ వర్తింపజేయబడెను.

(12) కృష్ణా:—కృష్ణా జిల్లాలో బందరు ప్రాంతమున రిసెటిల్మెంటు చేయు స్క్రీమును ఎం. ఆదిత్యారాయణయ్య గారు తయారు చేసిరి. 1899 సం॥ జూలై 27 తేదీన ప్రభుత్వమువారి స్క్రీము నంగీకరించుచు ఉత్తరువు చేసిరి. గోదావరి జిల్లాలో సెటిల్మెంటు నందలంబింపబడిన పద్ధతులే కృష్ణా జిల్లా రిసెటిల్మెంటునందు గూడ అనుసరింపబడెను. ఇవి ద్వీపము కృష్ణా డెల్టాలోనిదే. మొదటి సెటిల్మెంటు జరిగినపుడు, డెల్టా ప్రాంతములయందు వలంబింపబడిన పద్ధతుల ప్రకారమే ఇచ్చటగూడ సెటిల్మెంటు జరిగెను. అయినను, 81 సం॥ములోగా నీ భూములను కృష్ణా ఆనకట్ట క్రింద సాగులోనికి తెచ్చు సూచనలు గలపింపవను కారణముచే రిసెటిల్మెంటు పయమున నీ ప్రాంతపు భూములు తరగతి వారీగా పునర్విభజన మొనర్పబడలేదు. ఈ ద్వీపములోని భూములన్నియును, మొరకగానే యుంచబడెను. పల్లపు సాగు చేయబడు భూములపై ఒకమాదిరి పల్లపు రేటును వసూలు చేయువద్దయే సాగింపబడెను. ఎగువ ప్రాంతములలో వలెనే ఇచ్చటగూడ నూటికి 88 1/3 చొ॥న పన్నులు హెచ్చింపబడెను. గోదావరి జిల్లాలోవలెనే, ఇచ్చటగూడ డెల్టా భూములు మొత్తముమీద మూడు తరగతులుగా విభజింపబడెను. కాని బెజవాడ తాలూకాలో కొంత భూమి, ప్రత్యేకముగా ఎర్రయిదుక పార భూమి తరగతిలో చేర్చబడెను. మొరక పన్నులను విధించుటకుగాను భూములన్నియు మూడు గ్రామపులుగా విభజింపబడెను. వన్నుల నిర్ణయించుటకుగాని మొరక భూముల నల్లవరి ధాన్యపు పైరుతోబాటు, జొన్న పైరుగూడ ప్రమాణముగ గై కొనబడెను. వన్నుల నిర్ణయించుటకుగాను జొన్న పైరునకు గరికె 1 కి రు 170 లకు అంచనా వేయబడెను. సాగుబడి ఖర్చుల పల్లపు భూములకు రు 1 కి రు 18 లనుండి 5 వరకును మొరక భూములకు 1 కి రు 7-8-0 నుండి 2-4-0 వరకును నిర్ణయింపబడెను. ఈ యంచనాల ప్రకారము నిశ్చయింపబడిన రిసెటిల్మెంటు వన్నుల రేటు డెల్టా పల్లపు భూములపై 2-8-0 నుండి రు 10-0-0 వరకును మొరక భూములకు రు 0-4-0 నుండి రు 8-0-0 వరకును పడుగు భూములకు రు 2-0-0 నుండి రు 7 వరకును, లంక భూములకు రు 2-8-0 నుండి రు 9-0-0 వరకు నుండెను. ఈ ప్రాంతములలో పట్టణం భూముల రేటు, ఎగువ ప్రాంతములలో పన్నుల రేటు పల్లపు భూములకు రు 2-8-0 నుండి రు 7-8-0 వరకును మొరక భూములకు య 1 కి రు 50-0-0 నుండి రు 12-0-0 వరకును నుండెను. ఇవి తాలూకాలో య 1 కి రు 0-7-0 నుండి రు 4-4-0 వరకును విధింపబడెను.

(పశ్చిమ)

వంగరాష్ట్రపు రాజకీయ వైదిలు విడుదల చేయబడుదురా?

కాన్పుర, జూలై 4:—బారెల్లి కారాగృహమున నిర్బంధింపబడియున్న రాజకీయ వైదిలగు ప్రాతూలు భట్టాచారి గారు గతేతగోష్ఠాదు ఈవారమున బారెల్లినుండి కలకత్తాకు తీసికొని వెళ్ళి బీబీ బాగ్ లో పెట్టెలో పెట్టించుచున్నవని రూఢీగా తెలియుచున్నది. గట్టిపై బిటిషు కార్మిక పక్షపు నాయకులు హోంఓఫీసర్లమెంటు కార్యదర్శిని సంప్రదించి బెంగాలు రాజకీయ వైదిలను విడుదల చేయమని ప్రభుత్వమువారు రాజకీయ వైది విడుదల విషయమై ఆలోచించుచున్నారనియు త్వరలో వైది విడుదల చేయబడిన ఆశ్చర్యకరమనవలయుననియు పలువురు ప్రముఖులు టిప్పి ప్రాయశాపకులైనారు. (ఆ. ప్రె.)

ఒక పార్థికస్య మానభంగము

డాక్టరు బర్మనుగారి కేసు విచారణ
బొంబాయి, జూలై 4:—నేటికను ముఖ్యమంత్రి బర్మనుగారి కేసువిచారణ ప్రధానరాజధాని మాజీ సీనియర్ డిప్యూటీ ప్రాంతీయమైనది. కోర్టులంతయు ప్రేక్షకులతో నిండిపోయెను. కలెక్టరీయూ ఆఫీసరులూ పార్థికస్య మానభంగమున రైతును సేరము డాక్టరు బర్మనుగారిపై మోపబడెను. కంప్లెయింటు తరపు వకీలు ఇట్లు చెప్పెను:—కలెక్టరీయూకస్య నిందితుడగు డాక్టరు బర్మనుగారి మోపుకువెల్లి తనకండ్లను పరిక్షించుకొనెను. డాక్టరు కలెక్టరీయూగారి కండ్లను పరిక్షించుచు ఆమె చేతియందున్న కడియము గురించి కొన్ని ప్రశ్న లడిగెను. పిమ్మట ప్రశ్ననున్న ఇంజనీరును తెరచి రసం ఉంగరము, బంగారగొలుసులు చూపి తనకీ వేసినవాటిని తీసికొనెనని చెప్పెను. నిందితురీ అధిక ప్రసంగమునకు కలెక్టరీయూ కస్య అగ్రహమును జెల్పి తనచేతివేలియందున్న ఉంగరమును చూపి తనకు త్వరలో వివాహము కానునని తెలిపెను. అందుపై నిందితుడు ఆమెను కాగిలించుకొని నుద్దాడెను. కలెక్టరీయూకస్య కేసుపై చురుచు వీధిలోనికి పరుగిడెను. వీధిలో పెద్దగుంపు చేరెను.

పిమ్మట వకీలు కొంతమంది సాక్షులకు విచారించిరి. కేసు విచారణ ఇంకను జరుగుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

రాజమండ్రి (స్వకీయ విలేఖరి)

గోదావరి

3, జూలై:—గోదావరికి నీరు కొద్దిగాతగినది

పంచాయితీకోర్టు

28-6-28 తారీఖున జరిగిన సభలో మ-రా-రా కొల్లి అప్పలస్వామిగారు పంచాయితీకోర్టు అధ్యక్షులుగా ఏకగ్రీవముగా నెన్నుకొనబడిరి.

ఇన్స్పెక్టరు పరిశంసము

ఈసంఘ సాంవత్సర సాధరణసంఘసభ యీ నెల 28 వ తారీఖున సెంట్రలు ర్యాంకు అఫీసులో డాక్టరు పాలకోడేటి గురుమూర్తిగారి అధ్యక్షతన సమావేశమయ్యెను. మ-రా-రా పాలకోడేటి గురుమూర్తిగారిని అధ్యక్షులుగాను, ధనాలకోట నూర్యనారాయణగారు కార్యదర్శిగాను, తాడిమేటి కేవలగిరి రావుగారిని సహాయ కార్యదర్శిగాను ఎన్నుకొనిరి.

కాశీజిల్లా-కోర్టులు

కేసెవికేసులు పూర్తిఅయినవి. తిరిగి కోర్టులు, కాశీ జిల్లా తెరవబడినవి. పెద్దకాశీజిల్లా సీట్లకొరకు విద్యార్థులు రాత్రింబగళ్లు తిరుగుచున్నారు.

సిన్హా, జూలై 4:—రైల్వే ఆర్థిక స్థాయిసంఘపు సమావేశము కలకత్తాలో ఈ నెల 19 వ తేదీ ప్రారంభమగును. రైల్వేబోర్డుపెన్నెయిలు కమిషనరు పార్సన్నగారు 18 వ తేదీ కలకత్తా వెళ్లెదరు. 23 వ తేదీ సిన్హాకు చేరెదరు. (ఆ. ప్రె.)

దేనివాక్కు జడిపదవి

సర్ ఆలి ఇమాముగారి కివ్వబడును

ముఘ్తాము, జూలై 4:—దేనివాక్కుదలి ఇంజిన్ కేమనలుకోర్టు అఫీ ఇన్స్పెక్టరు పంచాయితీ కమిషనరు సర్ ఆలి ఇమాముగారి కివ్వబడునని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సిఫార్సుచేసినందు, ఈ పదవిని అంగీకరింప సర్ ఇమాముగారు సమ్మతి తెలిపిరినియు రూఢీగా తెలియుచున్నది. (ప్రె. ప్రె.)

కార్మిక స్తంభనము

రైల్వే సమ్మెలు

ఈస్టు ఇండియా రైల్వే

కలకత్తా, జూలై 5:—ఆసక్సోలు రైల్వేస్టేషను వద్ద ఒక పోలీసు దళము రైల్వే కర్మాగారములలోని సమ్మెదారులు చుండగములు చేయకుండునట్లుగా చూచుకొని నియమింపబడియుండెను. ఈ రక్షకదళములలోని యొక పోలీసు భటుడు రైలు పట్టులను దాటుచుండగా ఒక ఇంజను ఇతనిని డీకొనెను. అతని చేయి యొకటి ఇంజను చక్రము క్రింద పడి నలిగి పోయెను. అతని చేయి ఆస్పత్రులో సరికివేయబడినట్లున్నది.

ఇంజను పోలీసువానిమీదుగా పోనియ్యవలెనని దురుద్దేశముతోనే ఇంజను డ్రైవరు ఆనాడు అతిగా అవాగ్రహమునడిపించుచుండెనని ప్రోధమువహించి యుండెనని ప్రోధము వహించి ఆ పోలీసు భటుని సహచరులగు ఇతరపోలీసు భటులందరూ ఒక్కొక్కరిగానూ ఆయింజను డ్రైవరు మీదపడి దెబ్బలు కొట్టిరి. ఇంతలో ఇదిచూచి ఆ యింజను డ్రైవరు హోడివారలగు ఇతర ఇంజనువనివాండందరూ వచ్చి పోలీసువారితో కలియబడిరి.

ఈ కలహము పోలీసువారికిని ఇంజను డ్రైవరులకును రైల్వేపనివాండకు ముడిపడినది.

ఇంజను కావలా డిపార్టుమెంటు ఇన్స్పెక్టరుగారు రగు ఓబ్రెయనుగారు యీఅల్లరిని అణచివేయుటకై అడ్డుమువచ్చిరి. కాని ఆయనకు తలమీద గాడ్ మైనదెబ్బలు తగిలెను. అంతట ఓబ్రెయనుగారు ఆస్పత్రుకి గొంపోబడిరి. ఇంతలో పోలీసు మావరింటెండెంటుగారువచ్చి కల్లాలమును అణచివేసిరి, గత రాత్రి ప్రకాంతముగానే యున్నది. (ఆ. ప్రె.)

జబల్పూరులోకూడ సమ్మె వ్యాపించినది

కలకత్తా, జూలై 4:—జబల్పూరులో ఇంజనీరుగడిపార్టుమెంటులో యీస్టు ఇండియా రైల్వేపనివాండ్లు కొందరు సమ్మెసాగించి రని తెలియుచున్నది.

కే. సి మిత్రగారు ఆసక్సోలునుండి జబల్పూరుకువెళ్లిరి.

బామంగాచి కాల్పుల ఫలితములు

లిలోవా రైల్వేపనివాండ్లు సమ్మెచేసి గుమిగూడినపుడు బామంగాచివద్ద జనసమూహముపై పోలీసువారు తుపాకులు కాల్చియుండిరి.

ఆ తుపాకులు కాల్చినపిమ్మట న్యాయవిచారణ జరిగి యుండెను. ఈవిచారణసందర్భములో ఆ బద్దపు ప్రమాదముచేసి దొంగసాక్ష్య మొసంగినందులకై 3 గురు సమ్మెదారులు (ప్రాసిక్యూషను చేయబడిరి. డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుగారిచే విచారింపబడుటకు నిర్ణయింపబడెను.

లిలోవా సమ్మె

లిలోవాసమ్మె యథాప్రకారముగానే యున్నది. పది మంది మాత్రమే తిరిగి పనిలోచేరిరి. పనిలో చేరియున్నవారు కత్తులు కరారులతో వచ్చి సమ్మెదారులను దెబ్బించి పనిలో చేరునట్లు చేయుదురని తెలియవచ్చినదనియు తమకు పంరక్షణ మొసంగవలయుననియు సమ్మెదారులు మేజిస్ట్రేటుగారికి విజ్ఞాపన చేసికొనిరి.

(ప్రె. ప్రె.)

జమ్మడు పూరు

జమ్మడుపూరు, జూలై 2:—జమ్మడుపూరులోని తాతా ఇనుము ఫ్యాక్టరీలు తెరువబడునని గొప్ప వదంతి ప్రచురినది. పనివాండ్లు పనిలోనికి పోకుండవేయుటకై సమ్మెదారులు గేట్లవద్ద సాత్వికనిరోధముచేయ నిద్రమగుచున్నారు. ఈసాత్వికనిరోధములన్ని అల్లరులు జరుగకుండుటకై ఆయాధిపాలులైన పోలీసుదళము సహాయమున్నున్నది.

సమ్మెదారులకు క్రొత్తనాయకుడు

జమ్మడుపూరులోని ఇనుము ఫ్యాక్టరీలోని పనివాండ్లు సమ్మె చేసియుండుటచేత ఆ సమ్మెదారులలో సంఘమునకు హోమిగారు అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొనబడిరి.

జూలై 3 తేదీనుండియు సమ్మెదారులు సాత్వికనిరోధముచేయుట నిలిపివేసిరి. (ప్రె. ప్రె.)

పైమనుకమీషనువారిలో సహకారము

పాట్నా, జూలై 5:—కాసనసభకు ఉపసంఘములకు ఎక్కువ అధికారము లివ్వబడుటచే భారతసాసనసభవారు సమన్వయమునారికి లోడ్వడనలయునని భాషోపు భారత సాసనసభయందు రాజ ప్రభుత్వంపై ప్రభుత్వనిర్దేశానిక తీర్మానమునుపాడింప నోటిసు పంపియున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

న్యాయస్థానవార్తలు

సాత్యుండియను చేంబరు ఆఫ్ కామర్సు - ఎన్నికలు

శ్రీకృష్ణాజిల్లా

వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారి ఆక్షేపణ లంగీకరింపబడుట

జూలై 6 వ తేదీన పోర్టుట్రస్టు పదవికి ఇండియాను చేంబరు ఆఫ్ కామర్సునుండి ప్రతినిధిని ఎన్నుకొనబడుటకు నిర్ణయించబడెను. ఈ ఎన్నిక జరుపుటకు తయారయ్యబడిన ఎన్నికపట్టిక శాస్త్రియముగ తనయన సాత్యుండియను కామర్సువారు తప్పల నైచింపవలసినదని ఎన్నికలకు అధ్యక్షిగ నిలువబడిన వారలలో నొకరగు వావిళ్ల వెంకటేశ్వర శాస్త్రిగారు సేతు న్యాయమూర్తి రామేశంగారి యెదుట పిటిషను దెట్టిరి.

తాము సాత్యుండియను చేంబరుయొక్క సభ్యులుగ నుండి ఆసంఘము తరపున పోర్టుట్రస్టులో ప్రతినిధిగ నుంటిమనియు, సదరు ప్రాతినిధ్యము భారీయగుటచే తిరిగి ఆపదనకి ఎన్నిక జరుగుటకు ఈనెల 6 వ తేదీ నిర్ణయించబడెనని సాత్యుండియను చేంబరుఆఫ్ కామర్సు అధ్యక్షుడును కార్యదర్శియు మేనెల 31 వ తేదీన తెలుపుచు ఎన్నిక పట్టిక బంపెననియు, ఆ పట్టిక యందు చనిపోయినవారలను, 6 నెలల పనుండి సంఘమునకు చందానియ్యని వారలను ఓటర్లుగ అప్పు చేయబడుటచే సదరు ఓటర్లుల్ని క్షమింపమనెడి కాదని పిటిషనరు కోర్టువారికి విన్నవించుకొనెను.

వి. సి. రామస్వామి అయ్యంగారు సాత్యుండియనుచేంబరు ఆఫ్ కామర్సువారి తరపున హాజరై సంఘమునకు చందాను చెల్లించనివారలను ఓటర్లుగ చేర్చుటకు సంఘముయొక్క ఉద్యోగస్తుల ఉద్దేశ్యముకాదని వాదించిరి.

సాత్యుండియను చేంబరు ఆఫ్ కామర్సువారు 6 నెలల నుండియు చందాలు సంఘమునకు చెల్లించినవారలను, చనిపోయినవారలను రిజిస్టరునుండి తొలగించి ఎన్నికల జరుపుటకుపూర్వము రిజిస్టరును సవరించవలసినదని న్యాయమూర్తులు ఆజ్ఞాపించిరి.

ఈపిటిషనుయొక్క ఖర్చులగుర్చి న్యాయమూర్తిగారికి వియ్యు చెల్లిపయిండెదను.

బాల్కవివాహములు

కర్నూలు ప్రజల ఖండనము.

కర్నూలు పౌరులు ఈనెల 2 తేదీన వి. రత్నసభావతయ్య బి. ఏ. బి. ఎల్. అధ్యక్షతన సమావేశమై యీక్రింది తీర్మానముల నేకగ్రీవముగ నామోదించిరి.

చిరకాలమునుండి వచ్చుచున్న హిందూసంఘ ఆచారములకు వ్యతిరేకముగ నుండుటచేత కారదాగారి వివాహచట్టము సీసభవారు ఖండించుచున్నారు. ఒకవేళ ఈచట్టము కాసన సభవారు రంగీకరించినను ప్రభుత్వమువారు దీనిని చట్టము గావించ గూడదని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

2. ఈ తీర్మానమును రాజప్రతినిధిగారికి పంపుటకు సభాధ్యక్షుల కధికార మొసగబడెను.

మదనపల్లిలో ఖద్దర్ ప్రచారము

నారాయణపరమునందుండి సంచారఖద్దరు వస్త్రాలయము 1928 ఫలిరం జూలై మాసం 6 వ తేదీలగాయకు 12 వ తేదీవరకు మదనపల్లికి మార్చబడును. అన్నిరకముల ఖద్దరు యూనియన్ బోర్డు అఫీసునుండి ప్రదర్శించుటకు బోర్డు ప్రసిడెంటుగారైన శ్రీయ్యతులు నీలం రంగగౌడంనాయుడుగారు దయతో యుత్తరవహించిరి. ఖద్దర్ ప్రచారకుల మూలముగా ఇంటింటికి పల్లెపల్లెకు పంపి ఆసభ్యులకు అమ్మబడును.

మఖాం చిత్తూరు, } సి. వి. రంగంరెడ్డి,
4-7-1928 } గౌరవకార్యనిర్వహక.

కలకత్తా, జూలై 4:—డిప్యూటీ ఇండియాను ప్రెజ్డెంట్ కమిషనరుగ నియమింపబడి యస్. ఎస్. గుప్తాగారు జూలై 3 లాఖరున కెయిజరిహింద స్టీమరులో లండనుకు ప్రయాణమయ్యెదరు. గుప్తాగారు కలసలు కె. పి. గుప్తాగారి కుమారుడు. 1918 ఫంవల్వరము వి. సి. ఎస్.లో చేరిరి. లండనులో ఇండియా హై కమిషనరుగనున్న సర్ ఆర్తురు వుటర్ గారి ఆలుడు. (ప్రె. ప్రె.)

కొండవల్లిలో శ్రీవరమహంస నచ్చిదానంద యోగీశ్వరులవారియొక్క ఉపన్యాసము

పైయోగీశ్వరులవారు కొండవల్లిలో 30-6-28 వ తేది సాయంత్రం 8 గంటలకు శ్రీకృష్ణ దేవరాయ లైబ్రరరీనున్న బోద్ధులూ-లలోనున్న దేవాలయములయొక్క గొప్పగొప్ప దేవరూపులనుండయూ బాలశాలలలో సహా దరిసికొనునట్టి మిక్కిలి తేటగాచెప్పిరి. మహావిష్ణువు ఆదిశేషునిపైబవ్వలింది యొండ వత్తుడు తనసాధియందు బ్రహ్మనుద్ధరించియుండుటలు గా పాపాదులతో చేసి దేవాలయములలో నుంచియున్నార. ఇట్లుండియున్న భావ మేమని నడియర్చుకులనుగాని లేక మరి కొంతపెద్దలనుగాని అడిగినచో అదియేమిరహస్యార్థమో మాకు తెలియదు. పూర్వీకపు పెద్దలు యిట్లుచేసియుంచియున్నారని చెప్పుచులేగాని దీనిరహస్యార్థములను చెప్పజాలరు. దీనిరహస్యార్థమేమిటో దానిని పైయోగీశ్వరులవారు చెప్పుచున్నారు. ఉపన్యాసములో యీవిషయమును గురించి చాలావిపులముగా చెప్పుదురు. కాని, వాటిసంతయు యీ పత్రికలో తెలుపుటకు పిలులేనందున దానిలోనివిశిష్టాంశములను మాత్రమే ప్రకటింపబడెను. ప్రయోగాలంతయును మహావిష్ణువు అవతరించెను. అట్లు అవతరించి ప్రపంచమును మాయవపుడు కాశీరామేశ్వరాది మహాదేవ్యులైత్రములను, గంగా, యమునా, సరస్వతి, సింధు, రావేరి మొదలగు మహానదులను లేక యెచ్చటమించినను యేక బయలుగానుండెను. అప్పుడు మరల ప్రపంచోత్పత్తిచేయుటకు గాను మహావిష్ణువు ఆదిశేషునిపై వవ్వలింది “బ్రహ్మ”యని తలంచెను. మహావిష్ణువు అట్లు బ్రహ్మను దలంచినంతమాత్రమున నే తనసాధియందుండి బ్రహ్మచేవుడు ఉద్భవించెను. బ్రహ్మచేవుడు తనసాధియందుండి పుద్గులించినచెనుక మరల ప్రపంచోత్పత్తిచేయుమని బ్రహ్మకు మహావిష్ణువు అజ్ఞాపించెను. “బ్రహ్మ” యనితలంచినంతమాత్రమున నే బ్రహ్మచేవుడు తనసాధియందుండి పుట్టెను. కనుక లోకమునందున్న జనలకందరమును తలంపులు సాధియందుండి పుట్టుచున్నవని లోకులు దెలిసికొనుటకుగాను పూర్వీకపు పెద్దలు మహావిష్ణువుసాధిలో బ్రహ్మ పుట్టినట్లుగా రాతిలోతేసి దేవాలయములలోనుంచిరి. కనుక, ఓపురుష శ్రేష్ఠులారా! మీకు ఏకలంపు పుట్టుచున్నచో ఆకలంపు బొడ్డు నందుండి పుట్టుచున్నదని తెలిసికొనుడు. ఆకలంపును మొదటి ఆక్షరము బయలుదేరినపుడే ఆ ఆక్షరమును బయలుదేర నివ్వక ఆకాశే నగాదివేయ వలయును. ఆకలంపులను నగాది వేయటకు ఉపాయము చెప్పుచున్నారు. మొట్టమొదట చెన్ను పట్టా మని తలంపు పుట్టబోవుచున్నది. చెన్నుపట్టామనకు మొదటి ఆక్షరము “చె” యను నక్షరము. ఆ “చె” యనెడి ఆక్షరము సాధియందుండి ఉదయించునపుడే కండ్లను మూసి “నిలబడుమనసా! నీ వెక్కడికి యేవనికొనాను “చె” యనెడి తలంపుతో బయలుదేరు చున్నావు. ఏదీ! బయలుదేరు మాతము” అని తలచి బొడ్డుపట్టి మనోనేత్రముతోనే బయలుబయలుగా చూచుచుండ వలయును. అట్లు చూచుచుండినచో ఆ “చె” యనెడి ఆక్షరము ఉదయించిన చోటుననే అంగి బొటను. ఈలాగే ఎవరెవరికి యేదేకలంపులు పుట్టబోవుచున్నవో ఆకలంపులకు మొట్టమొదటి ఆక్షరమును పుట్టనివ్వక ఆలాగే అంగివేసినచో మరల యేకలంపులను పుట్టజాలవు. తలంపు పుట్టినపుడు ఆకలంపునకు మొట్టమొదటి ఆక్షరము యేడియో ఆ ఆక్షరమును వెలుపలకు రానివ్వక నిలుపుదల చేయవలయు నని భావము. అట్లు నిలుపుదల చేసినచో దాని వెనుక రాబోవు విషయములయొక్క ఆక్షరములంతయు రాక అంగి తడుపరి తాను బయలు బయల్దేరి నిలిచిపోవును. తలంపులనెడి మనస్సును నిలుపుదల చేయుటకు యిదియే ఉపాయము. దీనికన్నను ఉపాయము ఈ ప్రపంచమును మరయెద్దియు లేదు. ఇందుకు ముక్తికోపనివత్తుప్రమాదమును జెప్పుచున్నారు.

“ఉపాయ ఏక ఏవాస్తి మన శ్రవ్యవ్యనిగ్రహే మానసేభ్యుదయేనానో మనోనానో మహాదయః”
 నితీ అద్భుతమైన ఉపన్యాసములు యిదివర కెవరు చిని కని యుండజాలరు.

కొండవల్లి. పువ్వుల పిచ్చయ్య.
 చలక్రమ, జూలై 4:- సర్ దేవుడు యాతగారు నిన్నరాత్రి బండ్లలో మరణించిరి. (ప్రతీతి.)

బారోల్లి పన్నుల నిరాకరణము బొంబాయిలో అత్యద్భుతదృశ్యము

నర్దారో వల్లభభాయి పూలక్రింద అంగిపోవుట - బొంబాయిపొరులసానుభూతి వల్లభభాయిగారి రాక

బొంబాయి, జూలై 4:- తనకుమార్తెతోడను, గుప్రసిద్ధ దక్షిణ ఆఫ్రికా సత్యాగ్రహదండను ఇమామసాహెబుగారి తోడను వల్లభభాయిపట్టేగారు లైలుదిగగానే, వారిని గౌరవించుటకు చేరియున్న విద్యార్థి బృందముతోను పూలాలంకృతుని తేసిరి. విద్యార్థులతో కొంతకాలము మాట్లాడించి వల్లభభాయిగారు ముఖారు హుల్లలోనున్న తన అన్నగారి యింటికి బోయిరి.

బొంబాయి పోలీసులలోను క రా క ల ల లో ను విద్యార్థులు బారోల్లి ప్లాకార్డుమై తయారచేయబడిన గుండెలను వ్రాతపూర్వములను అమ్మిరి. వాటిమీద యువకులు ప్రపంచమును మార్చివేయగలరు అని చెక్కబడియున్నది.

అత్యుత్సాహకరమగునభిలో నర్దారో పట్టేగారు రుపన్యసింతుట

బొంబాయి, జూలై 4:- బొంబాయి యువజన సంఘ యజమాన్యమున ఎంపైర్ థియేటరులో జరిగిన సభ బారోల్లి సత్యాగ్రహము విషయమై ప్రజల యత్యుత్సాహమును ప్రకటించెను. ఆపెద్దహాలు కిటికీలూడుచుండెను. వల్లభభాయిరాగానే సభికుల కరతాళధ్వనులచే భూనభోంతరాలకులు బ్రద్దలయ్యెను.

వల్లభభాయిగారిని సభకరింగించుచు నాదిమేకగారు వారికి సర్దారో విడుదలమోసంగిరి. ఒక్కరకపు చుక్కయైన నను లేక బారోల్లిలో ప్రభుత్వమును ప్రభింపజేసిన మహావీరు డని నుడిచెను. అంగ్ల హైందవపత్రికయగు టైముసుడీ దీనిసొప్పు కొనెను. (హర్షధ్వనులు) బారోల్లిలో చాలమంది జప్తులచేయబడుటచే వల్లభభాయిగారు యంతకు పూర్వము రావీలులేక పోయెను. ఇప్పుడు వారి జబ్దస్థి తగ్గినదిగనుక వారికి తీరిక గలిగినది.

వల్లభభాయిగారి యుపన్యాసము గుజరాతీ భాషలో వల్లభభాయిగారు ఘంటసేపు ఉపన్యసించెను. మధ్యమధ్య హర్షధ్వనులు మ్రోగెను. ఉపన్యాసానంతరము ద్రవ్యసహాయముచేసెదమని వలపుకు తెచ్చిరి. ముగ్గురు కన్యలు హారతియిచ్చి వల్లభభాయి నుడుట కస్తూరితిలకము నిడుట చూపరలమనములకు హృద్యముగను ఉత్సాహకరముగను సుండెను.

పురవిధులలో ఊరేగింపు హిందూ మహమ్మదీయసోదరుల

అద్వితియోత్సాహము

బొంబాయి, జూలై 4:- ఈ ఎంపైర్ థియేటరులో సభ ముగిసినకార్యక్రమ సభికులందరు బారుబదిర్చి పురవిధులగుండ మారగిరి. వల్లభభాయి, మజిలీతోకొధారి, ఇంక ప్రముఖులగు శ్రీపురుషులు మోటారులలో నాసినలై యుండిరి. మహాత్మా గాంధీకీ జై, వల్లభభాయికీ జై అను కేకలు విన్నుచుట్టెను. క్రాంతి మార్చెట్టేవద్ద బొంబాయి వరకబృందము వల్లభభాయిగారిని పుష్పమాలాలంకృతులను తేసి, 150 రూపాయలు కానుకగా సమర్పించిరి. అచ్చటనుండి బయలుదేరి యీ ఉత్సవము జామ్నూమనీడు క్రక్కగా బయలుదేరెను. అచ్చటి మహమ్మదీయులు వల్లభభాయిని గౌరవించి కొంత ద్రవ్యము నొసంగిరి. వారు వేక్ ఇమామ బహదరుండ పోవుచుండగా వెండి, జర్మనుసిల్వర్ నాణెముల వర్షముకురిసెను. ఈవిధిలో వల్లభభాయికి 40,000 రూపాయల పుష్పమాలలు తేసిరి. అంతట ఊరేగింపు గిర్దామగుండా వెళ్లెను.

ఈవిధిలో ‘అంగ్ల డరీహాల ఆంతరించవలెను’ ‘సామ్రాజ్యమునకు వివాదము సంభవించును.’ అను కేకలు మ్రోచుచు గా విసబడెను. 7-80 ఉత్సవము చొవతికి చేరునప్పటికి వల్లభభాయి పూవుల భారమునకు అంగిపోయెను. అచ్చట అత్యుత్సాహకరములకు కరతాళధ్వనులతో సర్దారో వల్లభభాయి ఉపన్యాసమిచ్చుటకు వేదిక వెక్కినను. బొంబాయి నగరపు విద్యార్థులే వీరులయి, వారే దేవమునకు స్వాతంత్ర్యము సంపాదించగలవారనియు నుడిచినప్పుడు ‘వల్లభభాయికీ జై, అను కేకలతో పుష్పవృష్టి యిరిగితి గురిగెను. అనంతరము ఉత్సవము ముగిగెను. (ప్రతీతి.)

లాలాజీ నారంజీగారి లేఖ

బొంబాయి, జూలై 4:- తన కావనసభ్యత్వమునకు రాజీనామా నిమ్ముచు భారత వర్తక సంఘ ప్రతినిధికులు లాలాజీ నారంజీగారి లేఖను గవర్నరుగారికి వ్రాసివారు.

బారోల్లి సమస్య కేవలము ఆర్థిక సమస్య. సిక్కుల మొత్తములో ప్రభుత్వమువారికిని ప్రజలకును భేదము కలిగెను. ప్రజలు స్వాతంత్ర్యము విచారణను కోరుటతో అధర్మమేమియు లేదు. బిర్లావ్ తాలూకాలో ఘరల విచారణ జరుపవలెనని ప్రభుత్వము వారు తీర్మానించి వివేకమును బారోల్లిమాదా విచారణ సంఘ మవసరమని నిరూపించినది. బారోల్లి ప్రజలకు వ్యతిరేకముగు సిక్కులను విధించుటలో ప్రభుత్వమువారు అధర్మమార్గములను ద్రోకినారు. ప్రజల నడంబడుటకు నిస్సహాయులును కాంక్షలును నగు బారోల్లి ప్రజలపై దుండగములను చేయుచున్నారు. బారోల్లి రహితులకు మితిలేని హింస కలిగినది. ప్రభుత్వమునా రీ సవ్యములను పూడ్చవలసియుండును. ప్రభుత్వమువారు తమపెంకే వట్టును సాగించుకొనుటలో ఆర్థిక సూక్రములను మరచిపోయి వారు. 1, 25, 000 రూపాయలకు 50,600లకుపైకులను పొడుచేసి రహితుల ఆర్థిక స్థితిని పొడుచేయవారు తలపెట్టివారు. పెరులను నవ్వపై ప్రభుత్వ మెచ్చటనైన నన్నచా? ఎంత తొందరలో ప్రభుత్వమువారు విచారణ సంఘమును నియమించిన ఆంతమంచిది. రాజధాని ఆర్థికస్థితి చాల బాగుపడును. ఈవిషయమరీతితులవలన గవర్నరుగారికి యివ్వమైనను ప్రభుత్వసభ్యు లావ్యకొనక పోయిన సత్య జేమియు చేయజాలడని ప్రజలమనమన్నది. నాకు తెలిసినంతవరకు ఈ ఉద్యమము ప్రభుత్వమువారి అధికారమును ప్రభింపజేయుట కేర్పడి యున్నది గాదు.

బారోల్లి ప్రజలు విచారణ సంఘము సిక్కులను మార్పువరకు ప్రాతీతిరవనిచ్చెదమని చెప్పినను ప్రభుత్వమువారి హిత్యకొనుటలేదు. ఒకతాలూకా కీ యధికారమిచ్చి బారోల్లి తాలూకా కిట్లు చేయుట స్వాతంత్ర్యముకాదు. కావున నాసభ్యత్వమునకు రాజీనామా నిమ్ముచున్నాను.

* టైముస్ పత్రిక ప్రభుత్వ ప్రకటనా ధికారిని ఖండించుట *

ప్రజలయొక్కయు, పశువులయొక్కయు బాధలు దుర్భరములు

బొంబాయి, జూలై 4:- ప్రభుత్వ ప్రకటనాధికారి మున్సి వ్రాసినది సత్యముగాదని వ్రాసినది వట్టియబద్ధమని యీ కోజా టైముస్ ఆఫ్ ఇండియాపత్రిక ప్రత్యేక విలేఖరి వ్రాయుచున్నాడు.

ప్రభుత్వప్రకటనాధికారి యిట్లు వ్రాసెను. “బారోల్లి తాలూకాలో పశువులు మనుష్యులు ఒకే యిండ్లలో నుండవలసి వచ్చుటచే ప్రజల ఆరోగ్యము చెడినదనియు, మనుష్యులు పారిపోయిరియు, పశువులు వ్యాధిగ్రస్తములయినవనియు మున్సి గారు వ్రాసిన వ్రాతలు సత్యవిరుద్ధముగా నున్నవి. మున్సి గారు బారోల్లి జిల్లి రికార్డు కమిటీ చేసినయెడల ఏదో కన్న మే నెలలో 7 జబ్బులు మాత్రమే పోచ్చినట్లెందుకనుగొనియుండును. జబ్బులు సాధారణముగానే యున్నవనియు, ప్రభుత్వ వైకల్లలోను బోడాలోను జబ్బులు కొంచెము వృద్ధియైనవి. 5 గురు జప్తు ఉద్యోగియులు 220 చదరపు మైళ్లలో 88,000 ప్రజలలో 187 గ్రామములలో నిట్లు పశువులను మనుష్యులను బంధించుట సాధ్యమా?

దీనికి ప్రత్యుత్తరముగా టైముస్ విలేఖరి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.

తమ యిండ్లలో పశువులతోబాటు నివసించుటచే బారోల్లి ప్రజలను, పశువులను అనేక కష్టములకు భరించవలసివచ్చెను. తమ, బంకవిరేచనములు, నీరసము ప్రజలలో పోచ్చినవి. పశువుల యెడలిపై రణములు లేచినవి. అవి నిలుచోలేనంత దుర్భరస్థితిలో నున్నవి. జప్తు ఉద్యోగియులు వనిచేయుచుండగా యిండ్లలోనే మలమూత్రవిసర్జన చేయవలసివచ్చుటచేరెను. పశువులు పేద మాత్రము విడుదలచేరెను అంటుబాధ్యములు ప్రజలకపోవుట విక్సిలి యాశ్చర్యకరముగానన్నది. (ప్రతీతి.)

వర్తకాభివృద్ధికి మార్గములు

(జవ్వాజి అప్పారావు గుప్తగారు)

(నిన్నటితరువాత)

ఈ లోపములను తెలిసికొని ముందు బాగ్రతవడలు పర్యావరణ కల్పించునది. తెక్కయే వనుజునకు సేతములెంత కూడకపోయినా వర్తకమునకు తెక్కబొత్తులంతకంటే తెక్కయినయే తెప్పవచ్చును. తెక్కపుస్తకముల సెవ్వరికిని జూప గడు. డబ్బుకన్న బాగ్రతగా కాపాడుచుండవలెను. ధనము కొంగిలించబడినయెడల తిరిగి సంపాదించగలగాని తెక్కబొత్తు తెవరిచ్చేన న దొంగిలించబడిన ఎవరెంతబాకెయో ఎవరికెంత యివ్వవలెనోయన్నదో ఏమియును తెలియక వర్తకముపాడ నేమో కాన తెక్కమెక్కలయందు శ్రద్ధగలిగియుండవలెను. జనుగు నెదియగు తెక్కలజూపినచో లాభమునుబట్టియే యింకంటాకును రాబడిపన్ను కట్టబడునుగాని పొచ్చు కట్టబడ నీందు దొంగతెక్కలను, తప్పుతెక్కలను గాని హాజరపెట్టు వారికి, లాభమునుబట్టి పన్నుకట్టబడుటయేగాక నలుపురలో శిక్షుర్యుడ, అనుననుమానముగలను. తెక్కముతలలు తెలియని నో, తెక్కలు తయారచేయగల నేర్పును, పద్ధతులను గ్రహించి యే, మొదలు వర్తకమునందు ప్రవేశించవలెను. తెక్కలు తెలియనివర్తకుడు చేయు వర్తకము, గంతలుకట్టు కొని గానుగను త్రవ్వకుండు ఎద్దుచందమును బోలును. కావున వర్తకపరిపక్వమైన తెక్కలను తెలిసి వ్యవహరించునట్టి నిజమగు వర్తకుని చెప్పవచ్చును. మంచితెక్క మంచిలాభమును తెచ్చును.

సిబ్బంది:—సిబ్బందియనగా నవుకర్లు. గుమాస్తాలు ఈ రవాణా-వ్యాపారమునకు సిబ్బందియనవలయును. వ్యాపారమునుబట్టి సిబ్బందికి కేర్పరచుకొనవలెను. వ్యాపారము తక్కువ సిబ్బంది ఎక్కువయినచో సిబ్బందికియ్యెడు ఖర్చు లాభమునకు మించి పోవుచుండును. లాభము తక్కువపడ కెక్కువయగును. కాబట్టి యువపరదంబును కొరకు పనిలేనిచే గుమాస్తాలను పెట్టుకొనక పూర్తిసంతమండ్రికి యిచ్చవలెను. ఎవరేమికి సుమారులో తెలిసి కొని ఆయాపనులయందే వారికి జోక్యము కలుగజేసిన విధ జించవలెను. ఎవరి సామర్థ్యము ననుసరించి వారికి శిక్షములా సంగి పనుల నిర్వహించుకొనుచుండవలెనే గాని మోమోలపరచి, శిక్షము తక్కువవిచ్చి శ్రమ ఎక్కువొసంగరాదు. అట్లు చేయుటచే పనివాండ్లు వినుగుతెలిసి రహస్యపును లాసర్యులు కుపాల్పింపెదరు. చురుకైనవాకిని సర్వవిధముల ప్రజ్ఞానంతుల నే సిబ్బందీలో చేర్చుకొనవలెను. యజమాని తెలివితగిలినాడైన గుమాస్తా తెలివీవాడైన వ్యాపారము చేయును. మంచివారి ని నియోగించి వర్తకము జేసిన లాభము గల్గుట నిశ్చయము.

అనుయతకుండుట:—ప్రతివాడుచేయునది వర్తకము. అందరికిని ఒకటే మార్గము. ఒకనియందొకరికి ద్వేషము, అనూయి యుండరాదు. ఎవరినర్తకమువారుచేయుచు, పరస్పర సహాయములు జేసికొనుచుండవలెను. ఒకరి వ్యవహారమున కొకరెద్దుతగులరాదు. సాటివర్తకుని కెక్కువ లాభించినదని యనుయతపడక సంతోషించి, పానికెవ్విధములాభించినో, నా మార్గములగ్రహించి, నీలోటుబాటులను సవరించుకొని, నన్నే నీవును లాభమునుపొందుటకు ప్రయత్నించవలెను. వర్తకులందరు వికమత్వముగల్గి కలసి మెలసి మెలంగవలయును. అందఱును కలసి వర్తకసంఘ మని నొకదానిని స్థాపించుకొనుట ముఖ్య వశ్యకము. పెద్దపట్టణములందు వర్తకులందరు కలసి ఛేంబర్ ఆఫ్ కామర్సు అను నొక సంఘమును నేర్పరచుకొని యున్నారు. అట్లానే ప్రతిపట్టణము, గ్రామమునందును స్థాపించుటకు ప్రయత్నములు చేయుదు.

ప్రకటన:—ప్రతివర్తకుడును తానుచేయువర్తకమును బహుళసంఖ్యాకులకు తెలుపుట ముఖ్యవశ్యకము. ఎవరినెద్ద ఎక్కడ ఏవడువదారకనో ఎవరికెద్దక అందుచే తన కొట్టు, వ్యాపారము, నెలదియగుటకు, తద్వారా వేరనుభివృద్ధిచెందుటకు. ప్రకటన హామ్యవశ్యకము. ప్రకటన యనేకవిధముల, అనేకరకములుగా చేయవచ్చును. కరకప్రకటనలు, వార్తాప్రకటనలు, గోడకాగితములు, రంపుబోర్డులు, మొదలగువాటిద్వారా పలు విధములుగా ప్రకటనలనుబట్టవచ్చును. ఈ హామ్యకేత పెట్టించి వ యంతలాభముచ్చును. ఇత్యది సామాన్యవృత్తులను చెలి యుదు. తెలిసినను ముందుగా డబ్బుచ్చింగవహరించు. ఈ యుక్తిసార్వమణియైనా అంగ్లేయుల ద్వికాక వారితో బిజినసు రిందు గొప్పవర్తకులకును తెలియును. ఇందుచేతనే టి కాఫీ సిగరెట్లు గ్లాస్కో మొదలగు వాటిద్వారా ముదతమునుండి కొట్టానుకొట్ట రూపాయల నెత్తికొనిపోవుచుండిరి. ఈ ప్రకటనపద్ధతిలకుమాని గ్రహించవలెనేగాని తెలుపసాధ్యముకాదు. ప్రతివాడును సూత్రపద్ధతులనుబట్టి, వర్తకముభివృద్ధిజేసి లాభమును పొంద ప్రయత్నింపుడు.

విద్య:—కోటివిద్యలు కూటికొక ఏనుజువారాయా విద్య వర్తకసిద్ధియందుండవలెను మరియో ఎవరేమలను చెంది నను, వారి జ్ఞానమెట్లు ప్రపంచమనో వా రావిన్న వర్తకసిద్ధత మ్మను. అట్లానే వర్తకముచేయ నభిలషి. ఈవారు వాటిజ్ఞ సంబంధమైన విద్యను బడయువలయును. ఇట్లొకలగును శిల్పము విద్య వర్తకమునకు ప్రాముఖ్యము అంగ్లేయు భాషాపరిచయము లేనివాడు సామాన్యవర్తకమును చేయగలరేగాని గొప్ప వారి కావర్తకములు చేయవలరు. ఒకరక చేయనాహరించినను మరొకనిచే యధారపడి యుండవలసివచ్చును. ఇంగ్లీషు చదివిన వారికి బుక్కిపించు కమ్మర్చియల్ ప్రాక్టీసు వాంకింగు మొదల యనవి తెలిసియుండును. ఇత్యది వర్తక రహస్యములను నెల్ల డిందును. లెబర్ కరన్నాకాడెన్న ముఖ్యముగా నేర్పియుండ వలెను. వర్తకపరిపద్ధతుల నుపయోగించి వ్రాయువిధములను గ్రహించవలెను. వుత్తర ప్రత్యుత్తరములందు లోపము జరిగిన యెడల ఒకప్పు డపారమైనవస్తువు సంభవించును. బాల్మన్షీలు తయారుచేయునదతి తెలిసియుండవలెను. తెలియనిచో సాలుసరి కంతలాభము, ఎంతవస్తువుచ్చినది తెలియనేరదు. ఇదియును గాక, రైల్వే, పోస్ట్, ట్యాంకు, మునిసిపల్ ఇంకంటాకును రూల్సు అందరు ముఖ్యముగా తెలిసికొనియుండవలెను. ఇది తెలియనిచో వర్తకరహస్యముల నితరుల హస్తగతము చేయవల సివచ్చును. ఇతరులకు తెలిసినచో, కాతాదారుల అడ్డనుబు, ధరలు, మొదలగు వర్తకవిషయములు నెల్లడియయి, నష్టము సంభవించును.

కాబట్టి తమ పుత్రులను విద్యాప్రవీణులగు జేసినతరు ప రియే వర్తకమునందైన ప్రవేశపెట్టవలెనేగాని, జ్ఞానవీనులైన పనిబాలురను వర్తకమునందు ప్రవేశపెట్టి పనుల నిర్వహించజూచుట మిక్కిలి సంతాపకరము. అట్టి బాలురకు లోక జ్ఞానము తెలియక విద్యానివీనులొచ్చే, యితరులపై నాధారపడి, పనులనుబట్టి సంచరింపవలసినవారగుదురు. ఇవన్ని యు గమనించి వర్తకమునకు హెయ్యర్ ఎయ్యక్వేషనుమాదా ముఖ్యమే యిది మది నెంచి విద్యావంతులగుటకు ప్రయత్నింపుడు. విద్యావంతులుజేయు వర్తకము వాడెంచును. లాభించును. విద్యావంతులైన వర్తకశిల్పములును ప్రభుత్వమువారివల్ల ప్రత్యేక వాటిజ్ఞ సమక్షములను లోక్కి చేయించుకొనగల సమర్థులగుదురు. అట్టివారికి ప్రభుత్వోద్యోగులు సహాయపడెదరు. ఇవన్ని యును వర్తకాభివృద్ధికి మార్గములై విలసిల్లుగలవు.

నియమములు:—నియమములు అట్లా వర్తకులు, కొన్ని విషయములు తేల్చిరచుకొని వర్తకము జరుపవలెను. ఆముక్తపు ధర కట్టి వరకు అందరికి ఒకేమాది యండవలె. కొట్టు నియమితకాలములందు తిరుబడుచుండవలె. ఒకే తేదీనాటికి శిక్షములు అట్లుం యచ్చుచుండవలె. నవుకరుల శిక్షములు ప్రతి యేట హెచ్చుచేయుట మంచిది. అడ్డొక్కలు ఒకరికిచ్చి మరొకరికి మానరాదు. టయింపుకారం నవుకరుల నాజరు పరచుచు విడుదల చేయుచుండవలె. ఎవరి కేయెవధతులు యిచ్చుమో అతే క్రమముతప్పక జరిగించవలెను. నియమబద్ధముగ నిర్వహించబడు వర్తకము వృద్ధిపొందగలను.

ఈశ్వర గ్రహము:—ఈశ్వరానుగ్రహమే ఈశ్వరానుగ్రహమునై సాధారపడి ప్రయత్నమును మానరాదు. మన క్రిందించన లేక పొటుబడిన తరువరి యీశ్వరునిపై సాధారపడవలెను. ఈశ్వరుని కటాక్షముప్పుడు మాపును. ప్రయత్నించనిదే యీశ్వరుడేమి చేయును? కష్టపలే యనువిధముగా కష్టపడువానికి సుఖముగల్గును. లాభము చేమాడు. ఒకచో కూర్చుని ఏమియు సాధనచేయక ఈశ్వరానుగ్రహమున్న చాలు నని చెప్పువాని కే పని యు గా జాలదు. ఏ పని గాని వర్తకముగాని, పట్టుదగ్గరిగి చివరవరకు ప్రాధింపవలెను. జయవ జయములు భగవాను ని మీద భారము వేయవలెను.

(Man is the maker of fate) అను సామెతప్రకారం అదృష్టవంతుడగుటకు వాని ప్రయత్నమే గాఢముననే చేప్పవలసి యున్నది. ప్రయత్నించనిదే యేమియు కాజాలదు. ఈశ్వరుని మీద భారముపై చిలాభమొచ్చినప్పుడుసంతోషించకనష్టమొచ్చినప్పుడు విచారముపొందక, త్రొక్కునతో వ్యాపారము చేయవారికి తప్పక జనుము గల్గును. లోములను మంచిప జూడక, లోకులనాకి నెగగొట్టు ప్రయత్నములుచేయక వ్యాపారమున వర్తక లాభమును పొందువారికి ఈశ్వరుని తప్పక సహాయము చేయును. ప్రతివత్సరమును ఈశ్వరా రావనపు ఛర్మము చేయబడిన భగవదనుగ్రహ మట్టివాకివొడ ప్రసాదములను పొందుచుండవలెను. అట్టివాని కిహాపరమగుములు గల్గును. ఏ పనిని జేసినను ప్రయత్నించి పొందవచ్చుచుగాని నా తెలివెల్ల కావగల వలకుబనిపెల్ల నా విశ్వరూపులెల్ల నా ప్రయోజకత్వములెల్ల నా ప్రయత్నమువల్ల నింత పదవి కొచ్చితిని గర్వింపక, ఈశ్వరానుగ్రహమువల్ల నాదతే పట్టెనని డబ్బుచాడే నిజముగా ఈశ్వరానుగ్రహమును పొందగలదు.

కలకత్తా కాంగ్రెసు అధ్యక్షత

శిశిరి

ఈసారి ఆంధ్రుడే వహింపవలెను

అఖిలభారత బాతీయకాంగ్రెసు మహాసభవారు ఆంధ్రదేశమును ఆంధ్రజనుల దేశమేమను గుర్తించుకుంటు కడుంగను శోచనీయును. ఇదివరకు 42 కాంగ్రెసు మహాసభలు జరిగినవి. అందొకదానికిని ఆంధ్రుడు అధ్యక్షత వహించియుండలేదు. తదితర రాష్ట్రీయ వాయువులను యూరసియనులు సయితమివ దవికి నెత్తుకొనబడిరి. ఆంధ్రులు ముత్రసిద్ధముయి గర్వింపదగు చాత్రము కలనాకు, వానిమహాగ్రబుద్ధికి వారివాగ్ధికతావ ద్దతులను విజేత నిరంకుశ పట్టత్యము వారిచేగూడ గుర్తించ బడినవి. సర్ బి. ఎఫ్. శర్మగారు భారతపట్టత్యమున భారతీయుల కొసంగబడు ఉన్నతోద్యోగమునందు ని యు వింపబడిరి. సి. బై. చింతామణిగారు సంయుక్తరాష్ట్రీయు లందు ములత్రిత్యము నొందిరి. వీరు కాంగ్రెసు తరువాత మనదేశ మున ప్రాముఖ్యమును వహించి ఎక్కువ పలుకుబడి కలిగియున్న అఖిలభారత బాతీయలిఖరలు పక్షమునకు జనరలు సెక్రటరీ పదవి వధిపించి సంయుక్తరాష్ట్రీయులబద్ధిక గౌరవమును బడ యుచున్నారు. ఈ రాఘవేంద్రరావుగారు మధ్యపరగణాల యందెట్టి గౌరవమునే బడయుచున్నారు. తమస్వంతరాష్ట్రీయు నందుకంటే ఎ. నారాయణరావుగారు బర్మాలోకు ప్రాధేపరు రాధాకృష్ణగారు పంగరాష్ట్రీయునియైన అధికగౌరవమునకు పాత్రులయి తమ యశస్విందీకలను దేశమునందంటును నెనబల్లు చున్నారు. లోకపిడితమే. అట్టితటి నీభారత బాతీయకాంగ్రె సుమహాసభ యొంద్రుల ప్రాముఖ్యమును గుర్తించక ఒక కాంగ్రెసువధికైన నింతకాలమును అధ్యక్షునిగ నొక యాంధ్ర వాయువుని యెత్తుకొనకుండుట శోచనీయును గాక జేరే మున్నది.

ఆంధ్రదేశమును వాతీకాష్ట్రీయు భారతదేశమున గలదని యు, ఆంధ్రులనెట్టి యొక బాతీయవారున్నారనియు కాంగ్రెసు పక్ష తెలియకుచున్నట్లు వింతగానుండును. ఆంధ్రమాత గర్వం బున జనించిన పుత్రులతో అఖిల భారత కాంగ్రెసు ప కధ్యక్షత వహింపగినవారి గత నలు వదిలెం డేండ్ల లోను లేరనిచెప్పుట మిక్కిలి యాశ్చర్యకరముగానుండును. కాంగ్రెసువారు భాషా ప్రయోక్తరాష్ట్రీ విభజనము వంగిరించుచు, నాంధ్రరాష్ట్రీయును ప్రత్యేకపనులనడచి తర్వానించిరి. సహాయ నిరాకరణోద్యమమున ఆంధ్రముహాజనము మామిన స్వార్థ పరిత్యాగమును, ఛార్జ్ ఛార్జ్మును, దేశమే వాధులను మహా త్వును జేసోల్లకొనియుండెను. భారతరాష్ట్రీయులలో నాంధ్రదేశ మునకద్దర ప్రచారముగల మున్నదనుటయునతితయోక్తికాబా ట్టు. తదితర కాంగ్రెసు సూత్రములను ఆంధ్రులు కడు క్షణతో గమనించుచు సాచరణలో తెచ్చుచున్నారు. ఇందుల కంతటికి కారణము ఆంధ్రసాయకుల స్వార్థపరిత్యాగము, అనువననదేశి భక్తియేకాగ్రీ వేరొందు కాజాలదు. అట్టి మహాకాయకులలో నలువురి పేర్లుమాత్రమే రాబోవు కలకత్తాకాంగ్రెసున కధ్యక్షతవహించుటకు నూచించుచు కొలదికాలమున సమాజేశము కా నున్న ఆంధ్ర రాష్ట్రీ కాంగ్రెసు సంఘమువారి నీలువురిలో నొకరిని మాత్ర మాకవని, కేకగ్రీవముగ త్వుకొన వలసినదని, నేనుకొందు న్నాను. అనలువు రెవరిని నాంధ్రదేశమునకు గాంధింపటివా రనదగు శ్రీయుతులు దేశభక్త కోండ వెంటబుప్పయ్యగారు, తమ జీవధనములను దేశక్షేమమునకే ధాతపోయుచున్న దేశోద్ధారక విరుదాంకితులగు కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు, ఆంధ్రకేసరి విరుదమున కర్దులగు బంగంటూరి ప్రకాశంగారు, డాక్టరు పట్టాభి శివారామయ్యగారు. ఇందు కడపటివారికి దేశీయ విరుద మేమియు లేకన్నను, వీరిని వివహాయించుచో నాంధ్రరాష్ట్రీ ద్యమును కర్దుడు లేనిభారతము వంటిదగుటతధ్యము. ఆంధ్రులు తమ గౌరవమును తాము కాపాడుకొనుట మిక్కిలి శ్రేయస్కు రము. వారు స్వగౌరవ సంతతుడొక్కటే ఈకత్తాకాంగ్రెసు అధ్యక్షునిగ చేయవలెనని నలువురితో నొక్కరినీ ఏకగ్రీవముగ పేర్కొనుట తప్పు తదితర మార్గ మేమియు లేదు. అట్లుచేసిన యొక తదితర రాష్ట్రీయులు మనకోరికను గుర్తించుటలేదు. ఆంధ్రుల తమసమానులగు భాషావేది, ఇతర రాష్ట్రీ యాశీనాథునితో నీసామ్య ప్రయోగంధ్రుల యొక్క అధ్యక్ష మున గలమొకొని యాంధ్రులచిరుకాంక్షాభిక్షమే చేయుట నని వారికికొనదున్నను, గౌరవం స్వీకరము డాక్టరు బన్నారీగారి పేరును మాచి: ధనముల సేస్తామను కీమంతుల మొక యాంధ్రునిపేరు నూచింపవలెనని మహామృగాంధికారిని జేరు చు విరమించుచున్నాను.

జోశ్యుల నారాయణమూర్తి.

మా సములేనా?

శ్రీనివాసయ్యంగారు

లేబరు పక్షనాయకులగు రామ్మే మాక్స్ నాల్డు గారు ఇంకొక మారు హిందూదేశమున కున్నత దళను సూచించిరి. బ్రిటీషు సామ్రాజ్య లేబరు సమావేశమున కధ్యక్షత వహించి, యిటుల బలికినటుల న్యూఢిండియా పత్రికకు జేరినవార్త దెలుపుచున్నది. “సంవత్సరములు గాక, కొలది మాసములలోనే, మన కామన్ వెల్త్ లో మరియొక షోమినియను (స్వతంత్ర దేశము) చేరును. ఇది వేరొక జాతికి సంబంధించినది. ఈసామ్రాజ్యములో సమానస్థానము నాక్రమించుచు, ఆత్మగౌరవముతో నిలువగల షోమినియను ఏర్పడగలదు. ఇది ఏదన, ఇండియాయే.”

మాక్స్ నాల్డు గారు ఇండియాను గూర్చి ఏదియో యొక సందర్భమున బలుకుచుందురు. వీరిటీవల గావించిన ప్రతిపాదనము బట్టి, కొలదిమాసములలోనే, హిందూదేశము అధినివేశ రాజ్యస్థానము నాక్రమించునని యూహింపవలయును. మాక్స్ నాల్డు గారు మనఃస్ఫూర్తిగ నిటులజెప్పుచున్నారా, లేక యిహాసమాధుచున్నారా? అటుగాక హిందూదేశముగూర్చి విశాలభావమును దెలిపి, విచిత్ర వాగ్దానముల గావించి, రాబోవు ఎన్నికలలో వోట్లను సంపాదించదలచిరా? నూతనముగ మొలచిన మాక్సుటనుకుక్కు పక్షముకన్న, తమకు హిందూదేశముపట్ల ఎక్కుడు అభిమానముగలదని, వీరు చూపదలచిరా?

శ్రీనివాసయ్యంగారు హిందూదేశవ్యవహారములగూర్చి యిటీవల గావించిన యుపన్యాసమునకు, మాక్సుటనుగారు అధ్యక్షతవహించి, హిందూదేశమునకు స్వయంనిర్ణయాధికారము నొసగవలయుననియు, భారతీయేచ్ఛకు ప్రతికూలముగ పార్లమెంటునభవారు నిర్ణయము గావింపరాదనియు ఖండితముగ బలికిరి. మాక్సుటనుగారి నుడువులు, మాక్స్ నాల్డుగారి కర్ణేంద్రియములకు ములుకులై యుండును. ఇందువలన మాక్స్ నాల్డుగారిపట్ల భారతీయనాయకుల లక్ష్యముతగ్గునని, వారు భయపడియుండురు. అందుచే హిందూదేశమునకు వెంటనే అధినివేశ రాజ్యస్థానము లభించు ననియు, మిగిలినరాజ్యములతో నిది తులదూగుననియు, వీరు పలికియుండురు. మాక్స్ నాల్డుగారిపుడు, ఇంగ్లండును పరిపాలించుటలేదు. వీరు కన్సర్వేటివు మంత్రుల హృదయమర్థములను గ్రహించిరా? బ్రిటీషుమంత్రుల ప్రకటనల బట్టిచూచిన, వీరికెట్టివిశాలభావములేదని విదితమగుచున్నది. ఇండియామంత్రి యగు బర్క్లె హెడ్డు ప్రభువుగారు, తమప్రస్థాపితము నింకను విడువలేదు. బ్రిటీషు అధికారులే హిందూదేశమును చిర

కాలము పరిపాలింపవలసి యుండు ననియు, వారు లేచి పోవుచో హిందూదేశము అరాజకములో మునుంగు ననియు, వీరు భయపెట్టుచున్నారు. ఇట్టి యభిప్రాయములనే, ఇతర కన్సర్వేటివు ముఖ్యులును జెప్పుచున్నారు.

వీరల దృష్టిలో, మాంటుఫర్డు సంస్కరణములు సయితము విప్లవకర మయినవే. వీరుగాక, హిందూదేశమునందు బనిచేసిన, సివిలు సర్విసు సభ్యులగు బట్లరు, గ్విన్ను, ఓడ్వయరుగార్లు మున్నగువారెందరో, హిందూదేశమునందు బ్రిటీషు అధికార ప్రాబల్యమును తగ్గింపగూడదనియు, కేంద్ర ప్రభుత్వపు నిరంకుశస్వభావమును కడలింప గూడదనియు, మొరలిడుచున్నారు. భారతశాసనసభను గూడ నామినేటు సభ్యులతో నింపవలయు ననుచున్నారు. తుదకు రాష్ట్రములలో గూడ లా ఆర్డరు శాఖను ప్రజలకు ఒప్పగింపవెట్టగూడదనుచున్నారు. పైమను కమిషను సభ్యులలో గూడ కొందరిట్టిప్రతికూలభావములనే చాటుచున్నారు. లేబరుపక్షమువారయినను వేరువిధముగ ప్రవర్తించుచున్నారా? హార్టుపారకగారి ప్రలాపములు ప్రపంచమందంతటను మారుమోగినవి. హిందూదేశ సమస్య రాజకీయసమస్య గాదనియు, స్వార్థపరులగు రాజకీయ సంస్కర్తలు తమ యధికారమును నిలుపుకొన బ్రయత్నించుచున్నారనియు, వీరలను వెతల పాల్వేయదలచి రనియు, పారిశ్రామికపరిస్థితులు చక్కబడినగాని, హిందూదేశము స్వపరిపాలనమున కర్హముగాదనియు, లేబరు ముఖ్యులు దెలుపుచున్నారు. ఈరీతిని, కన్సర్వేటివులును లేబరు సభ్యులును చేతులగలిపి, ఇంపీరియలిస్టు దృష్టిబలపుచు, హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్యమును నిరాకరించుటలో దిట్ట లగుచున్నారు.

ఇట్టి అననుకూల స్థితిలో, మాక్స్ నాల్డు గారు మధ్యమధ్య హిందూదేశమునకు అధినివేశ రాజ్య స్వాతంత్ర్యమును వాగ్దానముచేయుట చోద్యముగ నున్నది. ఇంతకు పూర్వము వారిటుల వాగ్దానము చేసిరి. కాని, వారి సంపూర్ణవ్యాసమును చదివిన పిమ్మట, ఆశలన్నియు అడుగంటెను. ఈమారు వీరు కొలదిమాసములలోనే అధినివేశ రాజ్యపు హక్కు లభించు నని చెప్పట, మరింత ఆశ్చర్యము గలిగించుచున్నది. మాక్స్ నాల్డుగారికవంక పైమను కమిషనుకు ప్రోద్బల మొనగుచున్నారు. తమ పక్షమువారిని కమిషనులో జేర 'ప్రోద్బలపరచిరి. అంతకు పూర్వము హిందూదేశమున కిచ్చెదమని చెప్పిన స్వయంనిర్ణయాధికార వాగ్దానమును వీరు విడనాడి, పైమను కమిషనుకు జోహారు లొనర్పవలయు నని, భారతీయులను ప్రేరేపించిరి. వీరి ఆజ్ఞలను శిరసావహింపనందులకు భారతీయులపై వీరు మండిపడసాగిరి. వీరు అధికారపదవియందున్న పుడు, హైందవస్వపరిపాలనాశయమునకు తోడ్పడి ఎరుగరు. మీదుమిక్కిలి బెంగాలు ఆర్డి నెన్సు నామోదించి, దేశభక్తులనేకుల కారాగృహనిర్బంధములకు వీరు తోడ్పడియుండిరి. పిమ్మట నయినను, వీరు హిందూదేశ స్వేచ్ఛకు ప్రోద్బల మొనగ రయిరి. పైమనుకమిషను నియామకమునాటినుండియు, వీరు బర్క్లె హెడ్డు ప్రభువు, బాల్టువినగార్లతో చేతుల గలిపి, వారిపొగడ్తలకు పాత్రులగుచుండిరి.

ఇట్టివారారక వాగ్దానముల గావించుటవలన,

వాని కెట్టివిలువ యుండునో యూహింపవచ్చును. పైమనుకమిషనువారే అధినివేశ రాజ్య స్వాతంత్ర్యమును సూచించెదరని వీరియుద్దేశ్యమై యుండునా? వీరెటుల రిపోర్టుచేసినను, పార్లమెంటు సభవారు మాత్రము తప్పక నట్టిస్వాతంత్ర్యమును హిందూదేశమున కిచ్చెదరని, వీరు కలగనిరా? ఈరెండును గాక, మాక్స్ నాల్డుగారు పిమ్మట “షోమినియను” అను శబ్దమునకు వేరు అర్థము జెప్పెదరా? హిందూదేశ మిప్పుడున్నవిధమున నున్నను, షోమినియనే యగునని వీరు పలికెదరేమో తెలియదు. నానారాష్ట్ర సంఘమునందు, హిందూదేశము సభ్యురాలైనను, దీనిస్థితి యిసుమంతయు మారలేదు. ఇటులనే అంతర్జాతీయ సంఘము లనేకములలో ఇండియానుగూడ జేర్చుచున్నారు. ఇట్టి అలంకారములవలన, ఇండియాగౌరవము గాని, ఇండియా వ్యక్తిత్వముగాని పెంపొందుటలేదు. బ్రిటీషు అభిప్రాయమే ఇండియాద్వారా వెల్లడియగుచున్నది. ఇట్టియలంకారగౌరవములు లేకుండినను మేలే. ఐర్లెండుకు స్వపరిపాలనము లభింపకముందు, ఇట్టి గౌరవములు లేకుండెను. ఈజిప్టుకికను అట్టిగౌరవము లభింపలేదు. కాని, వీనికి గలిగిన నష్టమేదియులేదు. హిందూదేశమునకు ఎక్కుడు గౌరవము గలుగలేదు. లేనిపోని ఖర్చులుమాత్రము ఇండియాపై బడుచున్నవి. స్వాతంత్ర్యరహిత మగు ఇండియా ప్రతినిధు లెక్కడకు బోయినను, పరిహాసపాత్రు లగుచున్నారు. మాక్స్ నాల్డుగారు “షోమినియను”కు సంకుచితార్థము తెలిపి, సంపూర్ణస్వపరిపాలనము లేకున్నను ఇట్టి హోదా లభించునని చెప్పచో, దీనితో బనిలేదని, భారతీయులు బదులు జెప్పవచ్చును. మాక్స్ నాల్డుగారి యుద్దేశ్యమేదియైనను, భారతీయులు ఏకమత్యముతో మెలగి బార్డాలీ రయితులు చూపిన పట్టుదలను, కష్టానుభవశక్తిని, సహనమును, ఇండియ నిగ్రహమును, చూపగలుగుచో, స్వరాజ్యము కొలదిమాసములలో లభించుననుటకు సందియము లేదు.

మాక్స్ నాల్డుగారి వాగ్దానమును సఫలపరచుటకు బ్రిటీషువారు గాక భారతీయులే సమర్థులు. ఏడాదిలో స్వరాజ్యము లభించు నని గాంధీమహాత్ముడు వెనుక వాగ్దానము జేసినపుడు, బార్డాలీ రయితు లిపుడు చూపుచున్న శక్తి, భారతీయులెల్లరును చూపవలయునని గోరియుండిరి. తుదకు కద్దరును గట్టి విదేశవస్తుబహిష్కారమును సాధించుటకయినను, ప్రజలు పాల్పడక అంతఃకలహములతో ప్రోద్బుచ్చుటచే, స్వరాజ్యము గగనకుసుమ మయ్యెను. అప్పుడు గనుపించిన స్వరాజ్యసందర్భము పిమ్మట అదృశ్యమయ్యెను. గాంధీమహాత్ముడుగాని, మాక్స్ నాల్డుగారుగాని, ప్రజల స్వయంకృపిలేనిది, స్వరాజ్యమును దెప్పింపజాలరు. ఏకల్పవృక్షముమీదినుండియో స్వరాజ్య మూడిపడజాలదు. స్వరాజ్యము ప్రజలచేరువుననే గలదు. ఇంగ్లండునుండి దిగుమతియగుననియు, ఇతర దేశములనుండి దిగుమతి యగుననియు, ఈపక్షమువారనుగ్రహించెదరనియు, ఆపక్షమువారనుగ్రహించెదరనియు ఆశబెట్టుకొనుకొలదియు, స్వరాజ్యము దూరముగ జనుచుండును. స్వేచ్ఛను సంపాదించిన దేశములన్నియు తమస్వశక్తివలననే గడించినవి. హిందూదేశము

స్వతంత్ర్య సమరాలను గూర్చి, అహింసాపథమున స్వేచ్ఛను సంపాదించుటను గూర్చి, గాంధీమహాత్ముడు గావించిన మహాపదేశ మిదియే. భారతీయుల సంకల్ప మిడేరుచో, నానాభాష్ట్ర సంఘము గాని, ఇతర సంఘములుగాని చేయజాలని శాంతిస్థాపన సుకరముగ నెరవేరగలదు. భారతదేశము మానవ ప్రేమను పురికొల్పి, శాంతిభీజములను వివిధ జాతుల హృదయములలో నాటి, దౌర్జన్యమును పారద్రోలగలదు. శాంతికాములందఱును, హైందవ స్వాతంత్ర్యమునకు తోడ్పడుట ఎంత యవసరమో, దీనినిబట్టి సులభముగ గ్రహింపవచ్చును. మాక్ష నాట్లు గారు ఏయుద్దేశ్యముతో అధినివేశరాజ్యపు హద్దోదా హిందూదేశమునకు స్వల్పకాలములో లభించునని చెప్పినను, అయ్యది తప్పక నెరవేరు గాక యేని కోరెదము. ఇందుకై భారతీయులు తదేక దీక్షతో కృషి నలసి, స్వరాజ్యసందర్శనము బడ సెదరుగాక

సు. బ్రా. య. గారు : మ ద రా సు మె యి లు

డాక్టరు సు. బ్రా. య. గారు క్రియలలో వెను దీసినను, విశాలభావములను వెల్లిబుచ్చుట నేర్చి కొనిరి. ఇందువలన వీరికి కొంతనష్టముగూడ గలుగు చున్నది. మద్రాసు మొఘలు బోలు ఆంగ్లో-హైందవ పత్రికల ఆగ్రహమునకు వీరు అప్పడప్పడు గురియగుట తలస్థించుచున్నది. ప్రతిసంఘమువారు ను తమ మేలును, తాము కాపాడుకొనుట మంచిదే యయినను, ఇతర సంఘముల యభివృద్ధి కడ్డ గలి గింపగూడదనియు, హిందూదేశము స్వతంత్ర దేశ ములలో నొకటి యగుటకు ఎల్లరును తోడ్పడ వలయుననియు, అవసరమగుచో, స్వలాభమును గూడ త్యజింపవలసివచ్చుననియు, సుబ్బరాయును గారు నాడారు సంఘమునకు హితవౌనగిరి. వీరు సూచించిన ఆదర్శమునం దెట్టి లోపము క ను పింపదు. దేశముపై ప్రేమగలవా రెవరయిన ఇట్టి సందేశమునే యొసగకమానరు. మద్రాసు మెయిలుపత్రికకుమాత్రము, సుబ్బరాయునిగారి హితోపదేశము వెగటుగ దోచినది. ప్రధానమంత్రి పదవిని నిర్వహించుచున్నవారు వాస్తవపు సంగతు లను జెప్పవలయునుగాని, బాధ్యతలేని వక్తలవలె త్రాడు బొంగరము లేని విషయములను వివరింప గూడదని, మెయిలుపత్రిక మందలించుచున్నది. స్వతంత్ర దేశ మనిన, అధినివేశరాజ్య స్వాతంత్ర్య మా, సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమాయని, యీ పత్రిక యడుగుచున్నది. ప్రధానమంత్రిగూడ సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యాదర్శమును సూచించుచో, భూమ్యా కాళములు తలక్రిందులుగావా? సంపూర్ణస్వాతం త్ర్యమును ఆదర్శముగ నయినను ఉంచుకొనుట దోనమగును గాబోలు. ప్రత్యేకసాంఘికక్షేమము ను, భారతదేశక్షేమమునకు లోబడజేయవలయు నని, సుబ్బరాయునిగారు చేసినహితప్ర మెయిలు పత్రిక కేమాత్రము రుచింపలేదు. హిందూదేశము సం దేశసంఘమునకును, దేశభక్తి లేదనియు, వివిధ సంఘములును ఒండొరులయెడ విరోధభావము జూపుచుండుననియు, మెయిలుపత్రిక తలంపు. సాంఘిక విభేదములను పెక్కుచగలిగినంతవరకు పెంచి,

నమయము వచ్చినపుడు, భారతజాతీయత యనునది లేదనియు, అందుచే భారతీయులు స్వపరిపాలనా ర్హులు గా ర ని యు, చాటుట కు, ఆంగ్లో హైందవపత్రికలు వీని ను యోగించు చుండును. అందుచే నిట్టి వాదముల సంతక పరిశీలింప నవసరములేదు. సుబ్బరాయునిగారు కద్దరు ఉద్యమమును తరుచుగ ప్రశంసించుచున్నా రు. నాడారుల సభలోగూడ దీనిని శ్లాఘించిరి. గాంధీమహాత్మునిగొప్పతనమును కొనియాడిరి. ప్రతి వారును కద్దరువ్యాప్తికి తోడ్పడుచో, ప్రజాసామాన్యమునందు నిరుదోగ్యము తొలగునని, వీరు చాటిరి. ప్రధానమంత్రి యిటుల బలుకుట ప్రోత్సాహకరమే యయినను, ప్రభుత్వమువారు కద్దరుకు మూలలలో గాక చేతలలో గూడ తోడ్పడునటుల జూడవలయును. మైసూరు సంస్థానమును మరి కొన్ని సంస్థానములును, కద్దరు ఉత్పత్తికిని కద్దరు వ్యాప్తికిని తోడ్పడుచున్నవి. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారింతవర కెట్టిసహాయము నలిపియుండలేదు గృహనిరక్షణలను నెలకొల్ప వలయునని, సుబ్బరాయునిగారు కోరిరి. మద్యపాన నిషేధమును, ప్రజలే సాధింపవలయును గాని, చట్ట మువలన ప్రయోజనములేదని, చెప్పటబట్టి, వీరి సంగతులపై ప్రాయము వెల్లడియగుచున్నది. నిషేధ చట్టములేనిది, నిషేధము కొనసాగుట దుర్లభము. గ్రామ పునర్నిర్మాణాశక్త్యకత గూర్చి ముచ్చటించుచు, గ్రామాభివృద్ధికి ప్రభుత్వమువారు నలిపిన కృషిని వివరించిరి. కాని, ఇది అత్యల్పమని చెప్ప వచ్చును. ప్రభుత్వము ప్రజలకు సంపూర్ణబాధ్యత వహించువరకు, సుబ్బరాయునిగారు సూచించిన సంస్కరణములు నెరవేరు నని తోచదు.

పైమను సంతృప్తి
మహాబల సెలెక్టు కమిటీ ఏర్పడినందులకు, పైమనుగారు తమ ఆన్వేషణమును తెలిపిరి. సెలెక్టు కమిటీవారు విధించిన నియమములవలన, పైమను గారికి కొంతభయ ముదయించెను గాని, రహస్య విచారణపు ఏర్పాటును తీసివేయుటవలన, ఆ భయము తొలగెను. పైమనుగారిచ్చిన సాంస్కృతికమును హిందూదేశము మొత్తముమీద మెచ్చు కొనలేదు. దేశనామకు లందరును దీనిని తృప్తి కరించిరి. కాని, ప్రజాభిప్రాయము పైమనుగారి నెన్నడును బాధింపదు. హిందూదేశమునుండి ఇంగ్లండుకు వెడలినవారిగౌరవార్థమై జరిగిన విందు సందర్భమున ముచ్చటించుచు, పైమనుగారు చమత్కారముగ ప్రసంగించిరి. లోపములు అన్ని జాతులకు నుండు నని చెప్పిరి. కాని, హిందూదేశమున గను పించు లోపములను గోరంతలు కొండంతలు నేరకుట, బ్రిటీషువారికి పరిపాటియయినది. ఇంగ్లండు స్వగతుల్యమనియు, హిందూదేశము సరకకూపమనియు జెప్పట మామూలయినది. మిస్ మేడో గారి గ్రంథము వ్యాప్తిగాంచుట కిట్టి వైఖరియే కారణ మగుచున్నది. ప్రతివారికిని తమ రాజకీయాభిప్రాయములపట్ల పట్టుదల యుండుట సహజమే గాని, తమ యభిప్రాయము తప్పని తెలిసినపుడు దానిని మార్చుకొనుట యవసరమని, పైమను గారు బోధించిరి. వీరు బహిష్కారవాదులను ఎత్తిపాడుచు చున్నారనుటకు సందియములేదు. కాని నిజముచెప్ప వలసినచో, పైమనుసంఘమువారు తమలోపముల

నెగియుండినను, వానిని సవరించుకొన నిరాకరించు చున్నారని, చెప్పకతప్పదు బ్రిటీషు ప్రముఖులు ప్రతిష్ఠాకొరకై ప్రాశంసించుచున్నారని చెప్పట కెట్టి సందేహములేదు. భారతీయులు ఏమాత్ర మను గ్రహముజూపినను, కృతజ్ఞత చూపుట కలవాటు పడియుండిరి. అట్టివారు వ్యర్థముగ సంతము బట్టి రనుటకన్నను, అన్యతము వేరుండదు.

లేబరు సమావేశము :
భారతీయ ప్రతినిధుల ఆత్మగౌరవము కామక్షెల్లు లేబరు సమావేశమునుండి భారతీయ ప్రతినిధులు వెడలిపోయి, ఆత్మగౌరవమును దేశగౌరవమును నిలువబెట్టిరి. మాక్షనాట్లుగారి ఆర్భాటము లేటు లున్నను, లేబరు సమావేశము వారు సైమను కమిషను విషయముపట్ల ప్రాన్య దృష్టితో ప్రవర్తించిరి. వీరి దృక్పథమును, భారతీయ కార్మిక ప్రతినిధులు సహించక, సమావేశము నందు పాల్గొన నిరాకరించిరి. బ్రిటీషు లేబరుపక్ష మువారు, భారతీయ కార్మికులపట్ల ప్రేమ చూపి నటుల నటించినను, ముఖ్యవిషయములందు వారి కోర్కెలను తృప్తికరించుచున్నారు. భారతీయకార్మికులు దేశభక్తి చూపకుండునటుల ప్రయత్నించు చున్నారు. వీరు సైమను బహిష్కారము నామోదింపరని చూపుటకు, బ్రిటీషు లేబరు ప్రముఖులు ప్రయత్నించి, విఫలమనోరథులయిరి. భారతీయ కార్మికప్రతినిధులకు నిజ మిష్టము, బాగుగ గోచ రించియుండును. ఇకనయినను భారతీయ కార్మికులు, బ్రిటీషు కార్మికులపై నాధారపడక, తమ బాగును తాము చూచుకొనుచు, దేశశ్రేయమున కై పాటుపడుట, శ్రేయస్కరమగును.

సామ్రాజ్య కార్మిక మహాసభ
బ్రిటీషు కార్మికపక్షము వారి చర్యను ఖండించుచు చమనులాలుగారొక తీర్మాన ముపసాదించెదరు
కలకత్తా, జూలై 1:—బ్రిటీషు కార్మికపక్షమువారు మహాసభనువారికి తోడ్పడ తీర్మానించుకొనినందులకు వారిచర్యను ఖండించుచు ఒక తీర్మానము సామ్రాజ్య కార్మికమహాసభయందు దురపాక్షం దినాను చమనులాలుగారికి ఆనకాళ మువేరకనది. ఎంతోకష్టమైనై వీరికి ఈ సభకాండ దొరకినద నిదమి ఈ తీర్మానమును బలపరచ గోస్వామిగారికి ఆనకాళ మివ్వబడునో లేనో చెప్పవీలలేదనియు ఛార్మిక్పత్రిక లండను నులేబడుడు చెప్పుచున్నాడు. (ఫీ. పే.)

వీధిలో పల్లమువల్ల ప్రమాదము
కలకత్తా కార్మిక్రేమనువారు పరిహారము చెల్లించుట
కలకత్తా, జూలై 4:—కలకత్తాలో ఇంటినిరుగనున్న జి థామ్సుగారు 1925 సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 20 వ తేదిన మోటారు కారులో పోవుచుండిరి. ఓ గో పల్లము త్రవ్వబడి యుండెను. పల్లమును తెలుపుటకు గుర్తులేనందున మోటారు బండి పల్లములో పడెను. బండిచేడి పోవుచుండేకాక థామ్సు గారికి బలము గాయములు లగిలెను. తనకు నష్టపరిహార మొస గలయెనుగని థామ్సుగారు కార్మికమహాసభకు వాఖిలు చేసిరి.
థామ్సుగారు తొగియుండిరినియు అందుచే అడ్డుకు కట్టియున్న పల్లము చూడక బండిని పోనిచ్చుటచే ప్రమాదము సంభవించెననియు కార్మికమహాసభ వాదించిరి. కాని తుదకు రాజీపడుటకు అంగీకరించిరి థామ్సుగారు తొగి యుండిరిను ఆరోపణను కార్మికమహాసభ సహించుకొని 2500 రూ ప్యములు పరిహార మొసగిరి. (ఫీ. పే.)

విదేశవార్తలు

బ్రిటిషు కామన్వెల్త్ అంతర్జాతీయ కార్మికసభ

భారత ప్రతినిధులు సభనుండి వెడలిపోవుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, జూలై 5:—కార్మికవత్తు మహాసభ నైమను కమిషనుపట్ల జూపిన వైఖరిచేత ఆసభవారివలంబించిన పద్ధతిచేత భారత ప్రతినిధులు సభనుండి వెడలిపోయిరి. ఈ మూలముగ భగవంతుని జూపిరి.

పారిశ్రామిక శాంతిసభ

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, జూలై 4:—సమిష్టి సంఘమువారు తాత్కాలికముగ సమర్పించిన నివేదికమును పారిశ్రామిక శాంతిసభవారా మోదించిరి. బాతీయ పారిశ్రామికసభ 'నేర్పాటు' జేయవలెననిరి. శ్రీ డి. యూ. యు. కాంగ్రెస్ జనరలు కవున్సిలు వారు యజమానుల ప్రతినిధులు జనరలు కవున్సిలు సంఖ్యతో సమానముగను గలిసి ఐదుగురు తరఫులను, పారిశ్రామికాభివృద్ధిని గూర్చి ఆలోచించవలెననిరి. మామూలుగ బయలుదేరుతగా చాలు రాయబారులచే పరిష్కారముగాకుండుటచే సమిష్టి సంఖ్యతో సంఘములను అనగా బాతీసంఘము 'నేర్పాటు' జేయవలెననిరి.

కార్మికవత్తుము వైఖరి

చమకాలాల్ గారి ఖండనము
రాండుటేలిలు సభ గావలెననుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, జూలై 4:—నైమను కమిషను పట్ల కార్మికవత్తు మహాసభవారివలంబించిన వైఖరిని చామకాలాల్ గారి ఖండనచేత కార్మికవత్తు మహాసభ అధికారములో నున్న ప్రభు భారతీయుల కట్ట జేసినవలెను అజ్ఞేపించిరి. నైమను కమిషనుకు ప్రతికూలముగ నుట్టాడిరి. తక్షణము భారతదేశమునకు స్వపరిపాలనాధికారమును వర్తింపజేయు పద్ధతులను కనుగొనటకు బ్రిటను ప్రతినిధులు భారత ప్రతినిధులు కలిసి సమావేశమున నటుల రాండుటేలిలు సమావేశము 'నేర్పాటు' జేయవలెననిరి. తీర్మానము నుపబాదించుటకు ముందుగా దానిని ప్రతినిధులకు అందజేయక పోవుటచే ఆ తీర్మానమును గూర్చి చామకాలాల్ గారు తప్పుపట్టినందుకు ప్రారంభించిన మాడదని అభ్యుక్తులు దెలిసిరి. ఆ తీర్మానమును గార్యక్రమములో జేర్చలేదట. ఆ తీర్మానమును మేదన.

భారతీయుల ఆశయములకును ఆఖిలభారత శ్రీ డి. యూ. యు. కాంగ్రెస్ విధానమునకును ప్రతికూలముగ నుండు సంతకరకు నైమను కమిషను ఆక్షరలేదు. స్వప్రభుగ భారతీయులకు స్వపరిపాలనాభియము నీయసంతకరకును, విచారణలోను, పరిశోధనలోను భారత కమిటీలకు సమావాధికారమును సమాన ప్రతిపత్తి నీయసంతకరము నైమను కమిషను తమ కక్షరలేదనిరి.

ఈ తీర్మానమును నిరాకరించిన పిదప బ్రిటిషు కార్మికవత్తు మహాసభనుండి విడిచి, అన్నను టులను, చేసిన బాసలను తప్పిరి. భారతీయులకు వెద్ర అపనమృతము బ్రిటిషు కార్మికవత్తు మహాసభవారివలంబించినది. బెంగాలు ఆర్డినెన్సును, నైమను కమిషను ఆమోదించినది బ్రిటిషు కార్మికవత్తు మహాసభ భారతీయులకు అపనమృతము విస్తారముగ గలవలెను. భారత ప్రతినిధులు సభనుండి వెడలిపోవుట తమ కారణమేనను, ఈ తీర్మానమును నిరాకరించుటచే ముందుగాను ఉద్దేశ్యమును సభవారు నడులు కొనిరి. ఇందుకు బట్ట కార్మికులు, పత్తి మారు తప్పుగ అపనమించిన విధానమును ఖండించుటకు తీర్మానమును దెచ్చుటచే ఉత్తమ విధమున నిర్ణయించిరి.

తనకు ప్రత్యుత్తరము సమర్పించి ల్యాన్సువారి, హెండర్సన్ గార్లు తెచ్చిన సంగతులనుబట్టి భారతీయుల యుద్దేశ్యములను సరజేర్చు యుద్దేశ్యములేనట్లు గన్పించుచున్నదనిరి. పిరికి భారతీయుల ఆశయములు ఏమో బాగా తెలియజేసినది.

భారత ప్రముఖులు

లండనుల సన్మానము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, జూలై 5:—లండను 'కేగిన భారత ప్రముఖులకు మంగళవారము సాయంకాలము 21 క్రాంతి' కోర్టున లండనులోని భారతీయులను సన్మానించిరి. అచ్చటను బోయి నవారిలో నైమను దంపతులుగలరు.

నెర్బియా మంత్రివర్గము

రాజీనామా

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

బెల్జియం, జూలై 5:—ర్యాడికలు, డిమాక్రాటికు పత్తుమువారు 20 సంవత్సరములకు లోపుగలవారు చుట్టలను త్రొంగుదాడదనియు ఆల్బ్రహాము త్రొంగరాదనియు తీర్మానించుటచే మంత్రివర్గము రాజీనామా నిచ్చెను.

అమంజ్యేను వైమానికుని బాడ ఇంతవరకు కన్పించలేదు.

చల్లపల్లి కుమారరాజు

శివరామ ప్రసాదు బహద్రుగారు

శ్రీ శ్రీ అంకినేను ప్రసాదు బహద్రుగారి జ్యేష్ఠ కుమారుడు వారితదనంతరము రాజ్యమునకు వచ్చిరి. [పి. ఎ. ఎ.]

సిరియారాజు

వరానుల ఆమోదము

ఇలిక్ సావుదుగారి కొడుకును నియమించుట జేమాసలెం, జూలై 4:—ఇలిక్ సావుదు కుల్తానుగారి కొడుకును సిరియారాజుగ నియమించుటకు వరానులకు ఇష్టమే. వెయినులు, నెజరు బాతీయతను త్యజించి 'మోడబాడి' సింహాసనపుహక్కును మానుకొని సిరియారు ఇరాకు, బ్రాన్సు బార్బానియా పలనైయనుతో స్నేహపు బాంధుబడికను జేసి స్వ బ్రిటిషువారికి సూచించి ఇలిక్ సావుదు కుల్తానుగారు సయమించుటకు అభ్యంతరము లేదట.

వికింగును పీపింగు అని బిల్లులు

వికింగు, జూలై 5:—వికింగు పట్టుకునేరు మార్చి వికింగు అని బిల్లునుడున్నాడు. చియాంగుకే 'షేనుగారను, క్యాంగు' నేననియు అపట్టుకును జూచిరి. క్యాంగునునేనని చాంగిపీను నేననికీ తేల్చువు. చాంగిపీనుగారే చాంగింగు యితరతరులకు కర్తవ్యం. క్యాంగు నేనని ఉత్తరపు విదానే చాంగిపీనుకీ ఉందినది. రైలువేయవద్దగర ఈ చట్టానికి అఖండ స్వాగతము నిచ్చిరి. బాతీయ ప్రభుత్వము తరఫున డాక్టరు సకాయాన్సేనుగారి సమాధిని దర్శించి పూజించిరి.

బాల్వినుగారు ప్రస్తుతము ఇంగ్లండులోనున్న ఆల్బాన్సు రాజాగారిని కలిసికొనిరి.

నర్జాక్ సైమనుగారు

భారత విద్యార్థులు

(భీమసర్వికు)

లండన్, జూలై 4:—21 క్రాంతి విధిలో సర్ జాక్ సైమనుగారు దుపన్యసించుచుండ భారత విద్యార్థు లిట్లు నడిచిరి. "ఆంగ్లేయులను మిక్కుమల భారతీయులను మాకును అన్యోన్య మున్నాదాన్ని కలదనుటలో విశేషార్థ మేమియునులేదు. మిక్కుమల మేమును అన్యోన్యముగ సామాన్య సాంఘిక మర్యాదను పాటించుటచే యనిభావము. మీ భావములతో ఏకీభవించితిమని తలంచరాదు. మీలోగల ఉత్తమపురుషుల సాంగత్య లాభమునకే మేమిసాంఘిక సమావేశములనుజరుపుచున్నాము. భారతీయులతో స్నేహమును ఏమిటో ఏమి లాభముండునో తెలియనటుల సయమనుగారి వాదనియ"దని అందున్న బెంగాలు విద్యార్థి తోడి విద్యార్థులను హెచ్చరించెను.

సయమనుగారు భారతీయుల రాచకీయములకు సినరాచకీయములకు భేదమున్నను భారతీయులు తమపట్ల ఆవరణభావమును మర్యాదను జూపినది.

గ్రీకుమంత్రివర్గము

విధేయు, జూలై 4:—వెనుజాలాన్ గారు మంత్రివర్గము నేర్పాటు జేసిరి.

విదేశాంగ మంత్రి:—అలగ్జాండరు కారాల నోజా, దేశీయమంత్రి:—జినిబజాన్.

ఆర్థికమంత్రి:—ఎం. మారిస్. ఇదివరలో విదేశములందు రాజ్యాంగ రాయబారులుగా నున్నవారే ఈ మంత్రులు. ఈవారము ఆఖరున పార్లమెంటు నెత్తినెదరు.

గ్రేటుబ్రిటనుతో ప్రస్తుతము మరల రాయబారులను ప్రారంభించుటకు ఏలులేదనియు, అట్లు జేసినను లాభములేదనియు ఈజిప్టు కొత్త ప్రధానానుభ్యుడు దెలిపెను.

బ్రాన్సుబార్బానియా పార్లమెంటులో 9 ముసల్మానులు, 3 క్రైస్తవులు, ఒకరు సర్వకేషియను ఇద్దరు దెహాయిను లుండాలెననిరి. 18 సంవత్సరములకు పైబడిన మగవారందరకు ఓటు జేయవచ్చునట.

చనిపోయిన బార్బిచక్రవర్తి కూతురు కన్పించెననియు అమె నిజమైన వారసు రాజేయనియు దెలుపుచున్నాడు.

జెర్మీనగరములో పన్య మృగకాలముండి బెంగాలు పులి, ఆడుది తప్పించుకొని భిక్షకును జేయదానిని కాల్చిజంపిరి.

బ్రాన్సుబార్బు తరీకములో యూరపీయులతో బాటు భారతీయులకు సమాన జేతనముల నీయవలెనని చమునాలుగా గారు బ్రిటిషు కామన్వెల్త్ కార్మికసభలో దెలిపిరి.

చమురు ధరలను నిర్ణయించుటకు ఏర్పాటులు జరగనుండుటచే ఇంగ్లాండులో ధరలు పెరుగుటయో తగ్గుటయో తటస్థించు ననుచున్నాడు.

పారిశ్రామిక శాంతిసంఘమువారి తీర్మానములు తమ ఆశయముల కడ్డురానంతకాలము తమ కభ్యంతరములేదని బాతీయ రైల్వే సంఘమువారు దెలిపిరి.

లండను క్రొత్త పోలీసుయధికారిని నైసికవర్తమునుండి నియమించరాదని ఆజ్ఞేపించుటకు కామన్సు సభలో పూర్తిగ చర్చించి ఆజ్ఞేపించి ఆపద్ధతిని మానవలెనని కార్మిక వత్తు మారు దెల్పెదరు.

In the Court of the District Munsiff of Tirupati.

S. C. 196/28.

M. S. Gopalachariar—Plaintiff.
M. Thiruvenkatachariar—Defendant.
Whereas a suit is filed against you for Rs. 127-0-0 by the plaintiff herein, please take notice that the above suit is posted to 9-7-28 and if you do not appear on that date the suit would be decreed exparte.

M. VENKATA KRISHNAMACHARIAR,
4915 B.A., B.L.,
Vakil for Plaintiff
19-6-28.

మదరాసువార్తలు

స్థానిక పురపాలక నలహాసంఘము:—న కొక పట్టణముగ టి. ఎం. మొయిదు సాహెబ్ బహదూర్ ఎం. ఎల్. సి. గారు నియమింపబడిరి.

కార్పొరేషనుసభ:—మదరాసు కార్పొరేషను వారి ప్రత్యేకసభ యీనెల 10 తేదీన సాయంత్రము 5.15 గంటకు రిప్పబలికవలసిన జరగును.

ప్రాద్దుటూరు బీదలశరణాలయము:—ప్రాద్దుటూరునందు కుంటివాండ్రును బీదలను సంరక్షించుకొరకొక శరణాలయము స్థాపించబడెననియు ప్రజలు భవసహాయమును చేయవలెనని గోరుచు ఆ శరణాలయ కార్యదర్శిగాడు వ్రాసిరి.

శ్రీహండురంగ భగవత్కథాప్రసంగసభ:—వారి యజమాన్యమున ఈనెల 8 తేదీ సాయంత్రము 4 గంటలకు శ్రీ. ఉ. జి. విద్యార్థి శ్రీ. గంగ శతగోపాచార్యులు స్వామిగారు కంపన హరికథను హిందూ ధర్మలాజికల్ హైస్కూలులో చెప్పెదరు.

నూతన శిశుసంరక్షణ కేంద్రము:—మదరాసు కార్పొరేషనువారి నూతన శిశుసంరక్షణ కేంద్రమున నె 16 రు చంద్రభానుబిధి కోమలేశ్వరన్ పేటలో డి. బి. జి. వారాయణస్వామి చెట్టిగారు ఈనెల 7 తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు తెరవెదరు.

మదరాసుగవర్నరుగారి పర్యటనము
ఈ నెల 9 తేదీన ఉదకమండలమునుండి కోయంబుత్తూరు, 10 తేదీకి బెంగళూరు, 11 తేదీ గులసాలయము, గుంటకల్, 12 తేదీ బల్లారి, 13 తేదీ బల్లారి, గుంటకల్, 14, 15 తేదీలకు కర్నూలు, నంద్యాల, 16 తేదీన అనంతపురం, 17 తేదీన పాపకొండ, హిందూపురం, బెంగళూరు, 18 తేదీన ఉదకమండలము చేరెదరు.

రాకపోకలు:—పానగలు రాజాగారు ఉదకమండలమున మహమ్మదీ బాబుల్లా సాహెబ్ గారు కడపకు గత రాత్రియేగిరి. కెప్టెన్ ఎ. జి. రేంజెలగారు నేటి ఉదయమునకు మదరాసు వచ్చిరి.

ఖాళీ బిల్ బాబుల్లా సాహెబుగారు నతరాత్రి మద్రాసు విడిచి కడప కేగిరి.

పానగలు రాజాగారు గతరాత్రి మద్రాసువిడిచి ఉదకమండలమున కేగిరి.

సాహుకార్యేట హిందీక్షాసు:—మదరాసునందు శుభ్రహృద్ధ్యమొదలి విధిలో నిగంబర బ్రతుకేవాలయము నె 6 రునందు ఈనెల 4 తేదీనుండి హిందీక్షాసు ప్రారంభింపబడెను. హిందీప్రచారసభకు తేరిన కె. మార్గండరావుగారు అరవము, కన్నడము, తెలుగు, ఆంగ్లము యీ నాలుగు భాషలములమున హిందీభాషను నేర్పెదరు. ప్రవేశింపదలచువారు ఈజేవాలయమున నుండు శ్రీహార్ తెయినగారిని కలుసుకొనవలెను.

బ్యాంక్ లీజి తమిళకాంగ్రెసు విరాళము:—బ్యాంక్ లీజి తమిళకాంగ్రెసు పహాయత్తము రూ 10,000 లను పంపవలెనని కొందరు తమిళకాంగ్రెసు కార్యకర్తలు సభ్యులుండే కింది. ఈవిషయమై ఈనెల 8 తేదీన జరగబోవు తమిళకాంగ్రెసు సంఘసభలో చర్చజరుగును. రాబోవు కలకత్తా కాంగ్రెసున కధ్యక్షులగు శ్రీయుత వల్లభభాయిపటేలుగారిని హోమ్ నలసినదని కొందరు సభ్యులు సభలో నొకతీర్మానము నుపపాదించెదరని తెలియుచున్నది.

ప్రతిజంటికి తపాలపెట్టెలుండవలెను

మద్రాసు, బాల్లె 4:—కొత్త ఇండ్లపొనులను సాంక్సు నుచేయునప్పుడు పోస్టువాడు బాబులుచేయుటకు తపాలపెట్టెలను కట్టుటకు మునిసిపాలిటీలవారు ఇండ్లయజమానులను నిర్బంధించవలయునని ఇండియాప్రభుత్వమువారు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారికి నూచించిరి. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి నూచనను అన్ని మునిసిపాలిటీలకును ప్రసాదించునని. (ఆ. పత్రి.)

ఉదకమండల వార్తలు

పర్రాకిమిడి రాజాగారి దానము

(ప్రత్యేక విలేఖరి)

ఉదకమండలం, బాల్లె 4:—పర్రాకిమిడి రాజాగారు నేడు గవర్నరుగారిని సందర్శించిరి. వారొసంగిన రూ 20,000 ద్రవ్యము యెట్లు వినియోగింపవలెనను విషయమును చర్చించిరి. వ్యవసాయపరిశోధనకు విద్యార్థి వేతనములక్రింద వినియోగింప నిశ్చయించిరి.

పైకరా ఆగులరీ స్కీము

ప్రభుత్వమువారు ఖాయపరచిన పైకరా ఆగులరీ స్కీము నలంబడినది. దీనిని గృహ మార్గము పనులస్కీము అందురు. పైకరా పైకరా ఎలక్ట్రిక్ స్కీమునకు దీనికి యెట్టి సంబంధము లేదు. పైకరానదిలో ప్రభుత్వ సింకోవా ఫ్యాక్టరీవద్ద ఆక్సిడమ్ పై న న 3 మార్గము మ ర ల్లు బ డు ను. (8) అడుగుల ఎత్తునుండి యిచ్చట నీరువడును. ప్రారంభమున యీ స్కీము ప్రకారము వేయిగుర్రముల వడిగల విద్యుచ్ఛక్తి తయారగును. వడిలకుల భున అడుగులనీరు యెల్లప్పుడు నిలవ యందుంపబడును. గిరాకి హెచ్చినకొలది, ఉదకమండలము, కూనూరు, విలింగుటను, గూడలూరు పురములకు, తేయాకుతోటలకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయబడును. పైకరాపైకరా ఎలక్ట్రిక్ స్కీము అంగీకరించబడునో నీలగిరి కొండపైనున్న పదిమొల్ల మార్గము విద్యుచ్ఛక్తితో నడపించబడును. మొత్తము 15 లక్షల యూనిట్లు క్వి కావలసియుండును. ఖర్చు మొత్తం 12½ లక్షలు. ఇందు సగము ద్రవ్యము ఇండియాలోను, మిగిలిన సగము ఇంగ్లాండులో యంత్రములకు చెల్లించబడును.

కృష్ణ, నెల్లూరు జిల్లాల క్రొత్త జడ్జిలు

వి. హండురంగారావు వి. సి. ఎస్. గారు నెల్లూరు కొనిరి. కాపున వారిసానే పి. వారాయణరావు వాయడుగారు తాత్కాలికముగ ఈనెల 9 తేదీనుండి కృష్ణ జిల్లా జడ్జిగ నియమింపబడిరి.

ఎస్. సి. బల్లర వి. సి. ఎస్. గారు నెల్లూరు కొనిరి. కాపున వారిసానే యీ నెల 9 తేదీనుండి నెల్లూరుజిల్లా జడ్జిగ తాత్కాలికముగ పనిచేయుటకు వి. రామరావుగారు నియమింపబడిరి.

పర్రాకిమిడిరాజాగారి విరాళము

పర్రాకిమిడి రాజాగారు తమకు వ్యవసాయ సంఘ సభ్యత్వములన వచ్చిన రూ 20,000 లను ఎట్లు ఉపయోగించుట యొ నిశ్చయించు విషయమున ఉదకమండలమునందు గవర్నరుగారిని, ఆర్. సి. అప్పెన్డెగారిని కలిసికొనిసందర్శించిరి. కొంత చర్చ జరిగినపిమ్మట వీ సొమ్ము ఉత్తరప్రదేశ్ లకు విద్యార్థులకు కోయంబుత్తూరు, పున వ్యవసాయ కాలేజీలలో రీసెర్చి జరుపుటకు స్కాలర్ల పిష్టల కొనసంబుకై వినియోగింపబడవలెనని నిశ్చయించిరి. ప్రభుత్వ వ్యవసాయసలహాదారులతో నాలోచించి వివరములను అప్పెన్డెగారు తెలియజేసెదరు.

నీలగిరి జిల్లాలో మద్యపాన నిషేధము

మద్యపాననిషేధ కార్యక్రమమును అమలనందుంచు సందర్భమున కొంతకాలముక్రింద ప్రభుత్వమువారు కోటగిరి యందలి కల్లుదుకాణమును మూయించిరి. నీలగిరిజిల్లా చలి ప్రదేశమగుటచే మద్యపానము అవసరమనియు లేకున్న వీధి సాదలకు నష్టము కలుగుననియు ఎక్స్ ప్లెజి కాఖి మంత్రికి మహాజన సంబంధము. కల్లంగడి మూయబడిన మద్యపానము తగ్గిన దనియు, విదేశపు సారాయిల విక్రయము అధికమగుననియు నూచింపబడెను. ఈ విషయము గురించి పరిశీలన మొనర్చి మద్యపాననిషేధవిధానమును కొనసాగించు విషయమై తగు నూచన లాసగ ఆసిస్టెంటు ఎక్స్ ప్లెజి కమిషనరు వీడ్ బర్ ప్రత్యేకాధికారిగ నియమింపబడిరి. కోటగిరిని రెండు దినములంక విధజించవలయునని పేరు నూచించిరిగాని మంత్రిగారు ఈ నూచనను అంగీకరింపలేదు. కల్లుదుకాణము మరల తెరచుటకునాడ తీలులేదని నూచించిరి. ఎక్స్ ప్లెజి సబ్ ఇన్స్ పెక్టరు తుట్టి కష్టమునూయగారు వొంగతనముగ సారాయి తయారుచేయు వారిని మోటారు వెక్సిలుపై తరముచుండ వారు ప్రమాదమునల్ల క్రిందపడిరి. కాళ్లకు బలము గాయములు తగిలెను.

కోటగిరిలో శిశువ్రదర్శన కేంద్రపాన మొకటి ఏర్పరచబడినది. శిశువులకు ప్రతిదినము నీళ్లుపోయుట తప్పని తలచు జడగవారివారుకూడ తమ శిశువులను ఇచ్చటికి తీసికొని భోవుచున్నారు. (ఆ. పత్రి.)

వాతావరణస్థితి

1928 నా జూలై నెల 5-వ తేది గురువారము

మాఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో ఉష్ణోగ్రత	గత 24 గంటలలో అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్ష పాత	జూలై నెల 1-వ తేది నుండి వర్ష పాత	జూలై నెల 5-వ తేది నుండి వర్ష పాత
కొండవీడు	89	75	1.2	7.6	— 0.4
కర్నూలు	87	78	0.5	8.6	— 1.9
కర్నూలు	96	77	0.1	1.8	— 4.0
మచిలీపట్నము	99	81	...	1.2	— 4.3
కర్నూలు	94	76	...	5.7	+ 2.1
నల్గొండ	90	75	...	1.0	— 1.1
అనంతపురం	2.1	— 0.5
కడప	98	82	...	2.4	— 1.1
నెల్లూరు	101	82	...	1.1	— 0.6
మద్రాసు	108	88	...	0.8	— 2.3
కడపూరు	95	82	...	2.3	+ 0.2
నీలము	99	76	...	3.3	+ 0.3
కోయంబుత్తూరు	90	72	...	0.4	— 1.5
తిరుచనాపల్లి	99	79	...	1.3	— 0.4
నాగవల్లి	100	80	...	0.4	— 1.3
మచిలీ	100	79	...	0.1	— 1.7
పానగి	92	79	...	0	— 0.2
తిరునల్వేరి	0	— 0.6
తిరువేలూరు	88	76	...	14.3	+ 0.5
కొత్తూరు	86	75	0.2	25.1	— 7.8
కాలికట్టు	88	75	+	30.7	— 8.7
నాగపూరు	86	73	2.1	31.6	— 12.6
బెంగళూరు	86	67	...	8.4	+ 0.1
మేరకూరు	71	62	0.4	23.3	— 8.9
కొత్తూరు	67	52	0.3	2.8	— 1.9
కూనూరు	71	54	0.5	1.4	—

సర్కారులు:—గోపాలపురంలో 1.2" విశాఖపట్నములో 0.5" వర్షంపెను. కాకినాడలో చినుకులుపడెను. మచిలీపట్నములో వగటితేడిమి 3 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి కాకినాడ, గోపాలపురములో 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

డక్టర్:—మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. బల్లారిలో వగటితేడిమి 3 డిగ్రీలు తక్కువ. కడపలో రాత్రివేడిమి 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్మాటకము:—మబ్బు విస్తారముగ నున్నది. మద్రాసులో వగటిరాత్రివేడిమి 6, 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ. 108 డిగ్రీల ఎండగానెను.

వ. వ. నారాయణ లాల్ గుర్రు, కళాశాఖాధ్యక్షుడు.

చన్నపురి ముద్రాపకులసంఘము

శాశ్వతాశ్రయ

దక్షిణ యిండియా రైల్వే ఏజెంటుగారి

చర్యను నిరసించుట

నిన్నటి సాయంత్రము నేషియల్ పార్కునందు చన్నపురి ముద్రాపకుల సంఘముతరపున శ్రీ రత్న చక్రవర్తి ముదలి యారుగారి అధ్యక్షత నొకసభ జరిగెను. దక్షిణ యిండియా రైల్వే పనివారు నాగవల్లిగారును గృహపక్షము కర్తరి కాత్వేత నివాసము గలిగియుండగా వారి నందరను గోడ్డారావు అను కాపుకు బలీచేయుటనుగూర్చియు రైల్వేపనివారిని కొందరును తగ్గించుటనుగూర్చియు దక్షిణ యిండియా ఏజెంటు గారు గావించిన కార్యమును నిరసించుచు సంఘమునకు జే మహాసభలుపు రువన్యసించిరి. దక్షిణ యిండియా రైల్వే సమ్మెగారుల కి సభ వారు తమ సంఘముయొక్క సామూహిని తెల్పుచు తమసంఘము తరపున చేసిన సాయమును చేయగలమని తీర్మానించుచున్నారను అను తీర్మానము సభలో ఆందోళితము ఆమోదింపబడెను.

వీరవ సభ ముగింపబడెను.

ప్రథమ పరీక్షామండలి తాలూకా రహితుల మహాసభ

తుంగభద్ర జిల్లా

మొత్తం 1000 మంది ప్రతినిధులు హాజరై, శ్రీయుత జి. జి. పున్నయ్య శాస్త్రిగారు ప్రారంభోత్సవము జరిపిరి. ఆంధ్రరత్న, గోపబంధు దాసుగార్లు మరణమునకు విచారము తెలుపుట.

21 వ తేదినాటి చర్య

ప్రథమ పరీక్షామండలి తాలూకా రహితుల మహాసభ అఖండోత్సాహముతో జరిగినది. 21 వ తేదినాడు సాయంత్రం శ్రీయుత జి. జి. పున్నయ్య పంతులుగారిని తిలకింప వచ్చునట్లు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు అగు శ్రీ శాగులకొండ వేంకటచలమయ్యగారు ఆహ్వానించి మహారాజు తుంగభద్ర గ్రామమునకు తీసికొని వచ్చిరి. అనేకమంది ప్రజలు యూరిబయట శ్రీ జి. జి. పున్నయ్య పంతులుగారికి అఖండ సన్మానముపని జయజయధ్వనులు చెలరేగ బసకు తీసికొనివచ్చిరి. నాయకులను సభకు దయచేసిన ప్రతినిధులను శ్రీయుత ప్రవా యశ్వేశ్వరశాస్త్రిగారు ఆతిథ్యముసరి. శ్రీ జి. జి. పున్నయ్య పంతులుగారికి గ్రామము లోని పెద్దలందరిని శ్రీయుత ప్రవా యశ్వేశ్వరశాస్త్రిగారు యెరుకపరిచిరి. ప్రారంభోత్సవము చేయ శారవదిన శ్రీయుత జి. జి. పున్నయ్యశాస్త్రిగారు యిదివరకే దయచేసిరారు.

22 వ తేదినాడు సభాప్రారంభము,

నాయకులకు అపూర్వ సన్మాన మొనగబడినది

22 వ తేదినాడు మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు శ్రీయుత వరదా కామేశ్వరశాయుడుగారు, విశ్వనాథ దాసుగారు యం. యల్. సి. లు వండిత పున్నం రామలింగం పంతులుగారు బరం పురంబుడి, శ్రీయుత వరదా కామేశ్వరశాయుడుగారి మోటారులో దయచేసిరి. వారికి బయట అపూర్వ సన్మానముపని రి. గ్రామంలో పెద్దలందరు పూజింపబడుటకు వెళ్లి వారిని పున్నయ్య మోటారులకు తీసిరి. వారిని శ్రీ ప్రవా యశ్వేశ్వర శాస్త్రిగారు తమ గృహమున కాహ్వానించిరి.

గొప్పపుత్తనము

మధ్యాహ్నము 1 గంటకు మరియొక గొప్పపుత్తనము సభకు దయచేసిన ప్రతినిధులతోను, యూరి ప్రముఖులతోను, నాయకుల బసనుండి బయలుదేరి పూరంతయు జరిగినది. ఉత్సవము వేదోక్తులతోను, మంగళవాద్యములతోను జయజయధ్వనులతోను మిన్నంటినది. ఉత్సవములో పాల్గొనిన ప్రముఖులు శ్రీయుతులు వరదాశిరి జి. జి. పున్నయ్య పంతులు ఆసంస్థ సభ్యులు వండిత పున్నం రామలింగం, విశ్వనాథదాసు మహేశయ్య, వరదా కామేశ్వరశాయుడు యం. యల్. సి. లు, జి. వి. పున్నయ్య శాస్త్రి, తల్లావర్ధుల కృష్ణస్వామి బి. యె. బి. యల్. వకీలు సోంపేట, శాగులకొండ వేంకటచలం, ప్రవా యశ్వేశ్వరశాస్త్రి, గుండుగోల వేంకటకృష్ణమూర్తి, శాగుల కొండ అచ్యుతరామశాస్త్రి, మల్లాది సోదరులు, దేవరకొండ నరసింహమూర్తి, అందవరపు లక్ష్మణమూర్తి, సిమ్మ రామస్వామి నాయుడు, మోనగి రవీంద్ర శారాయణ, కొర్నా లక్ష్మన్న, గంగాదాసు బావాడిగార్లు గలరు. సభ 2 గంటలకు ప్రారంభమైనది. శ్రీయుతులు కృష్ణావధానులు, కన్నేపల్లి విశ్వనాథంగార్లు వేదాధ్యయనముచేసి సభ ప్రారంభించిరి. శ్రీయుత భవిష్యదిపాటి శ్రీకృష్ణమూర్తి, శ్రీయుత దేవరకొండ విశ్వనాథంగార్లు, జాతీయకీర్తనలతో సభ ప్రారంభించిరి.

సభ ప్రతినిధులతో క్రిందిసియున్నది. మొత్తం 1000 మంది ప్రతినిధులు తాలూకాయందలి అన్ని ప్రాంతములనుంచి సభకు దయచేసిరి. సభాపేక్షిక ప్రాసీనులైనవారిలో ప్రముఖులు శ్రీయుతులు వరదాశిరి జి. జి. పున్నయ్య పంతులుగారు యం. యల్. సి. లు, జి. వి. పున్నయ్య శాస్త్రిగారు ప్రారంభోత్సవముచేయ శారవదినాడు, బి. విశ్వనాథ దాసు మహేశయ్య, వరదా కామేశ్వరశాయుడుగారు, యం. యల్. సి. లు, వండిత పున్నం రామలింగం పంతులుగారు, బరంపురం పురపాలకసంఘాధ్యక్షులు, జి. వి. నారాయణగారు, తల్లావర్ధుల కృష్ణస్వామిగారు బి. యె. బి. యల్. వకీలు సోంపేటగార్లు గలరు.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షోపన్యాసము

శ్రీయుత శాగులకొండ వేంకటచలంగారు యాక్రింది విధముగా తమ పురస్కారమును జదివిరి.

1 అధ్యక్షా! నాయకోత్తమలారా! ప్రతినిధిసోదరులారా! ప్రథమ పరీక్షామండలి తాలూకా రహితులసభకు యీ ఆహ్వానసంఘముతరపున తమకెల్లరత్నము హృదయపూర్వకస్వాగత మొనగనున్నాను. తుంగభద్ర గ్రామమునకు తమసౌకర్యమునకై మేమెట్టి ఏర్పాటులు చేయబాలకున్నను శ్రమయనక తామెరుకు యామహాసభకు కేవలము మామొక్క లిఖితపూ

ర్వకమైన ఆహ్వానము పంపినంతమాత్రమున దయచేసినందులకు తమకెల్లరత్న ఆహ్వానసంఘముతరపున మాకృతజ్ఞత తెలుపుచున్నాము.

రహితులసభ - ఆవశ్యకత

2. మనమండలములో రహితాంగము ప్రజాపితకార్యములలో జోక్యము కలిగించుకొనుటలేదనియు అందులోముఖ్యముగా మనపరీక్షామండలి తాలూకాలోని రహితులు యీవివరమున చాల వెనుకబడియుండినందు తమకు విన్నవించుటచాల సిగ్గుచున్నది. ప్రజావిజ్ఞానమే కేశసౌభాగ్యము. అట్టిప్రజావిజ్ఞానము కలుగవలెనన్న యిట్టిసభలు కనీసము సంవత్సరమున కొకసారియైన సమావేశపరచి అందు దేశపరిస్థితులగురించి ఆలోచించినగాని పిలువడదు. ఈసభ ప్రథమమున మాగ్రామమున సమావేశపరచిన కారణముకూడ నిడియే.

మాయూర్తు

3. మాయూర్తుగురించి ఒక్కమాటచెప్పి తరువాతను ప్రసిద్ధదేశసేవాధురంధరులను ఆంధ్రయువకుల నాయకశిఖామణియై అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ సభ్యులును కడప వాస్తవ్యులును అగు శ్రీయుత జి. వి. పున్నయ్యశాస్త్రిగారిని సభా ప్రారంభోత్సవముగా వింప ముఖ్యప్రాధిమ్యము. తుంగభద్ర గ్రామమునకు మల్లి నాధపురమున వేరొక పేరు సహితముకలదు. ఇది ఒక బ్రాహ్మణాగ్రహారము. శ్రీశ్రీశ్రీ పర్రాకిమిడి సంస్థానాధీశులచే మొత్తం 800 సంవత్సరముల క్రిందను దానముగాయొనగబడినది. మాయూర్తు సంకీర్తనానిధియొద్దను అతిసుందరమున వసాంతరములచే కడుశోభాయమానంబగు నున్నదిని తమకు స్వంతముగా విన్నవించుకొన నవసరములేదు.

ప్రాచీనకాలములో చరిత్రాత్మక ప్రాముఖ్యత ముగ్రామమునకు ఎక్కువదలెనున్న సవినకాలములో మనమండలము నందంతను ప్రసిద్ధిగాంచినది తమకు మనవిచేయ సాహసింపుచున్నాను గుప్తసిద్ధి సంస్కృతపండితులను అఖండ మంత్రమేత్తయు తర్కమిమాంసాదులయందు అఖండ పండిత్యము గడించి మైసూరు బరోడా యిత్యాది సంస్థానములవద్ద తమ పాండిత్య ప్రజ్ఞావిశేషములు కనబరచి అనేకపురస్కారముల పొందిన కీర్తిశేఖరులైన శ్రీ ప్రవా యశ్వేశ్వరశాస్త్రిగారివలన మాయూర్తు ప్రసిద్ధి కల్గినదని విన్నవించుట కెంతయు సంతసిల్లుచున్నాను. వారికి మైసూరుప్రభువు లొసగిన పంచస్పటిక గదాక్షతావళిమొకటి వారి మనుమలగు శ్రీయుత ప్రవా యశ్వేశ్వరశాస్త్రిగారివద్దను యింకనున్నది. వారివద్ద సంస్కృతము నభ్యసించినవారు మనమండలమునందు గుమారు నూరుమంది వండితపురంబులు గలరు. కీర్తిశేఖరులైన నిష్ఠల నరసింహశాస్త్రిగారు శ్రీయుత ముక్కవెల్లి సాంబశివశాస్త్రిగారు శ్రీ శాస్త్రిగారి శిష్యులు. వారు వ్యాకరణ తర్కశాస్త్రములందు అఖండ పండితులు. వారిలో సమానులను మా గ్రామ వాస్తవ్యులను మాకు పితామహులని చెప్పదగిన శ్రీ శాగులకొండ శీతారామశాస్త్రిగారును వారిశిష్యు వర్ధములొనివారే శ్రీశాస్త్రిగారి నిరంతరప్రదానముతో మాయూర్తు మఠంత ప్రఖ్యాతిబడినది వారితరువార వారిపుత్రులగు శ్రీ ప్రవా నూర్వశారాయణ భుక్తగారు వారివలెనే నిరంతరప్రదానము చేసి వారిసామర్థ్యము సార్వకముచేసికొనిరి. యిప్పటికిని వారి మనుమలగు శ్రీ ప్రవా యశ్వేశ్వరశాస్త్రిగారు వారివార్యమును దప్పలేదు.

ప్రస్తుతస్థితి

భారతావని యానత్రును అఖండరాజకీయ సమస్యయందు నిమగ్నమై యున్నది. ఒకమూల మన రాజకీయసంస్కరణములు విచారించుటకై బ్రిటిషుపార్లమెంటువారిచే ఒకసంఘము భారత ప్రజాభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగా వంపబడినది. విచారణసంఘము మనలను కలవరలేట్టునది. దేశమందలి సమస్తరాజకీయ కక్షలవారు ఆసంఘముయొద్ద తమకుగల అవిశ్వాసభావము మైదీంచినను సంఘసభ్యులును సంఘాధ్యక్షులును అగు సర్ జాన్ నైమనుగారును తమ బిల్కోవల నింకను మానకున్నారు. భారతాభిప్రాయమునకు వ్యతిరేకముగా వంపబడిన యీ నైమనుకమిషను మనదేశముల భగిన ప్రతికార మొనర్చక మానరు.

భిక్షువు

దేశదారిద్ర్యమునకు మూలకారణమైన విదేశీవస్తు బహిష్కారమును గురించి యింతకాలమైనతరువాత నేను ప్రత్యేకముగా చెప్పవలసిన దేదియులేదు ఖద్దరుయొక్క రాజకీయవ్యరూప మెట్లున్నను అధికత్వమునందు దేశదారిద్ర్యమును బోగొట్టుటకు యిదియే ముఖ్యసాధనమని మనవిచేయగలను.

బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర కక్షలు

మాగ్రామమున బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులు కేవలము సోదరభావముతో మెలగుచున్నారనియు అట్టి అమానుష విభేదములు మా కెట్టివియులేననియు తమకు మనవిచేయుచున్నాను. దేశ సౌభాగ్యమున కిట్టి సంఘభావము అవశ్యకమని వేరు చెప్పనక్కరలేదుకదా?

యెన్నేటులాండుయాళ్లు బిల్లునవరణ

యాసవరణ చట్టము ముద్రాకు కాపనసభయందు ప్రవేశపెట్టి జమిందారి రహితులకు అఖండమైన మేలుచేయుచున్నందులకు మనతరపున కాపనసభయందు సభ్యులుగానున్న విశ్వధమహేశయ్యగారిని ఆభినందించక తప్పదు. వారికృషి నిర్విఘ్నముగా కొనసాగుగాక యని సర్వోత్పరని ప్రార్థింతుము.

ఇకపాల్గుకాలములకు కాలము వృధాచేయుక మనమిల్లెలును దేశసేవాత్మరులను అగు శ్రీయుత జి. వి. పున్నయ్య శాస్త్రిగారిని ప్రారంభోత్సవముగా వింపపునని కోరెదను.

ప్రారంభోపన్యాసము

పున్నయ్యలాలయ్యకు శ్రీయుత జి. వి. పున్నయ్య శాస్త్రిగారు కరతాశ్చర్యములు చెలరేగి తమప్రారంభోపన్యాసమునగ సభాపేక్షిక ప్రే దయచేసిరి. వారిసగిన పురస్కారముందలి భాగములు.

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్ష, ప్రతినిధులారా!

మీరు నా కొసగిన యీ గౌరవమునకు నే నెంతయు కృతజ్ఞుడను. రహితుల సభయొక్క ప్రారంభోత్సవముగా వింపమయ్యె ఆహ్వాన సభాధ్యక్షులు నన్నుకొరిస వెంటనే నేన మతిమంతుకు ప్రథమ కారణము. నేనుగూడను రహితు నగు బట్టియేకాని నేను మివలె ఒకజమిందారి రహితుడను కానని చింతిల్లు చున్నాను. జమిందారి రహితులై వుండినగాని ఇంక రహితులు పడు యొక్కట్టులు స్యయముగా తెలిసికొనుట సాంకాళము కలుగదు. జమిందారి రహితులకు యరువురుయజమానులు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వ మొకవంకన, జమిందారు ఒక మూలను యీజమిందారి రహితుల పట్టి పీల్చి పిప్పిచేయుచున్నార. జిల్లానుండి రంగూనుకు కూలిగా వెళ్ళవారిలో ఎక్కువమంది ఈ జమిందారి ఎస్టేటులలోని వారని విను, కెంతయు చింతిల్లుచున్నాను. దీనినిబట్టియే జమిందారి గ్రామములలోని రహితాంగమున కుండు యొక్కట్టులన్ని విశేషము చున్నది.

జమిందారు ప్రభుత్వమునకు భూయపునెట్లు చెల్లించుటయు, జమిందారి రహితు, జమిందారున కొసగు భూనిష్ఠ, అస్థిమై యుండుటయు ప్రస్తుతపు యెన్నేటు లాండుచట్ట చట్టములలో ప్రథమ లోపము. ఇట్టిదృష్టర పరిస్థితు లన్నియు ప్రస్తుతము సవరణలో నున్న యెన్నేటులాండు చట్ట చట్టములో తప్పిపోవునని నమ్ముచున్నాను. ముద్రాకు రాజధానిలో ప్రభుత్వముయొక్క విశ్రవర్ధములొని వారిలో ఆప్తులుయీజమిందారులే. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు, జోహారు పట్టుటయే యీ జమిందారుల దినచర్య. ప్రస్తుతములలోనున్న ఎస్టేటులాండు చట్టచట్టము, జమిందారు యొక్కయు, జమిందారి రహితుల యొక్కయు, వ్యక్తిత్వమున నశించియుచున్నది. ఇట్టిసంస్కరణలలో ప్రభుత్వమువారు జమిందారుల పక్షము విహించినన, ప్రజాప్రతినిధులైన కాపనసభ్యు లందరు ప్రజాపక్షము విహింతురు గాక యని నమ్ముచున్నాను.

భరతపుర దేశభక్తులు

ప్రప్రథమమున వేయవలసిన ప్రసంగము రెండవభాగమున చేయుట కెంతయు చింతిల్లుచున్నాను. భరతపుర తనయనుంగు పుత్రుల నిరువుర నొకవారముదినములలో గోల్పోయినది. ప్రసిద్ధ దేశభక్తుడు, పీఠాలపేరాల వాస్తవ్యుడు, అచ్చటి సమరముల నడిపినధీమతుడు, అఖండపక్ష స్వాధీనత్యాగమునమసిధి, ఆంధ్రదేశ నాయకశిఖామణి, ఆధరశ్రద్ధగల గోపాలకృష్ణయ్యగారు మనలనుబడినాడి యీనెల 10 యవ తేదినాడు స్వర్గలోక మలంకరించిరి. అట్టిఉత్తమరాజకీయతత్వన కొల్పోయిన భరతపుర కేవలము దురదృష్టవంతురాలు.

భరతపుర కోల్పోయిన రెండవ పుత్రరత్నము 2 రిస్వా నాయకుడును, మహాత్మాగాంధీగారి శిష్యువర్ధములొని వారిలో ప్రథముడును, అగు వండిత గోపబంధుదాసుగారు. వీ రిరువురును తమకుండు సర్వస్వమును దేశమున కర్పించి, దేశసేవయందు ప్రాణము లర్పించిన ధీరులు. వీ రిరువురి మరణమునకు విచారము. తెలుపవలసియున్నది.

సైమనుకమిషను

దీనినిగురించి ఏది చెప్పినను చరిత్రచర్యలగునను, ఈ కమిషను మరల మనదేశమునకు సెప్పంబడునెలలో రానున్నది అప్పుడు వారు తమవిచారణ ప్రారంభింతురు. ఇంతవరకు సైమను సంఘమును బహిష్కరింతుమని ప్రకటించివ జస్టిస్ వడ్డీయులు ఇప్పుడు సైమనుకమిషనుతో సహకార మొనర్చుటకు, సంసిధులైరి. దేశీయుల నిశ్చితాభిప్రాయమును త్యజింకరింతుట కేవల సాహసము. ఇంతవరకు కాంగ్రెస్ వాదులకంటె ఎక్కువదేశభక్తులమని పేరుచేసుకొనుచున్న చాటింపులు వట్టిబూటకములని యిప్పటికి విశేషమయినది. లా మెంబరుపదవి షి బి కృష్ణకా నాయరుగారికి యొసగుటతోడనే వారి డింఫోవల కట్టివేసిరి. మిజిల్లాప్రతినిధి, సర్ పాత్రోగారు ఇప్పుడు సైమనుకమిషన్తో సహకారముచేయమని కోరుచున్నారు. సైమనుయొనప్రజాభిప్రాయము యీజిల్లాయందుండినయెడల, ప్రజాభిప్రాయమును త్యజింకరించి సైమనుకమిషనుతో సహకారమునకు పూనిన పాత్రోగారు రాజ్యపున్ని కలలో యీ జిల్లాలోని పిట్టరులను సంధిర్భులవగలరా?

ప్రజాభిప్రాయము లేకుండునట్టి విశేషములు, అతివాదములు, ఒకలేమి సమస్తరాజకీయ పక్షములవారు సైమన్ కమిషన్ బహిష్కరించుచుండ మనరాజధానిలోని జస్టిస్ పక్షియులు వాటితో సహకారముచేయు పూనుకొనినారు. భారతస్వాతంత్ర్యోద్యమము సైమన్ కమిషన్ బహిష్కరము నడగొట్టుటకు గాను, దీయ కరముగా ప్రయత్నములు పలుపుచున్నారు. వారి ప్రయత్నములకు అదితోనే భగ్గుము కలుగజేయవలసియున్నది. తేగయెడల భారతజాతికి యంతకంటె తరులవమానముండవోదు. స్వాతంత్ర్య మనభవిష్యత్తు యంతరజేతజాలకు మనయెడ ఏద మయిన గౌరవముండదు. సైమన్ కమిషన్ తో సహకారముపం గెదనని చాటికెందులకుగాను సర్వేంద్రనాథుడు గారిని జిస్టిస్ అంతర్జాతీయసభకు భారత ప్రతినిధిగా ప్రభుత్వమువారు పంపు చున్నారు. వారు అక్కడనిండున ఉపస్థాపనను తెలుపుచునో మేము చెప్పనక్కరలేదు. యావత్తును లాభనాటి మామని ప్రహించికాబోయి మనమితలు పానగళరాజా, సర్ పాత్రో గారలు తమపూర్వసహాధ్యాయులు సర్వేంద్రనాథుడుగారి మాధ్యమము ప్రోత్సహించుచున్నారు.

ప్రభుత్వచర్యలు

కాననభాతిర్యములు గౌరవించి సైమన్ కమిషన్ బహిష్కరకాదాన మంగీకరించిన మిత్రుల తవరయిన నున్నయెడ, వారిని తమసదవులకు రాజీనామాలు నొసగుమని బలవంత పెట్టుటకుడే తనకు నిదర్శకముయినది.

గోల్డ్ ఫీల్డ్ ప్రభుత్వ మదరాసు మంత్రులగు శ్రీయత రంగ నాథ మొదలియార్ ఆరోగ్యసాధి మొదలియార్ నాథుడు రా జీనామా నొసగుమని కోరుటయు సంయుక్తరాష్ట్రములలో సై మన్ కమిషన్ పట్ల తలసభాసము వహించినందులకు శ్రీయు త రాజేశ్వరీబలి, రాజేంద్రసింగ్ గార్లు తమ మంత్రపదవుల కు రాజీనామాలు నొసగుమని కోరుటయు, మనకు తెలిసినవంగ తులే. ప్రభుత్వమువారు సైమన్ కమిషన్ వారి పనులను నిర్వి ఘ్నముగా కొనసాగించవలెనని ఎన్నియోపన్యాసములకు ప స్సుచున్నారు. రాజీవు మద్రాసు కాననభాతి సెలవు కమి టీ నియామకమును గూర్చి తీర్మానము ప్రజేత పెట్టబడు నని యు జస్టిస్ పక్షమువారు అందుల కంగీకరింతురనియు తెలి యుచున్నది. జస్టిస్ పక్షియులు ఇట్టి దేశద్రోహమునకు పూ నుకొనగాక యని విశ్వసించుచును.

భావికార్యక్రమము

దేశమునందంతటను మహాసభలు నావింపి అందు ప్రజాభి ప్రాయము జస్టిస్ పక్షమువారిచర్యల నంగీకరించుట లేదనిమా త్రము తెలుపవలసిన బాధ్యత ప్రజలపై నున్నది. అట్లు ప్రజా భిప్రాయమునకు విరుద్ధముగా ప్రవర్తించినయెడల గత యెన్ని కలలో పీరికి గలిగిన అనుభవమే రాజీవు ఎన్నికలలో సహి ర్ము పీరికి గలుగునని సత్యముగా చెప్పవచ్చును. సైమన్ కమిషన్ ప్రచార మొకవంకను విజేతననుబహి ష్కరప్రచార మొకవంకను చేయవలసియున్నది. బ్రిటిషువారి సాభాగ్యము వారు తయారు చేయుచున్న నస్తువులు మనము కొ నుటవిడ ఆధారపడియున్నాము. ఎంగ దేశవిభజన దేశీనస్య దు నుగచేరడంబట్టి ప్రారంభించిన బ్రిటిష్ వస్తు బహిష్కారి ప్రచారమువలన యింగ్లండు గవర్న మెంటువారు తమ నిశ్చితాభి ప్రాయము మాత్రమే వంగదేశ విభజనపటివేసికొనిరి భార తదేశమునందంతటను బ్రిటిషువస్తు బహిష్కరము పాత్రి విసత్తు లు లేక కొనసాగించిన యెడల బ్రిటిషువారు మనహక్కులు గమనింతురగాని అంతవరకు మనకు మోక్షములేదు.

మిల్లువస్తువులైన ధరింపుడు

సర్వర విశేషప్రయత్న బహిష్కరమునకుగాను తమందరి మనదేశములోని యంత్రములవిడ తయారుజేసిన వస్తువుల పైన ధరింపునని కోరుచున్నాను. మనదేశములో యంత్రముల మీద మమారు ముప్పవేలకొట్ల రూపాయలు విలువగల వస్తువులు తయారుగుచున్నవి. మన సుందరమును హిందూదేశ యం త్రములవిడ తయారుకాబడిన వస్తువులను ధరించినయెడల, అది మనకు వరిపాలిండు; విదేశీదేశ ప్రజలతో నుండేహిందూరాయి వలె నుండును. మిల్లువస్తువులు ధరింపుడని తమయెడుట హెచ్చరించుచున్నందున ఖద్దరు ఉద్యమమునకు వ్యతిరేకుడ నని తాము భావింతుము. ఖద్దరుదేశములో నిరుద్యోగ సమస్య ను పరిష్కరింపునని తలచువారిలో నే నొకడను. కాని ఖద్దరు ప్రచారముతో దేశములోని ఆర్థికసమస్య త్వరితముగా పరిష్కరింపజాలము. గాంధీమహాత్ముని భావములు దిక్కులులే; కాని ప్రస్తుతపరిస్థితులలో బహిష్కరము లని నాయభిప్రాయము. మనదేశములో తయారైన మిల్లువస్తువులు, విదేశీములలో ఆ మృబడులకంటె విదేశీయంత్రములవిడ తయారైన వస్తువులు మనము కొనుటయూ శ్రేవలము అవినీకముగా తోచుచున్నది. ఈ గౌరవము నా కొనగినందులకు, ఆహ్వానసంఘము వారికి మరెయొకతూరి పందనము లభించి సభ ప్రారంభమయి నట్లు మీ అంగరి బహుమితతో ప్రకటించుచున్నాను.

(స్వకీయవిలేఖరి)

వరదా కామేశ్వర రావునాయుడుగారు (ఎ. ఎల్. సి)

అగ్రత్యక్తి పాపాంతరము శ్రీమన్ విశ్వనాథదాసు మహాశయోగారు (యం. యల్. సి) ఒరియాభాషలో క్రపం గించిరి. శ్రీయుత పండిత ఉన్నవ రామలింగంపంతులుగారు తెలుగులో తర్జుమాచేసిరి. తనవార ప్రసిద్ధ దేశభక్తులును, కానన సభ్యులును, జహిందాద్ లెయు, రహీతు పున్యములతో పాల్గొనుచున్నట్టి శ్రీయుత వరదా కామేశ్వరరావునాయుడు గారు తమ యావస్థాపనమును గాంచిరి. రహీతు పున్యలలో ఖద్దరుపయస్య ఒకటి. ఖద్దరు దేశమునందలి దరిద్రజీవితా నివారణి, అంగ దేశభావ్యయము, అంగ దేశమున వారు తయారుచే యు వస్తువులను, వస్తువులను, మనము కొనుటవిడ ఆధారప డియున్నది. భారతదేశములో ప్రతి మనుజుడును, గృహేశ్వర తమును స్వీకరించినయెడల మన దేశములోని విదేశీయుల ప్రతిభ ఒక్క తులముతో ఆంకరించును. విదేశీస్త్రము మన దేశము లోని కార్మికులయొక్కయు, కర్షకులయొక్కయు, రక్షసాల వ్య మొనర్చుచున్నది ఖద్దరు మనజాతీయత నెలకొల్పుచున్నది. ఖద్దరువలన మనము ఆర్థికస్వాతంత్ర్యమును బడయుచుము. నూలు వస్త్రులతో మనదేశములోని ఒకకళను పోషించినవారలనుగు మురియు, దక్కామజిలీతో సమానమైన వస్తువులను ప్రపం చకముతో నేయంత్రములు తయారుచేయవలసియు, అట్టి యంత్రస్థాపన సేతపరిశ్రమ నేడు నడిచినది. దానిని పునర్యధ రించుట చాల ప్రశస్తమని నాయుడుగారు చెప్పిరి. మనదేశో లసేతులు, విదేశీవస్తువులకు దానిసలైనంత, రాజకీయస్వాతం త్ర్యమును సాధింతుమని, పలుకుట శ్రేవలము హాస్యాస్పదముగ తోచుననియు, ఎల్లరును స్వదేశీక్షు పూరినగాని మనకు మోక్షములేదని శ్రీయుత నాయుడుగారు నుడివిరి.

(కరతాళవర్ణనలు)

తీర్మానములు

- (1) ఈసభవారు సుప్రసిద్ధదేశభక్తులును, స్వాతంత్ర్యార్థియు, అంగదేశ నాయకశిఖామణియు నగు శ్రీఅంగదేశ్వు దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి అకాలమరణమునకు చింతింపు, వారి ఆత్మకు శాంతిగల్గుగాతయని సర్వేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాడు.
- (2) సుప్రసిద్ధ దేశభక్తులను ఒరిస్సాదేశ నాయకశిఖా మణియు మహాత్మా గాంధీగారి శిష్యులలో అగ్రగణ్యుడును అగు పండిత బాబు గోపభద్రు దాసుగారి ఆస్థికమరణము నకు ఈసభవారు తమ సంతాపము వెల్లబుచ్చుచు; వారి ఆత్మకు శాంతిగల్గుగాకయని భగవంతుని ప్రార్థించు చున్నాడు.
- (3) సై తీర్మానములు యిరువుర దేశభక్తుల సంతకు లకు తెలియజేయుమని ఈ సభవారు అగ్రత్యక్తులను ప్రార్థించు చున్నాడు.

(4) బాగ్దాద్ శిఖాకా రహీతులు బొంబయి ప్రభుత్వ మువారు విధించిన అదనపు పన్ను భరింపజాలక ఆవిషయమై విచారణ సరిపి పన్నులు నిరారణచేయుటకుగాను నిష్పక్ష పాతమును ఒకసంఘము నియమించుమని ప్రభుత్వమువారికి తెలిపియున్నను ప్రభుత్వమువారు తంగీకరింపవలదుర వారు సత్యాగ్రహము ప్రారంభించి పన్నుల నిరాకరణమునకు పూను కొని ప్రభుత్వమువారు పెట్టు యిక్కట్టులు నిర్మలముగాను, శాంతముగాను, ఎదుర్కొనుచున్నందులకు; ఈసభవారు అభినం దించుచు, వారిపున్యమును సంతోషిగా కొనసాగు గాతయని నమ్ముచున్నాడు.

ఆ. బాగ్దాద్ సత్యాగ్రహమునకు తమకీర్తికొలది విరాళ ముగాను సమర్పించవలయునని, ఈసభవారు రహీతులను కోరు చున్నాడు.

(5) ఈసభవారు 1908 సంవత్సరపు యెట్టియ ల్యాంకు ఆప్తపట్టుముయొక్క సచరణదర్శక, అసరికాలములలో నే మద్రాసు కాననసభలో ప్రవేశపెట్టుచుని ప్రభుత్వమువారిని కోరుచు మద్రాసు కాననసభలోని పున్యోగతర సభ్యులను, త్వరితముగా పైపట్టుముయొక్క సమరణదర్శక ప్రవేశపెట్టుటకు తన ప్రయ త్నములు సులభమని ప్రార్థించు చున్నాడు.

(ఒకవిలేఖరి)

మద్యపాననిషేధప్రచారము

తుంగభద్రపరయందు సమావేశమయిన పల్లాకిమిడి తాలూకా రహీతులసభ నాటిరాత్రి మదరాసు కాననసభ్యులును, సుప్రసిద్ధ దేశభక్తులును అగు శ్రీయుత వరదా కామేశ్వరరావునాయుడుగారి అధిపత్యముక్రిందను కీర్తి శేఖరుల కాళ్లకూరి నాయారావు గారిచే రచియింపబడిన మధుసేన యనునాటక ము మధుసేనానిషేధప్రచారమునకుగాను ప్రదర్శించడ మైనది.

అందు "నిర్మల" పాత్రనుధరించిన శ్రీయుత భవిషిపా టి కృష్ణమూర్తిగారును "కన్యూరి" పాత్రనుధరించిన శ్రీమూర ల నూర్యనారాయణ మూర్తిగారును తమయొక్క నిరపమానమ యిన అభినయకాళిలము చేతను మృదుమధుర గాననైపుణము చేతు సభ్యులను కరవకులుగ జేసిరి.

పిడుగాక కానీయనాభాతపాత్ర సభినయించిన శ్రీత ల్లావర్పుల కృష్ణస్వామి పంతులుగారు (బి యె. బి. యెల్.) ను, రంగడు పాత్రధరించిన దేవకొండ విశ్వనాథముగారును త మహాస్వరసపాత్రలను బహుశాగ్రూకతో సభినయించి మ మ్మందర నానందపరచిరి. తక్కిన పాత్రలుగూడ సమర్థులగు నటులచేతనే ప్రదర్శింపబడినవి.

నాటకానంతరము శ్రీయుత విశ్వనాథదాసు మహాశ యోగారు (కాననసభ్యులు) అంగ మున మద్యపాన నిషేధమును గురించి గంభీరపద్యాన మొనర్చగా శ్రీ జి. వి. పున్నయ్య శాస్త్రిగారు తెలుగున తర్జుమాచేసి విపులముగా నెలవిచ్చిరి.

శ్రీవరదా కామేశ్వరరావు నాయుడుగారు దేశములో మద్యపాన నిషేధ మొనర్చుటకు యిట్టి శాటకము లభిండుముగ దొడ్డుదు సరియు కీ|| శే|| మహావి కాళ్లకూరి నారాయణరా వుగారు యానాటకమును రచించి దేశమునకు మహాపకార మొనర్చిరనియు నుడివిరి. మద్యపాన నిషేధ ప్రచారకులగు యా నాటక సమాజమువారు దేశమునకొనర్చుచున్న సేవ కొనియాడ దగినదనియు యానాటక ము తమయాజమాన్యమున ప్రదర్శించు టకు ఆజ్ఞనీయుమని కోరునపుడు తాము మహానందముతో నంగీకరించితిమియు నుడివిరి.

ఆమరసటి దినము శ్రీబల్లేదల్లి లక్ష్మీకాంతం కవిగా రిచే రచియింపబడిన బుద్ధిమతీ విలాసము అనునాటకము శ్రీ యుత జి. వి. పున్నయ్య శాస్త్రిగారి అధిపత్యముక్రింద ప్రద ర్శించ బడినది.

ఇందు సిరియాళ్ భూమిక పాత్రకు ధరించిన బూరల నూర్యనారాయణ మూర్తిగారి అభినయ కాళిలమును, మ ధురగానమును అద్భుతముగ జూపిరి. బుద్ధిమతీపాత్రను అభి నయించిన శ్రీభవిషిపాటి శ్రీకృష్ణమూర్తిగారి పాత్రపోష ణమును, మృదుమధుర గానమును పాతివ్రత్యాభినయమును, విక్కిలి కొనియాడదగియుండెను. శ్రీయుత గరిమెల్ల లక్ష్మణ మూర్తిగారు యతీశ్వరుని పాత్రను ధరించిరి. వారిభీక రరూపము, గంభీరమగు కంఠస్వరమును, అభినయ కాళిలమును ఆపాత్రకు విక్కిలి యొప్పుమండెను. ఇతరపాత్రలు గూడ సమర్థులగు నటులచే ప్రదర్శింపబడెక.

నాటకానంతరమున సత్యవాక్య పాఠనమున గూర్చియు పాతివ్రత్యమహిమనుగూర్చియు శ్రీయుత జి. వి. పున్నయ్య శాస్త్రిగారు చక్కగ సవస్థపెసిచిరి.

కుప్పవాండ్ర సమ్మె

కలకత్తా కార్మికేషనులో గలభా

కలకత్తా, జూలై 4:—కేటిదినము కలకత్తా కార్మికేష ను సభజరిగెను. కుప్పవాండ్ర సమ్మెవిషయమై ఆలోచింప ము యొక ప్రత్యేకసమావేశము జరుపవలయునని కోరుచు కొంత మంది సభ్యులు రిక్తిజనకు పంపియున్నారని మేయరుగారు తెలిపిరి. ఈ సభయందే కొంతమంది సభ్యులు సమ్మెవిషయమై చర్చ సలపయ్యించిరి గాని అగ్రత్యక్తుడు అందులకు అంగీకరించ లేదు. సభలో ఆల్లరి బహుమండెనెను. సభను అగ్రత్యక్తుడు ముగిం చెను.

(శ్రీ వెను)

ప్రకటన

బెజవాడ ఆర్థనిసేషనుకు చేరిన తెనాలి, గుం టూరు రేంజీల నూపర్ వైజల్లు పంచాగ్నుల సుబ్బా రావు, దేవరకొండ శీతారామయ్యగార్లు ఈ కంపె నీతో చేసుకొనిన ఒడంబడిక 21-5-1928 తేదిన రద్దుచేయబడినందున, వారు నడరు తేడి లగాయతు ఈ కంపెనీ ఉద్యోగమునందులేరు. కాన వారితో ఈ కంపెనీకి సంబంధించిన వ్యవహారములయందు లావాదేవి జరుపునట్టివారు వారిబాధ్యతపైనేనే జేయవలెనని యిందుమూలముగా అందరికిని తెలియ జేయడమైనది.

ఎస్. గంగరాజు, మేనేజింగు డైరె క్టరు, ది మైసూరు లిగ్రకల్చరల్ డైయరిఫారం కంపెనీ లిమిటెడ్, బనవనగూడి, బెంగుళూరుసిటీ.

బాల్యవివాహముల ఖండన

(ప్రయాగ సత్యనారాయణ)

ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారు భారతీయులపై సంధింపబడుచున్న వివాహవిషయమైన విల్లుసంగతులు భారతదేశమందంతటను మానవుల పౌరుషములందు వ్యాపించి గొప్ప వ్యాధులను దయించిన వివాహము ప్రేమపురుషుల సమన్వయనిశామభ్యోగదేశము. బిల్లు విక్రీణినికొనక కనబడుచున్నది, మహాత్మ్యమును విషయములందుండవచ్చును. బాల్యవివాహములు యుక్తములే ప్రాధవివాహములు యుక్తమాయని విచారించుట కష్టతరము. సనాతనము, సనాతనవిశిష్టమాయని సిద్ధాంతము చేయుటకు గుర్తమైనది కాని దీని విషయమై చక్కచాలకాలమునుండి తీవ్రముగ జరుగుచున్నది భగవత్కృపాక్షయవనో లేక ప్రజలదురదృష్టముచేతనో నేటికి బిల్లు మాత్రము పరిణమించిన పులుగు రై లక్ష్మీనరసమాంబ గారు వారి లక్ష్యకోపన్యాసము నందు బాల్యవివాహములను ఆగరించి, ప్రాధవివాహములను నిరాకరించుటను విస్తారమునూపనల ప్రకటించిరి. వివాహమైన మాత్రమున, సత్విము, భూతదయ, తీర్పులయందు సర్వసమానముగ ప్రేమార్పితములయై పరలోకమునకు సాధనముగయు గృహస్థాశ్రమములేనివారికి యిట్టిపద్ధానములేర్పడవని చెప్పటం అసంభవము. ప్రతివారమునప్పటియందు వివాహమాచట కొరకే లన్నించినట్లు ప్రజాసమ్మతముకాదు. తరమార్గము పొందుటకు నీతి ప్రధానముకాని గృహస్థాశ్రమము కాదు. గృహస్థాశ్రమమే ప్రతివారికిని తదితర ఆశ్రమవాసులకు వారికిని జీవాధారముని చెప్పుటకు సాధ్యముకాదు. సన్యాసులకుడే తెల్ల ఆశ్రమవాసులకును తదితరులకును అన్యోధికములనిచ్చి పోషించుచున్నట్లు గ్రహించవలసినది.

మానవుల యుద్దేశము సర్వదా యొకవిధముననే జీవితకాలమంతయు సావరములపై నిర్మితమై కదలకండనంబు ప్రభుత్వమున జన్మపడవలసియు మార్పులు ఏ విధమున కలుగుచున్నవో గమనించవలసియుండును. జన్మించిన కొంతకాలము వరకు ఉగ్రపాలతోను, కేల్మిలుగ్రంథముల నేపచేతన, పిమ్మట ఆటపాట లందును వర్తనలయందును కొంతకాలము నచ్చియు మరీ (లిలకించుచు కాలక్షేపము చేయుట యందును) కొంతకాలమునకు మనస్సుమారచుండుటచేత తిరిగి నేరొక అండుమన, మరియొక సూతన పన్నులను మనస్సుకొరచుండుట అనేకమంది ప్రతి గృహమునందును చూచుచు నేయున్నారు. అదియునుకాక బాల్యవృద్ధియందును కష్టతర, భర్త నెందుకొరకు స్వీకరించుచున్నదో, ఆశ్రమమున సాచరించవలసిన ధర్మములన్నిటిని గ్రహించగల పరిస్థితిలోనున్నదా? లేదా? పరమార్థ సుధాపామును పొందుటకు ఆశ్రమ పద్ధతులు ప్రాధాన్యముని గ్రహించగలిగినా? వస్తువయస్కులు, బుజ్జ, వస్తువెందుకొరకు పుట్టుటచేత, వస్తువునెట్లు వాడవలసియున్నదో క్రమమైన విధానమును గ్రహించి చెనా? యిట్టి విధానము తెలియని అవసరముంది వివాహము చేయుటధర్మమునా? పెక్కుమంది యధార్థము తెలిసినప్పటికిని ఋషియొక్క సంతతివారములయిన బాల్యవివాహములు ఋషి సంతతినుండి సాంప్రదాయపరముగ వచ్చుచున్నవని చెప్పటయే కాని అప్పటి కాలమువారి కేర్పిన బాల్యవివాహములు చేసినవారియందు నడక నొకదానినైన చూపకలరా?

బాల్యవివాహములు ప్రతివత ధర్మము లనడుటకు వీరొంతురవనియు ప్రాధవివాహములు పతివ్రతాధర్మములను వస్తుము కలిగింపు ననుటయు సమాజసము కాదు. బాల్యవివాహములు జరిగినప్పటికీ ప్రాధత్వము విచ్చుతము వదిలిపెట్టిన వధ్యకాలములో పాతివ్రత్యము నేర్పించి ద్విధముగ నేకాస్త్రముకాని వేదముకాని ధంకావాయింది స్వీకరణముల పలుకుటకు నవకాశము చిక్కదు. భర్తయందు నిజముగ ప్రేమ బలకరముగ తెలయకుటకు కొంత సయస్కునుబట్టియు విద్యనుబట్టియు ఉభయ సమ్మేళనమై యున్నది భర్తయందు విషయవిధుల నిర్వర్తించి తన ధర్మపరీక్షయందు తీర్చుతను పొందిఫలమిప్పించుటవిద్యయే ప్రధానము కానిది విద్యావిధానమును మాత్రము నీతిని బలపరచునట్లు ప్రేమపురుష సంఘములందు వ్యాపింపజేయుట ముఖ్యకర్తవ్యాంశము.

ఆంగ్లవిద్య నభ్యసించుట అవమానకరమనియు మతవిరుద్ధమనియు నంగీకరించుటకు వీలుపడదు. ప్రతిమతము వారికిని అవమానము సంభవించుట జాతిమత విరుద్ధమనియును, మానము నురక్షించుకొనుటకు మతరక్షణమనియు ముఖ్యముగ తెలుసుకొనుటావశ్యకము మనస్త్రిలకు గర్భవిషయము సంభవించిన పరపురుషుడు అవయవముల స్పృశించి తరిక్షించుట ధర్మముగను ప్రేమవిద్యనభ్యసించి ముఖ్యముగ ధర్మములతో నుత్తమధర్మమును రక్షించుటకు విద్యాకేర్పిన సంపాదించుట అధర్మముగను కాస్త్రవికాసముగను పరిణమింపజేయుట భారతదేశమునకు స్వారాజ్యధంగము మాత్రమేగాక భారతీయుల ఆంధకారమును ఖండాంతరములకు చాటకమానదు. విద్యనభ్యసించుకాలమందు మ

హైదరాబాదువార్తలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

స్థానిక ఆంగ్లజనసంఘము

సంఘముయొక్క మహాజనసభ 20 జూనునాడు జరిగినది విభవసంవత్సరముకొరకు ఎన్నికలు జరిగినది శ్రీయుత కొండా వేంకటరంగారెడ్డిగారు అధ్యక్షులుగను, శ్రీయుత మండల రామచంద్రరావుగారు కార్యదర్శిగను ఎన్నుకొనబడినారు. విఖ్యాతులగు శ్రీపరమహంస శ్రీరామచంద్ర శ్రీ వి. ఎల్. ఉపాధ్యక్షులై ఆంగ్లభూమిలో ఉత్సాహాంతరముతో పలువురు పురపాలకసభలో ప్రవేశము గాంచినారు. వీరిలో అదిరొండా నాయకులగు భాగ్యరెడ్డివర్మగారును, అరవసంఘనాయకులగు సంగమ సీతారామయ్యగారును, మత రాజసంఘ ముఖ్యులగు కృష్ణస్వామిగారును కలగ రాబోవుసంవత్సరమున బాగుగ పని చేయుటకు కార్యనిర్వాహకులు పూనుకొనియున్నారు. సభాంతమున శ్రీయుత కొండా వేంకటరెడ్డిగారు సభ్యులకు ఆల్పాహారపుణ్యం చేసిరి.

వివేకవర్ధనిలో ఉపన్యాసము

శ్రీయుత నాగలపల్లి కొండరామరావుగారు 20 జూనునాడు మహాయుధముగూర్చి ఇంగ్లీషున ఉపన్యాస మొనగిరి.

ఆంగ్లరత్న స్మరణ

21 జూనునాడు శ్రీకృష్ణదేవరాయల ఆంధ్రాసానిలయ మందిరమున హైదరాబాదులోని ఆంగ్లయువకసామిసంఘము వత్సమున సభ సమావేశపరచబడెను. శ్రీమతి యామినీ పూర్ణతిలకమ్మగారు రధ్యక్షుల వహించిరి. పలువురు ఆంగ్లసాధకులు ఆంగ్లరత్న గారి గుణగూర్పుల ప్రశంసించిరి. దుఃఖనూచకమున తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా నంగీకరింపబడినది.

మహారి రాఘవులు గ్రంథాలయ వార్షికోత్సవము

22 నుండి 28 జూనువరకు మూడుదినములు సికింద్రాబాదు నగరములోని జమీయాహల్లో మహాత్మాసామిసంఘము సభలు స్థానిక గ్రంథాలయ వార్షికోత్సవ సందర్భమున జరిగినవి. 22 నాడు శ్రీశ్రీశ్రీ దండిస్వామిగారు మూడు గంటలవరకు హిందీభాషలో సరస్వతి అనువిషయమునగూర్చి యవన్యసించిరి. మహానాడు విఖ్యాత శతావధానలకు వేలారి శివరామకాస్త్రుగారి యధ్యక్షులతో శ్రీబాలచారి శారాయణ దేవుగారు (రాజమండ్రి) ను, మాడపాటి హనుమంతరావుగారు ను మాట్లాడిరి. మరునాడు శ్రీయుత శాశ్వత కృష్ణారావుగారు (రాజమండ్రి) తమ వద్యములను వనోపాధిమగ చదివివినిపించిరి. శ్రీయుత మున్నంగి లక్ష్మీనరసింహశర్మ (ఏలూరు) గారును ఇతర రాంగ్ల యౌవనముల మడల శారాయణదేవుగారును ప్రసంగించిరి. అధ్యక్షుల ఆరంభోపన్యాసమున ఉపసమాహోపన్యాసమును అసాధారణవిద్యార్థిదశ్యకములై విమర్శభారితములై ఎందరినో ఆకర్షించిన సభలకు సుమారు 500 మంది వచ్చి యుండినట్లు తెలియుచున్నది. శ్రీయుతులు ప్రాసెసరు రాయ (పొలు) నుబ్బారావుగారు, బ్రి. శ్రీ. బొన్నలగడ్డ కోటనాడికాస్త్రుగారును కార్యక్రమమునందు చాల ఉత్సాహముతో పాల్గొనిరి. శ్రీమతి యామినీపూర్ణతిలకమ్మగారును ఆంగ్లకవిత్వమున ప్రేమలకు జూపబడుచున్న ఆమర్యాదను గూర్చి గంభీరముగా మాట్లాడిరి. శ్రీశ్రీ మునిస్వామిగారు రెండవది నమున గూడ హిందీలో "జాతిభేదము" ను గూర్చి ఉపన్యసించిరి. మొత్తము ఈ వార్షికోత్సవ సందర్భమున ఆంగ్లభాషాగౌరవము జనులందు బాగుగ వ్యాపించినదని చెప్పవచ్చును. ఈ సభలు జరుపుటకు కారకులగు మహారు రాఘవులు గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహకులు ప్రశంసార్హులు. గ్రంథాలయ వార్షికోత్సవమున జరుపబడినది వైశ్యయావసలు పలువురు వాలంటీరులుగా ఉత్సాహముతో పనిచేసిరి.

నన్ను తీవ్రముగ మతగ్రంథముల విచారమున లీనమైనయెడల చెనుమార్గములు అంతురించుట కష్టతరము.

పూర్తిగ విద్యాపరీక్షయందు పరిపూర్ణముగ నీతినిగ్రహించి ఆశ్రమధర్మముల భారమును తెలిసిన పిమ్మట, ఆశ్రమ కార్యనిర్వాహకాధికారపదవియందు ప్రవేశించుట యుక్తముగను, శాస్త్రయముగ నీతిని రక్షించుటకు ప్రాణముగను నెడంగవలయును. భార్యాభర్తలు ప్రేమానిష్ఠులైతే వర్తించని యెడల పంశముయొక్క కీర్తిప్రభావముల సకంపుచేయుటకు సంతానము కొంతవరకు కారణముకాక తప్పదు. శరీరము పక్వముకాక షీరోత్పత్తి సమృద్ధిగ నుండక పుట్టబోవు భారతంతరికి అనారోగ్యము కలుగుచున్నదని ప్రజలందరూ నమ్ములయ్యెను. ఇట్టివిధములైన పెక్కు విషయములకు కారణములగు బాల్యవివాహముల నంగీకరింపక భారతీయు లందరు ప్రాధవివాహముల నేబలపరచుచుట కర్తవ్యము.

"సూర్యాపేట నభలు"

ఈ విషయమునుగూర్చి హైదరాబాదు ఆంగ్లజన సంఘము వత్సమున శ్రీకృష్ణదేవరాయల ఆంగ్లభాషాసామిసంఘము 26 జూనునాడు నొక యుపన్యాససభ జరిగెను. కేంద్రసంఘాధ్యక్షులగు రాఘవరావు నామల వేంకటరెడ్డిగారు అధ్యక్షుల వహించిరి. శ్రీయుతులు గాడేపల్లి నూర్యపకాళిరావు, బూర్గుల రామకృష్ణారావు, కృష్ణస్వామి మునిరాజు, మాడపాటి రామచంద్రరావు, కంఠము సత్యనారాయణ మున్నగువారును శ్రీమతి యామినీపూర్ణతిలకమ్మగారును ఉపన్యసించిరి. సూర్యాపేట వాస్తవ్యులను అభినందించుచు, నొక తీర్మానము మాహనుమంతరావుగారిచే ఉపపాదించబడి, మండలము రామచంద్రరావుగారిచే ఆమోదింపబడి సభాసమలందరిచే ఏకగ్రీవముగా అంగీకరింపబడినది.

మిర్యాలగూడెము

ఆంగ్ల గ్రంథాలయ వార్షికోత్సవము, వర్తక సంఘస్థాపనము. గత గురువారము 2 వ జూన్ నాడు నల్లగొండజిల్లా మిర్యాలగూడెము అను తాలూకాసలమన నున్న ఆంగ్ల గ్రంథాలయ వార్షికోత్సవము మిగుల వైభవముగ జరిగెను. సభకు 500 వందలకంటె ఎక్కువమంది వచ్చియుండిరి. హైదరాబాదు నుండి నీ ఐ డి రిపోర్టుల ప్రత్యేకముగా పంపబడినది. తెలియుచున్నది. నల్లగొండనుండి కొందరు శాస్త్రయవారులను సూర్యాపేటనుండి వర్తకసంఘ సభాసమలను చుట్టుకట్టులనుండి పలుగ్రామముల వైత్యులును సభ సలంకరించిరి. మహమ్మదీయులును స్థానికాధికారులును వచ్చియుండిరి. సాయంత్రము 5 గంటలవరకు గ్రంథాలయ వార్షికోత్సవ సభకు అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడియుండిన శ్రీ కోదాటి రామకృష్ణారావు ఐ. ఏ. ఎల్. ఎల్. వి. గారు రానందున శ్రీయుత మండలముల రామచంద్రరావుగారు హైకోర్టు వకీలు (హైదరాబాదు ఆంగ్లజన సంఘ కార్యదర్శి) అధ్యక్షులవై సలంకరించిరి. దేవులపల్లి యాదగిరిరావు, రంగరావు, వేంకటేశ్వరరావు, చన్నూరు రంగారావు, అడిశారాయణ, కంగమ సీతారామయ్య (హైదరాబాదు) మాడపాటి హనుమంతరావు (హైదరాబాదు) పులిజా రంగరావుగారును ఇతర మహాత్ములును ఉపన్యసించిరి. మరునాడు ఉదయమున 8 గంటలనుండి వర్తకసంఘస్థాపన శారము పరిసమావేశమయ్యెను. మాడపాటి హనుమంతరావుగారు రధ్యక్షుల వహించిరి. శ్రీయుతులు మండలము రామచంద్రరావు, బూర్గుల వేంకటేశ్వరరావు (హైదరాబాదు) కోదాటి రామకృష్ణారావు ఐ. ఏ. ఎల్. ఎల్. వి. భోనగిరి లక్ష్మయ్య గుప్త, లాల్ కెట్టి లింగయ్యగారు, (సూర్యాపేట) గార్లును ఇంకను పలువురు మహాత్ములును ఉపన్యసించిరి. శ్రీయుతులు దేవులపల్లి రంగారావు యాదగిరిరావు వేంకటేశ్వరరావుగారు చాల ఉత్సాహముతో నుపన్యాసముల సవ్విరి. శ్రీయుత గౌరు వేంకటరామయ్యగారి యుపన్యాసము ఎంతో గంభీరమై యొప్పారెన వర్తకసంఘయమును చదివి వినిపించబడినది. సంఘము స్థాపితమై శ్రీకౌ. వేంకటరామయ్యగారు అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. ఈ సభమును నిజాంరాష్ట్రాంగ్లజన కేంద్రసంఘముతో జతపరచబడును. తీర్మానము అంగీకరింపబడినది. 12 గంటలకు సభ ముగిసెను.

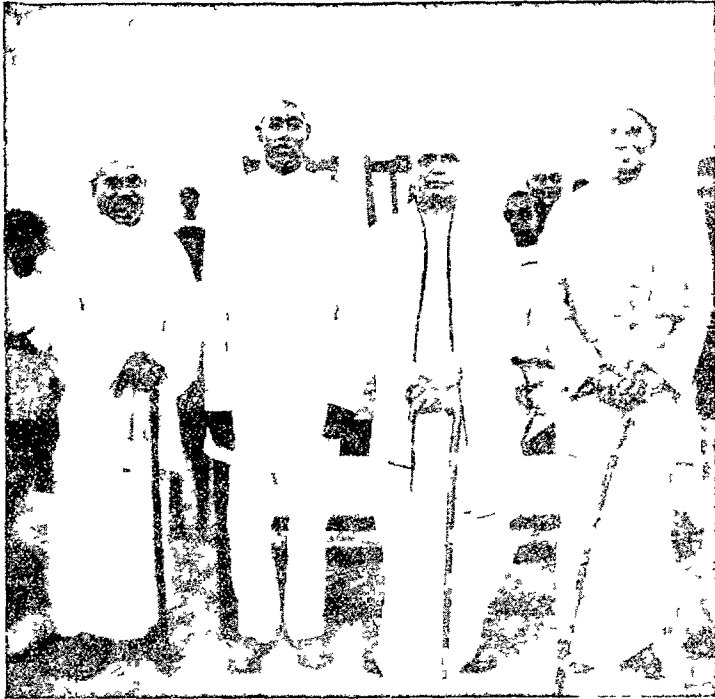
మిర్యాలగూడెము వర్తకల ఈ సభలకు సమావేశపరచినారు గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహకులు ఆంగ్లయౌవనముల వారికి మిగులతోడ్పడి సభలను జయప్రదముచేసిరి. నూర్గులకంటె అధికముగా పరస్థానికులు వచ్చిరి. తొంబదిమైళ్లదూరముననుండిన హైదరాబాదునుండియు ప్రతినిధుగవచ్చి కార్యక్రమమున పాల్గొనుట ప్రశంసనీయము. సూర్యాపేటవర్తకలలో ముఖ్యులు విద్యాధికారులును యువవిమంది వచ్చి సభాకార్యక్రమములందు పాల్గొని ఎంతయు ప్రోత్సహించిరి. నల్లగొండజిల్లాలోని ఆంగ్ల వైత్యులయందు కలుగుచున్న ప్రబోధము ప్రశంసార్హము.

చెన్నరాజధాని టిప్పూడొడ్డిగుల కాన్పురెన్ను

ఈమహాసభ హైదరాబాదులో 29 వ జూనునాడు రంధమైనది. జూన్ 30, జూలై 1 తారీఖులలోగూడ జరుగుచున్నది. ఢిల్లీ కాసననిగూర్చిసభాసమలలో నొకరగు శ్రీయుత యశ్. యం. జోషీగారు రధ్యక్షుల వహించిరి. దేశీకర్తసర్వవరచామననాయకుగారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు.

కాంగ్రెసు అధ్యక్షుల

కట్టవా, జూలై 4 లకుకా కాంగ్రెసు అధ్యక్షులపదవికి ఉత్తీర్ణరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమువారు శ్రీ వండిత మోతీలాలు నెహ్రుగారిపేరును నూచించిరి. (ప్రీ. నెస్.)

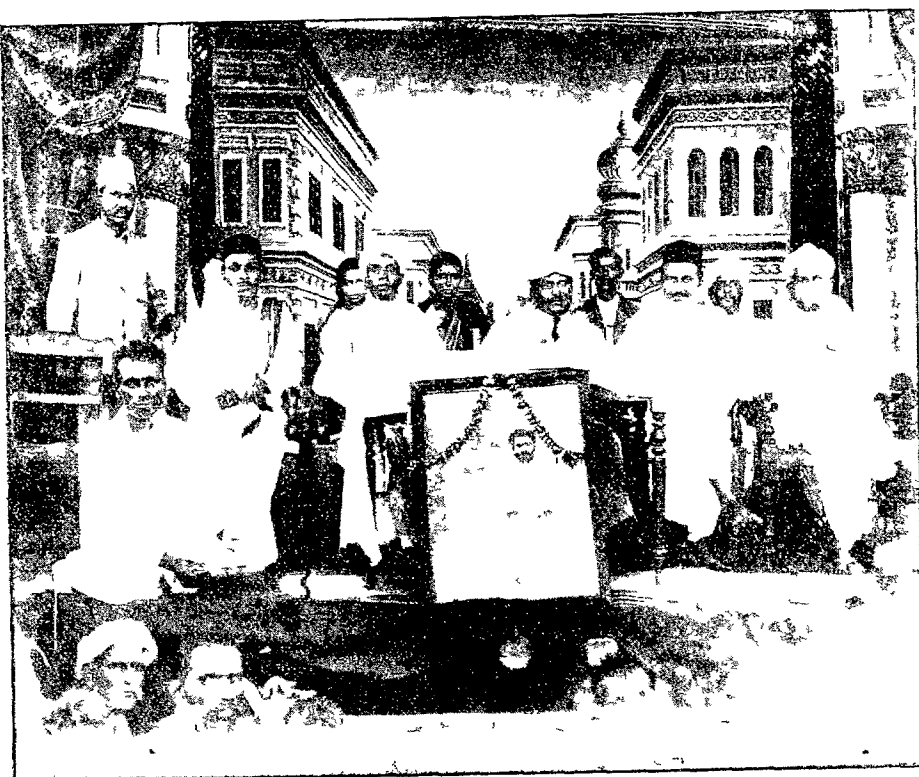

కాంగ్రెసువారి యాజమాన్యమున శనివారమునాడు కౌ. వే. రామదాసుపంతులుగారి అధ్యక్షత క్రింద తిలకుఘాటునందు జరిగిన బహిరంగసభ [పి. ఎన్. ఎ.]

శేరుగడా జమీందారు పులివేట

గంజాముజిల్లాయందలి శేరుగడా జమీందారు తన సంస్థానమునందు 13 గురి చంపిన యీ పెద్ద పులిని వేటజేసిరి. 8 అడుగుల 1 అం. పొడవు, 3 అడుగుల 4 అం. ఎత్తు. దీనితో, ఏరు 6 పులులను చంపిరి. [ఎన్. పి. బి]

మదరాసు కార్మికసంఘ వార్షికోత్సవము. డి. బి. ఆర్. ఎన్. ఆరోగ్యస్వామి ముదల్యారుగారి అధ్యక్షతన గత శనివారమునాడు జరిగెను. శైల్వపతి చెట్టిగారు, అధ్యక్షుడు, బి. శివరావు గార్లు మధ్య కూర్చొని యున్నారు. (ప్రె. ఛో. బి.)

ఎ. తిరుమలనాయుడుగారు ఎల్. ఆర్. సి. పి.

మదరాసు ఆరోగ్యశాఖ అసిస్టెంటు డైరక్టరుగ నియమింపబడిరి. [ఎన్. పి. బి.]

గుడివాడయూనియన్ బోర్డు

వైబోర్డులోగల 15 స్థానములలోను యెన్నిక స్థానములలో మూడుస్థానములు షుభాదు 6 మాసములక్రిందట ఖాళీ అయినవి మూడు నియామక ముస్థానములు యీ నెల 1-7-28 ఖాళీ అయినవి నియామక ముస్థానములు 8 టికిని లోగడ తాలూకా బోర్డు అధ్యక్షులు బోర్డులో యిదివర కెక్కు కొనబడిన మహమ్మదీయ ప్రతినిధియుండుటచేతను తిరిగి యెన్నికలలో మహమ్మదీయులు జయముగాందుటకు అవకాశము వుండుటచేతను శ్రీయుతులు గుండు వెంకయ్య యమ్ యల్ సి (ఆది మాంధ్ర) ఇమాన్యుయల్ (క్రిష్టియన్) పెరుగుమల రామకృష్ణుర్లు (యూవ) గార్లును నియమించిరి ప్రస్తుతం యూనియన్ బోర్డు అధ్యక్షులగునన్న వారిస్థానమును 1-7-28 తారీఖు లగా యతు ఖాళీ అగుటచేత మా తాలూకాబోర్డు సెక్షన్ ఆఫీసర్ శ్రీయుత మహమ్మద్ అబ్దుల్ హశీమీ సాహెబుగారు (డిప్టీ కలెక్టరు యూనియన్ బోర్డు అధ్యక్షుని నియామకము చేయవలసిన అవసరమువచ్చినది. యీ నియామకము పొందుటకు ఆడి మాండ్రులగు శ్రీయుత గుండు వెంకయ్యగారు ప్రయత్నించి నను, నిమ్మజాతులకు యెన్నికలలో అవకాశము వుండనందున ప్రభుత్వమువారు నిమ్మజాతుల ప్రతినిధిని నియమించుట యొక్క ప్రయత్నము సెక్షన్ ఆఫీసరుగారు శ్రీయుత తుమ్మలపల్లి సాంబశివరావుగారిని తాత్కాలిక అధ్యక్షునిగ నియమించిరి.

బొగ్గవరపు వెంకటకృష్ణయ్య.

రవీంద్ర పరసమందిరము-ముడకశిర

జూలై 2 — పై పరసమందిర సభ్యులు యీ నెల 1 వ తేదీ సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు పై ప సమందిరములో సమావేశమై ధర్మవరం కాపురస్థులను వయోవృద్ధులను దివాను బహదూరు బిరుదాంకితులను ఐన కీ|| శే|| తుంపర్తి రామరావుగారి కాలధర్మమునకై చింతిల్లుచు ఈడిగవ తీర్మానము గా వించిరి మ-రా-రా-శ్రీ వై వెంకటరావుగారు కీర్తిశేఖరై నవారి జీవిత సారాంశమునుగూర్చియు వారినుండి మనము నేర్చుకొనదగిన గుణములనుగూర్చియు ముచ్చటించిరి

తీర్మానము

వయోవృద్ధులను, ముగ్ధులను పేదలను, ఉన్నతోద్యోగ పదవియందు నిగర్హితులగువారిను, పరోపకారపారీణులను ఐన ధర్మవరం కాపురస్థులను దివాన్ బహదూరు తుంపర్తి రామరావుగారు కాలధర్మము నొందుటచేత ఈ పరసమందిర సభ్యులు శ్రీవారి ఆత్మకు శాంతి కలుగునట్లు పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచు వారి పుత్రప్రాత్రబంధువ్యమువారికి కను సాను భూతిని వెలుపుచున్నార

టి. పుల్లయ్య,
కార్యదర్శి.

దెన్నార్కులో వ్యవసాయ పద్ధతులు-ఆదర్శ ప్రాయములు

[జరుగుమిల్లి సాంబశివరావుగారు, బి. ఏ.]

ప్రత్యేకముగ వ్యవసాయమునందనే ఆధారపడుదేశము సకల కృషియును బొందుననుటకు దెన్నార్కుదేశమే ప్రబల నిదర్శనము. ప్రపంచములో ఆంద్రుడు దెన్నార్కుకువచ్చి వ్యవసాయ, సాంఘిక, ఆర్థికవిధానములను నేర్చుకొనుచున్నాడు. గ్రామాభివృద్ధినిగూర్చిగూడ సంగతులను గ్రహించుచున్నాడు.

విస్తీర్ణము
దెన్నార్కు సంయుక్తరాష్ట్రముల విస్తీర్ణములో 1/6 వంతుండును 15,808 చతురపుష్పల విస్తీర్ణము గలది 8/4 వంతులు వ్యవసాయదేశము అనాడునుండి వ్యవసాయయే ఈదేశముయొక్క మహద్భాగము. 19 వ శతాబ్దము మధ్యవరకు ధాన్యపుంజులు ముఖ్యముగ పండుమిందేను ప్రజలకు బాలగా మిగిలిన ధాన్యమును జర్మనీకి మరితర ఖండాంతర దేశములకు ఎగుమతి చేయుమని డెడివారు. రైతుల కిదే బివాధారము ఇదే ఆరనిక రాబడి గతశతాబ్దము చివరన ధాన్యపుంజులు లాభముగాదని దే నులు గ్రహించిరి కావలసి నన్ని పనులు లేనిదే సేద్యముచేసి ప్రయోజనము లేదని గ్రహించిరి. నేలసారము అడుగంటు చున్నటుల కనుగొనిరి దుగ్ధకాలము సాపించిరి జర్మనీ, ఇంగ్లాండు దేశములకు వెళ్ళి, కొడిగ్రుడ్డును పప్పులు జేయుచుండిరి. ఈ ప్రకారము అభివృద్ధిని గాంచిరి.

ఆదర్శ ప్రాయము

యూరపున కంతకును దెన్నార్కు వ్యవసాయమున ఆదర్శప్రాయముగ నున్నది. ఒక్క యూరపుదేశముకేగాదు, ప్రపంచము నంతకును మార్గదర్శిని యనవచ్చును. రైతులు సకల కృషియుతో తులమానుచున్నాడు. ప్రపంచమందు వీరికి పరిబోలు వాడుండదు. నూటికి 90 వంశికి వ్యవసాయమే వృత్తి. దెన్నార్కులో ధనము ఒక్కరి దగ్గరనేయుండక ఆందరిదగ్గర గలదు. నిరుపేదలలేరు. కోటి కృషియు లేదు. ఆందరకును కొద్దిగయో గొప్పగనో డబ్బున్నది వాటి వ్యవసాయము పూర్తిగ వ్యాపార పరిణితమైనను వారు క్రొత్తవారి కట్ట బాపు ఆదరణకు విరిచేరు.

రహస్యములేదు

బ్రిటిషువారివలె వారికడ రహస్యములేదు. తామెట్లు పరిశోధనలను పర్చినది, ఎట్లు సాధించినది అడిగినవారి కందఱకును జెప్పెదరు. వారిదగ్గర దాపరికమున్న మాటలేదు.

సాంఘికపరిస్థితులు

ప్రజలు కష్టించి పనిచేయువాడు మంచి విజ్ఞాన సంపద లేదు. నిరాదంబరజీవనకరులు డాబుదగ్గములులేవు. జీవిత ప్రమాణము చాల గొప్పది సౌఖ్యజీవనకరులు.

పారిశ్రామికపట్టణములు

పెద్దవి లేమిలేని ప్రజలు భూదేవికి నమ్ముకొనుచున్నారని సాంఘికజీవితమునకు ప్రకృతి పరిస్థితులకు విరుద్ధమేమియులేదు.

ప్రతి ఇంట్లోను తోటలే

ప్రతి ఇంటను చిన్న తోటలుగలవు. ఆ తోటల కన్నుల వండుగగ ఆ రైతులు వారికుటుంబమును పోషించెదరు. కడు మనోహరముగ నుండును గృహమునకు కోభను దెచ్చుటయేగాక మితవ్యయమునకుగూడ తోడ్పడుచున్నా తోటలు.

ఆరోగ్యకరముగ కారీరవ్యాయమునున్నది పండగ దినములనాడును, వినివడుచుండును హాయిగ దేశభక్తి ప్రపూరితముగు పాటలను జానపదులు వాడు గీతములను పాడుచుండురు.

రచ్చపూటములు

వారి యువశ్యాసములకు, పభిలకు వ్యవసాయ విజ్ఞాన ప్రబోధమునకు గ్రామపాఠశాలలు, దేవశాలలు ముఖ్య ప్రదేశములు.

వ్యవసాయమే ఘనమగువృత్తి

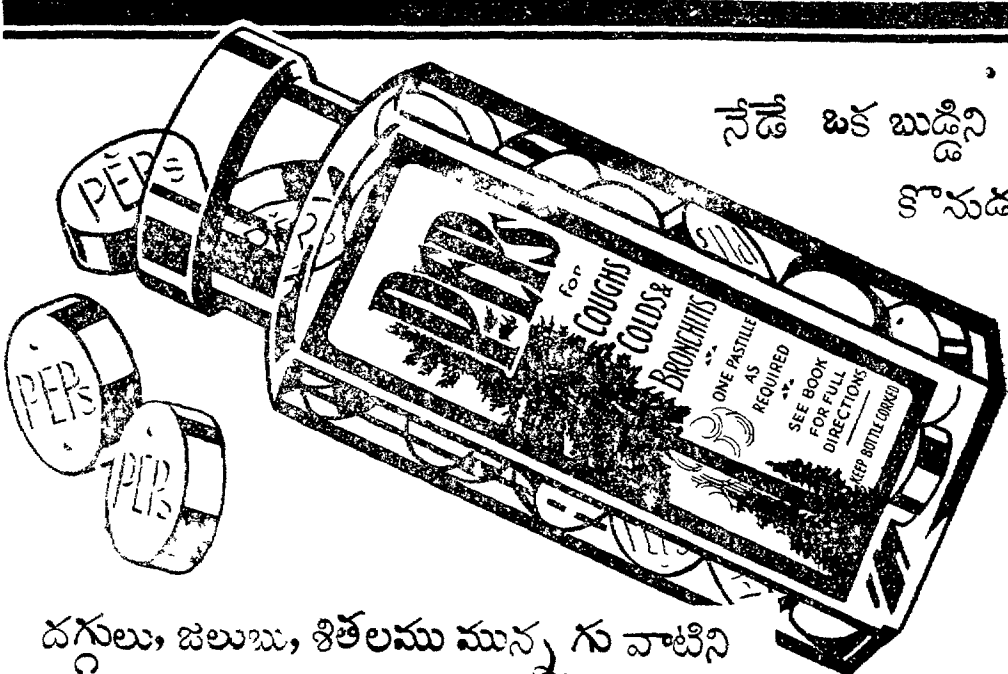
వ్యవసాయము వృత్తులన్నిటిలోనికి ఘనమగువృత్తిగా భావించుచున్నారని పెట్టుబడిదాస్యమును పడిన కాయ కష్టమునకు తగినటుల భూమి పరిమితున్నది రైతులదైనది జీవితము హాయిగ గౌరవప్రదముగ నున్నది.

గట్టిపునాది ఏర్పడినది

వ్యవసాయమును చిరస్థాయిగ చేర్చుటజేసిరి వ్యవసాయమును ఎవరికిని వినుకు, అపహ్వాములేదు. తప్పని పరిగిలేదు ఖండవ్యవసాయముగాదు కాలచేతులను విశచుకొని చుటూర్చు వ్యవసాయముగాదు మేధాసంపదతో గూడుకొన్నది. ఉపాధిహాలతో గూడుకొన్నది.

అదనపు ఆదాయము

నేపవియెడు వారకాలలందు రోజంతయు ఉద్యోగము లేని వ్యవసాయబోధోపాధ్యాయులు అడుట్టుప్రక్కల పాల

నేడే ఒక బుడ్డిని కొనుడు

దగ్గులు, జలుబు, శిశిలము మున్నగు వాటిని

ఈ ఆమెను మైన పెప్పర్ లోళ్ళు నోటియందు కడగుటచేత స్వస్థతను గల్గించు నట్టియు క్రిమిలను హామిందర్చునట్టి పొగులగలిగి, అవి రొమ్ము, ఊపిరితిత్తులలోని భాగములకు పీల్చుబడుచున్నవి.

పెప్పర్ లోళ్ళు మిక్కిలి ఉపకారకముగా నుండును, కుటుంబముందు వ్యాధిసంబంధమైన క్రిమిలను పారదోలుచున్నవి. అపాయకరమైన జలుబును, శిశిలమును నివారించుచున్నవి. రొమ్మునకు మంచిపుష్టిని గల్గించుచున్నవి. ధారాళముగా క్యాపసును విడుదలచుట చేయుచున్నవి.

మిక్కిలి బీడైనట్టి దగ్గును పారదోలును

ఒక గుర్రాబాదరు లందరును బుడ్డి 1 కి రు 1 య వంటిని విక్రయించుచున్నారని వీజులు — మెదర్సు చాధా అండు కో, ఎస్ ప్లస్ డే, మద్రాసు.

1513

మూలలో వ్యవసాయమొనర్చి కొంతధనమును సంపాదించి కుటుంబమును పోషించుకొనుచున్నాడు.

ప్రతివ్యక్తియు వ్యవసాయవాతావరణమునందు ప్రవీణుడు ఉన్నతే కొద్దిపట్టణములు ఆకొద్దిపారిశ్రామిక పట్టణముల నుండి ప్రతివేదవికాలము తలదండ్రులు తగుబాలరను రైతులతో సాలములమీద పనిచేయుటకు బంపెదరు ఆబాలరు నేప విని రైతులతో గడపెదరు.

విజయగు వ్యవసాయదేశము

ఒక కాగరి, కాడిఎద్దులతో భూదేవిని వశపరుచుకొని వ్యవసాయమున ఆఖండవిజయము గాంచిన పంగతులు ప్రపంచమునకు దెలియుటకో యన బహిరంగముగ శిలవిగ్రహములను నెత్తికొల్పిరి వ్యవసాయవాత్రమును దెలుపు చిత్రకళా ప్రదర్శన కార్యాలయములున్నవి ఇది పట్టణములందుండక గ్రామములందున్నవి. వ్యవసాయమునకు సంబంధించిన ప్రతికస్తుని ఇందున్నది.

ఆయావస్తువుల కాలపరిమితిప్రకార మేర్పాటుజేసిరి ప్రతికాఖయము ఎటులు అభివృద్ధిగాంచినది చెలుపుపటము లచటనేగలవు. రెండు అంతస్తులగొప్ప మేడలోగోడలమీద ఈపటములను, బొమ్మలను అందముగా చేలాడగట్టిరి. ప్రాతపడతలను దెలుపు వ్యవసాయపు కాలలను, నీటితోను గాలితోను తిరుగుయంత్రములను శీసిజెచి చిత్రముప్రదర్శనశాలయందుంచిరి.

భూమి నెట్లు చెక్కలగజేసిందీ చెక్కగడలెపుపటములను

దెన్నార్కు విజయరహస్యము

దేశ శాంతి అఖండవిజయమును గాంచగల్గినరహస్యమేది యని యడుగవచ్చున వారిబాధి చిన్నబాధి. వివిధ మతములు లేవు అందరును ఒకటి అందుచే ఇంతవిజయమును బడయగల్గిరి ఇదియే ఆరహస్యము భూగోళపరిస్థితులగూడ వారివిజయమునకు తోడ్పడినది.

ముఖ్యముగ ఈ విజయములు గనువార్క ములు — గ్రామజీవన, సాంకేతికవిద్యను చక్కగ నేర్పాటుజేసిరి భూమిని తృప్తికరముగ ఆందరికిపంచిరి పంటనుపండించుటలోను, పండినపంటను విక్రయించుటలోను దేనులు కాస్త్రాక్రమైన పద్ధతుల నవలంబించుచున్నారని ఇదియే వారి విశ్వరమ్యమునకు కారణములు.

సహకారము

వారికి గాయత్రియని చెప్పవచ్చును ప్రతి కాఖయందు నూ, వ్యవసాయ విజయములం దన్నిటియందును సహకారోన్మమును వ్యాప్తిగాంచినది. రైతులకు హాత్మునిచ్చిన దీపరకార విధానమే బీదరైతుల విశ్వరమ్యమునకు, విజయమునకు మూలకారణము. దానిని పూర్తిగ అమలు జరుపుచున్నారని. నిజముగా యభివృద్ధి గాంచవలెనన్న రైతులే పూనుకొనవలెనని హెచ్చరించుచు పేర్బరుగా రనుచున్నారని ఇతడు దెన్నార్కు వ్యవసాయసహకారవిజయములో నిధి ఈయనమాట వేదవాక్యము.

విద్య
వీయభివృద్ధిని గాంచెదమన్నను విద్యాప్రబోధ మవసరము దెన్నార్కులోగూడ, పర్యత్ర విజ్ఞానము, వికాసము లేకున్న, ఎంతటి సహకారముగూడ ఎంగులకు కొల గాదనుచున్నారని.

ప్రాథమిక విద్య 7 సంవత్సరములనుండి 14 ఏండ్లవరకు ఎన్నడో నిర్బంధముజేసిరి. ప్రాథమిక పాఠశాలలందు ప్రధాన విషయములను, చదువను, వ్రాయును, వ్యాకరణము, గణితము, చారిత్రము, భూగోళము, సంగీతము, శరీరపరిశ్రమ మున్నగువాటిని నేర్పెదరు. ప్రారంభమునందీయు నేను నమ్ముకొన్నగాని బ్రతుకులేకుంపు లేదని ఉగ్ధులతో పోనెదరు. దున్నుట ఆకర్షణముగ నుండనటుల నేర్పెదరు.

మంచి యుపాధ్యాయులను బెట్టి సామర్థ్యముతో విద్యను నేర్పించుచున్నారని. సంఘములో వారికి మహ్యదగలురు. ఒక నా దెప్పడో వారు నాయకులగుచు 14 ఏండ్లు వాటిసమీపముట వ్యవసాయమునే వృత్తిగాజేసికొనవారు. పాలములకు బోయి ప్రియముగ వ్యవసాయమును నేర్చుకొనెదరు. నూటికి చాల మంది ఇటులే చేయుచున్నారని. ప్రారంభపాఠశాలలందు బాలురను పగలు పాఠములోనికి గొంపోయి నేర్చి నాయంకాలము 4-5ములను నేర్పెదరు. మామూలవిషయములనే నేర్పెదరు. దేవిభాషను నేర్పెదరు. ఈతరగతులకు 18 సంవత్సరములు వయస్సవరకు పోయెదరు. పిదప ఆపలు గొప్పపాఠశాలలో ప్రవేశించుట తలసిందెను. దీనినే క్రొత్తు మైనూర్ లనెదరు. సాలములంగ వ్యవసాయజీవనమును దెలుపుపాఠశాల యనెదరు. దేకుల విధానమునే అవలంబించెదరు. రైతులకు విజ్ఞానమును బోధించుటకు ప్రజలే ఈతరగతుల నేర్పించిరి. అచిరకాలము లనే ఈ తరగతులు మహోపకారము జేసినటుల ప్రజలు గ్రహించిరి. లెఖతేకండ తేజశ్చిచ్చిరి ప్రవేశముగూడ దొరకట కష్టముగనున్నది నేడు అట్టి పాఠశాలలు 100 గలవు. అయినను చదువుకొన జేరువారికి స్థలములేదు. వికాలబౌద్ధయముగను, ఉదారభావోపేతులగు దేశభక్తులగ జేయుట కి పాఠశాల లుద్దేశించబడినవి సాంకేతికవిద్యకు పునాదిని వేయును. ఈ తరగతు లంతరిగిగిజముగాంచుటకు కారణము ఉపాధ్యాయులకు విద్యార్థులయందును, విద్యార్థులకు ఉపాధ్యాయులయందును వరసరవిశ్వాస ముండుటయే. మన బ్రిటిషుప్రభుత్వము విద్యా విధానమున నేర్పడు పాఠశాలయందు ఉపాధ్యాయునియందు విద్యార్థికి నమ్మకములేదు. విద్యార్థియందు ఉపాధ్యాయునికి విశ్వాసములేదు. మొన్నటి కలకత్తా (పెసిడెన్సి కళాశాల) పిసి పాలు నేపిలను దొరగారి అవ్యక్తచర్యయే ప్రబలిదగ్గనము అతిన్నహముతో కలసి మెలసి విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయులు మసలేదరు. పరనియ గ్రంథములబాధ ఒక్క బ్రిటిషు ప్రభుత్వ విద్యావిధానమునేగాక ఇతరవోట్లలేను. దీనికి తర్కాగము దెన్నార్కుదేశమే విద్యార్థులకు గ్రంథములనుండి చెప్పునదిలేదు. ఉపశ్యాసము నిచ్చెదరు వారితో చర్చించెదరు ఇదే వారు నేర్చువిద్య వీరు నేర్చుకొననది ఉపాధ్యాయుని కుండవలసినయోగ్యత, విద్యార్థుల సత్సహపూరితులగజేసి వారికి బోధింప గల్గుటయే.

బావ్యాధి శేషములను ఏవగింపు దని కోలుగారు ఈ హైస్కూల్లను నడిపించుటలో మూలపురుషులు, బోధించిరి ఆత్మయొక్క గొప్పతనమును గ్రహించునదిని ఎవరో ఒక వ్యక్తి పశువులను కడిగి పోగు భుజించే, కోమలములను కుభ్రపరచి పాలను పితుకుచున్నాడుగదా యని ఆతని ఆత్మ గొప్పది గాదన జాలమనిరి

సహకారపద్ధతి ననుసరించి చిన్నచిన్న చీలికలను నేర్వము చేయవలెనన్న కైతులు విజ్ఞానముగలవారుగనుండు బంధువుల పరస్పర విశ్వాసమున్న సేవాత్మకైన, వ్యర్థములైన మోకమున్నదని గ్రహించిరి

విద్యావిధానపద్ధతి

ఈ హైస్కూల్లన్నియు, దేశములో నేయున్నవి పాఠాలయందు నివసించుట నిర్బంధము

చాలవరకు 'పోతు' హైస్కూల్లలో ఆడపిల్లలు మగపిల్లల వాండుకలనీ చదువుకొనుట అచారము లేదు ఇద్దరకును నేర్వదు విధానములు, పాఠములున్నవి పుకములకు నేరము అయిదు మాసములు నేర్వదకు స్త్రీలకు కితకాలములో నేర్పేగా సాధారణవిద్యయుగాక స్త్రీలకు దుస్తులను కుట్టులు, అగ్ని, నగిషీ పనిని నేర్వదకు ఈ పాఠశాలలకువచ్చు వందకి శిశువ్యాధియమును నేర్వదకు 18 నుండి 30 సంవత్సర ప్రాయమువరకు తరిగివేసేదకు కొందరు ప్రధానోపాధ్యాయుని కలుంబులు తోబాటు వారింట్లో యుండునది 6 పట్టాయనంకి వచ్చేకి వారు

విద్యావిధానమంతయు పూర్తి అయినపిదప పరీక్షలు లేవు. పట్టముల ప్రసాసనములేదు ఆపరీక్షలు, పట్టములదాటు మనస్థితిని ప్రభుత్వవిద్యా సంస్థకే తగిలించి శిశుగుణములట్టి పనిచేయుటయు, పాఠశాలలో పనిచేయుటయు న్యూ తరజాలని చక్కగ బోధించి ప్రయత్న మంచి విజ్ఞానము నేర్పి, చేతపనులయందు గౌరవమును కలుగజేసిరి పనిచేయుటకు ఎక్కువ సామర్థ్యమును నేర్పిరి

మూడుసంవత్సరముల పాఠములలో పరిశోధనలపల్కి, పనిచేయుకొన్నపిదప 'పోతు' హైస్కూల్లలో జేరుటకు అర్హుగలుగును.

బాలికలకు జీవవిజ్ఞానము గృహవిజ్ఞానము మిత్రవ్యయమును గూర్చి నేర్వదకు స్త్రీలు, కైతులు శస్త్రాస్త్రముగ వ్యయమును సాగించవలెనన్న మిత్రవ్యయముతో శస్త్రాస్త్రముగ వ్యయసాయమును చేయుటను నేర్పుకొనవలెను ఇందు కంటి, కుట్టు పని, చిత్రకళలును వ్రాయుట, దుస్తులు, ఆరోగ్యశాస్త్రమును నేర్పుదురు. ఇవన్నియు గృహిణికి అత్యవసరములు.

సంగీతము

ను పాఠశాలల్లో టియందును నేర్వదకు పాఠశాలభవములందు పూలు, ఫలవృక్షములు రమ్యముగనుండును నేత్రానందముగనుండును. కూరగాయలతోబులుగూడ పౌద్యముగలవి

మూడేడ్లనుండి చిన్న పిల్లలను నేర్వముచేయు వ్యవసాయపాఠశాలవారే చిన్నరయతులకు కావలసినవాటి నన్నిటిని సపయముచేయుచున్నాడు సాధారణముగ విజ్ఞానయుతముగ విద్యతోబాటు సాంకేతిక విద్యగూడ గలదు పెక్కువిషయములలో సంగ్రహముగ శిక్షను గలపెదరు

పాఠశాలల సంఖ్య

ప్రస్తుతము 38 గలవు వ్యవసాయము దుగళా, తోలలనుజేయుపద్ధతిని నేర్పుపాఠశాల చిన్నచెక్కలను నేర్వము చేయువారిపాఠశాలలు గలవు ఈ పాఠశాలలన్నియు క్రిక్కిరిసి యుండును రమారమి 25 ఫోకరు పాఠశాలలు వ్యవసాయభోధనమును ఒకవిషయముగ నేర్పుటకు నియమించిరి ఇట్టివి ఈ పాఠశాలలందు 2000 విద్యార్థులుచేరి నేర్చుకొనుచున్నాడు ఒక్కదుగ్గళాపాఠశాలలోదప్ప ఇతరపాఠశాలలందు పరీక్షలేలేవు తరిగివేస్తూ త్రితయినదప తనపాలమునకుబోయి వ్యవసాయము జేసికొనును. ఈ పాఠశాలలన్నియు మారుమూలయందు లేవు అందరకును అందుబాటులో నున్నవి గ్రామములందు సాంఘికజీవనమునకు తోడ్పడుచున్నవి

వెదవ్యవసాయసంస్థ

వ్యవసాయ పాఠశాలలందు శిక్షను పూర్తిజేసికొని కొందరు మేదాసంతులు దెన్నాక్కల్లునున్న గొప్ప వ్యవసాయ సంస్థకుబోయి ఇంకను ఈ స్వత్ర విద్యను బడ నెదరు. దీనిచేరు రాయలు వ్యవసాయ పశుచికిత్స కళాశాల కోడెకా పేగనులో యుండును ప్రపంచములో యున్న ఉత్తమ సంస్థలలో యొకటి ప్రవృత్తిండమగు భవనము లున్నది పరిశోధనలకు పాలములు గలవు పరిశోధక కార్యాలయములు" మండులు, 72000 గ్రంథములుగల గ్రంథాలయములు గలవు.

ఈకళాశాలలో వ్యవసాయము, పశుచికిత్స, తోలలను పెంచుట, అటవిశాఖను నేర్పుట, భూమిని సర్వేచేయుట, దుగ్గళాల ఏర్పాటులను నేర్వదకు ప్రత్యేకపరిశ్రమ చేయువారు అదనముగ శిక్షణమును బడనెదరు కళాశాలకుజేరి వ్యవసాయ

పరిశోధక కార్యాలయము వాగ్గయినను తయారుజేయుటకు" నీ మను" (రవము) తయారుచేయు కార్యాలయము లున్నవి అయి దేండ్లనుండి కళాశాలలో 510 మంది విద్యను బడయుచున్నాడు ఇవట పరిశ్రమనుబొంది పొందికయును గడించినవారు ప్రభుత్వ కొలువులో జేరుచున్నాడు కొందరు వ్యవసాయవాడులకు పలహానియ్యుచున్నాడు కొందరుమాత్రము వ్యవసాయము చేయుచున్నాడు దేశమంతటను చిన్నచిన్న చెక్కలను అందరకు నేర్పాటు జేసిరి నూటికి 92 మంది భూస్వాములు అనగా ఆ దేశములో వ్యవసాయ మొంత యభివృద్ధికరముగ నున్నదో తెలియుచున్నది కష్టించి పనిచేయు యువకులు తణఖాలనుబెట్టి ఆప్యజేసి భూములనుకొని వ్యవసాయము చేసికొనుచున్నాడు చిన్నకమరిము దారునకు ఒక ఎకరములు లగాయతు 25 ఎకరముల భూమి యుండును కావలసినంత చూపిలేనివారు కూలికి కొంతకాలము పనిచేసెదరు ప్యతంత్రముగ నేర్వము చేసికొనుటకు ఇట్టి వారికి అదమము 15 ఏకరములకుకొనుకొనుండ భూమినిచ్చి లకు ఏర్పాటు జేయుచున్నాడు

పాలును పిలికి పప్పులజేయుట ప్రధానమగుపని ప్రతి కైతుకు ముఖ్యయుద్యోగ మిది మంచి ఆవులను పెంచుచున్నాడు వలయునన్ని పాలను ఆవులు ఇచ్చును. పశువులకు మంచి మేతను పప్పులజేయుటచే మంచిపాలు దొరకుచున్నది. ఈ పాలను చొప్పిపక్కలనున్న సహకారసంఘమునకు అనగా పాలను, వెన్నను తయారుచేయు సంఘమునకు అందజేసెదరు పి రాపాలనుండి వెన్నను తయారుజేసెదరు అప్పటికప్పటికి రొక్కలు చేతిలో వదును దెన్నాక్కల్లు పరి బావు పాలను, వెన్నను, మిగిలిన పప్పులచేయగా ఇతరదేశములకుగూడ ఎగుమతి చేయుచున్నాడు

వ్యవసాయమును విద్యుచ్ఛక్తికి సాగించుచున్నాడు చతురగ సహకారసంఘమువారు కైతులకు విద్యుచ్ఛక్తిని పప్పుల జేసెదరు స్వీడను నుండి నీటికేక్రి ఏర్పాటుజేసి ఇంకను చతురగ విద్యుచ్ఛక్తిని పప్పులచేయ ప్రయత్నించుచున్నాడు కైతులు, చిన్నచెక్కలవారును, పెద్దచెక్కలవారును చతురగ పండించుకొని లాభమునకు క్రయించుచున్నాడు తిగుమతియగు ఆహారపదార్థములను నమ్మకొనకుండ ఎక్కువగా దేశములోనే వండించుటకు శ్రాత్తమవును కనిపెట్టిరి.

వ్యవసాయ పరిశోధనలు విశుగు లేకుండ సాగుచున్నవి. తమదేశములో నేన్న విద్యతో తప్పిజేసెదక తమ విద్యార్థులను విదేశములకుంకి శ్రాత్తపద్ధతులను నేర్పించుచున్నాడు, ఇంత యభివృద్ధి! విద్యాప్రార్థన పరిశోధనలే కారణములు.

భూమిని లాభముగ వినియోగించుకొనుటకు ప్రకృతి శాస్త్ర మెంతయో కైతులకు తోడ్పడుచున్నది వ్యవసాయపరి శ్రమనుగూర్చి ఎక్కడెచున్నాడు దేశము నేర్చుకొనెదరు.

ఆంధ్రదేశ స్థానిక సంస్థల మహాసభ, గుంటూరు

ఈసంవత్సరం జూలై నెల 28, 29, 30, 31 తేదీలలో గుంటూరు పురమున జరుగు తదితర ఆంధ్రదేశ మహా సభలతో పాటు ఆంధ్రదేశ స్థానిక సంస్థల మహాసభనుగూడ జరుపుటకునిశ్చయింపబడినది ఈ మహాసభకు శ్రీయుగ సర్ ఎ పి రాతో గారు అధ్యక్షత వహించుటకు దయతో సంగీకరించిరి

కావున ఆంధ్రదేశమందలి స్థానిక సంస్థలన్నియు యాదిగును నుదాహరించినరీతిగా ప్రతినిధుల నెన్నుకొని, ప్రతినిధులకు ముగ్ధో సహ వారీవేరను ఆహ్వాన సంఘమువారికి యానెలరెండవ వారములోపుగా పంప శ్రద్ధియు వ్యవధి మిక్కిలి తక్కువగా నున్నందున ఆయా సంస్థలవారు దీనిని అర్జంటుగ భావించి వెంటనే ప్రతినిధుల నెన్నుకొని ఆహ్వానసంఘము వారికి తగిన చేయూత నొసంగ ప్రార్థితులు

మహాసభయందుట ప్రతిపాదింప దలంచిన చిత్తురీక్యానములుగాని ముందు కాపన పథలో చర్చకు రానున్న స్థానిక సంస్థల చట్టమునకు చేయదలచిన పరిరణముగాని యీ నెల రెండవ వారములోపుగానే ఆహ్వానసంఘమువారికి పంపవలయును.

ఆంధ్రదేశమందలి ఆయా సంస్థలవారు ఈ రీతిగ ప్రతి నిధుల నెన్నుకొనవలయును

జిల్లాబోర్డులు—ఇద్దరేసి ప్రతినిధులనొప్పన
తాలూకాబోర్డులు—ఒక్కొక్క ప్రతినిధులనొప్పన
మునిసిపాలిటీలు—ఇద్దరేసి ప్రతినిధులనొప్పన
ప్రతినిధి యనుము—ఒక రూపాయ మాత్రం

ఇట్లు విన్నవించు విధేయుడు

గుంటూరు } మానికొండ సత్యనారాయణశాస్త్రి
8-7-28 } ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడు

చెన్న పురి బజారు ధరలు			
1928 నంబి జూలై 5-వ తేదీ గురువారము			
1. ధాన్యములు			
బియ్యము-బస్తాలు			
కునుమ తెనాలి	,, 42 కలవి	కు 18 0 0	14 0 0
నెల్లూరివి	,, డిల్	,, 14 4 0	15 0 0
ధీల్లి	,, డిల్	,, 15 0 0	17 0 0
రాగులు	త. 164 బస్తా, 1-8	,, 11 0 0	12 0 0
శువులు	,,	,, 18 0 0	22 0 0
2. ధాన్యమునవ్వలు			
కందులు బస్తా 1-8 ర 205	,,	15 0 0	16 0 0
నెనగలు	,, డిల్	,, 12 14 0	18 8 0
నెనలు	,, డిల్	,, 14 0 0	16 8 0
మినుములు	,, డిల్	,, 14 0 0	17 0 0
ఉలలు	,, ర 195	,, 11 0 0	11 8 0
3. నూనెవస్తువులు			
శువులునూనె కా 1-8	,,	145 0 0	150 0 0
నెయ్యము 1-8	,,	14 0 0	21 0 0
విమకా నెననెగవస్తు కా 1-8	,,	50 0 0	52 0 0
చేరితోకొట్టిన	,,	48 0 0	46 0 0
తెననెగనూనెగానెగ కా 1-8 ర 108-0	విమకా నూనె 105		
అముదము కా 1-8		107 0 0	109 0 0
4. చిల్లరవస్తువులు			
చాయకనుపు కా 1-8		120 0 0	125 0 0
కూరకనుపు	,,	75 0 0	80 0 0
విరవకాయల(గుంటూరు) కా 1-8		77 0 0	84 0 0
దనియాలు	,, కా 1-8	91 0 0	105 0 0
గుంటూరుపొయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-8	కు	40,45	
కాళహస్తపొయకట్టు	,,		50,55
తెలుము కా 1-8		రు28 0 0	50,0 0
అస్కాచక్కర బస్తా 1-8	,,	27 12 0	28 2 0
చింతపండు కా 1-8	,,	28 0 0	60 0 0
5. ఇనుము			
పట్టారకం కా 1-8	,,	82 0 0	88 0 0
నదరం	,,	29 0 0	81 0,0
రవుడు	,,	27 0 0	88 0 0
6. నూలు			
నెం 20 లెన్ని నెంబంబియాటి	కు	7 14 0	
నెం 6 ,, కట్టారి	,,	5 4 0	
నెం 24 ,, లాకి	,,	6 0,0	
నెం 20 1/2 లెన్సెస్ట్రీలు	,,	7 4 0	
నెం 40 జామ్మరు, 10, పా	,,	11 10 0	
నెం 44 సాండో	,,	5 14 0	
నెం 40 రాణి	,,	10 4 0	
నెం 4 లెన్ని మసేదు	,,	4 8 0	
7. దూది			
కోండానెట్టు బాదన 1-8	కు	420 0 0	
8. లోహములు			
నెండి 100 కులంబి 1-8	కు	64 0 0	64 8 0
బంగారు కులము 1-8	,,	21 0 0	21 2 0
పరిరను 1-8			18 8 8
ఇత్తడి కా 1-8	,,	280 0 0	284 0 0
రాగి కా 1-8	,,	270 0 0	275 0 0
గులు			
తేలు స్పిట్టరులాండు అలిజరంజా సింహం			
పిపా 1-8 నెండి 20 కు 62 0 0			
,, నీలిరవ 1 కలి		1 12 0	
,, 14 రకులు		1 11 8	
,, 28 రకులు		1 11 0	
,, 58 రకులు		1 10 8	
,, 1 అందరు		1 10 0	
నీర్కటు పాన్లుస్కాలోలలో అనగా (బర్నికెడ్డు)		8 8 0	
కాంగో కి 2		1 0 6	
కడకు 4 కి		1 2 0	

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల

నెం. 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఈ గ్రంథమాలయందు విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనము లై వివిధవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమాసముల కొకగ్రంథమువెంటను ప్రచురింపబడును.

వెలువడన గ్రంథములు

- 1 శత్రుఘనంజలి (సక్రీసంపుటము) వృషాధిప, నర్మేశ్వర, దేవకీనందన, బంటిమట్టరఘువీర, గారాయణ, కాళహస్తీశ్వర, దాశరథి, రంగశాయి, రామతారక, రామచంద్ర శతకములు 3ది యిందు గలవు. ఒక్కొక్కశతకమునకు పీరియు, పారభేదములును గలవు. (ఈ శతకములు విడిగను దొరకును.) ౧-౮-౦
- 2 బసవపురాణము (ద్విపద) పాల్కురికి సోమనాథుడు అనేక తాళపత్రమాతృకలను బరిశీలించి కూర్చిన మూలము. పారభేదములు సూచింపబడినవి శ్రీ వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు వ్రాసిన విపుల మగుపీరిక గలదు ౨-౮-౦
- 3 గాంధీమహాత్ముని జెల్లాము కాంగ్రెసు అధ్యక్షోపన్యాసము ౦-౪-౦
- 4 కమలాక్షి (చిన్నచిల్లితకథ) శ్రీ రాయసం వేంకటశివుడుగారు, యమ్. ఏ., యల్. టి. ౦-౮-౦
- 5 నీతినిధి ఇది యొక యుత్కృష్టనీతిగ్రంథము. ఇది తొలుదొల్ల రెండువేలేండ్లకు ముందొక ధారతియ పండితునిచే తివేతుభాషయందు రచియింపబడి పదపడి యనేకభాషల బరివర్తితమై వ్యాప్తి గన్నది. అనువాదకులు శ్రీ వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు ౧-౪-౦
- 6 త్యాగరాజస్వామిచరిత్రము (పద్యకావ్యము) శ్రీ పసుమర్తి కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి కృతము. శ్రీరామభక్తాగ్రణియు, గాయకపితామహుడు నగు శ్రీత్యాగరాజుగారి చరిత్ర మిందు సరసముగ వర్ణింపబడినది. సందర్భానుసారముగ త్యాగరాజుగారు రచించిన కృతులును నిందు జేర్చబడినవి. ౦-౧౦-౦
- 7 భమ్మపదము (పాదనము) బౌద్ధమత ధర్మప్రబోధకగ్రంథ మగు 'త్రిపిటకము' నందలిది. బౌద్ధమతధర్మతత్వము లిందు జక్కగా ప్రతిపాదించబడినవి. అనువాదకులు శ్రీ కిశాంబి రంగోచార్యులుగారు, యమ్. ఏ., యల్. టి. ౦-౧౦-౦
- 8 వీమనాడు (అయిదంకముల నాటకము) నార్మేదేశపు కవిశిఖామణి యగు ఇబ్నెను గారి బ్రాండు అను నాటకమున కనువాదము. అనువాదకులు శ్రీ బొణకా పిచ్చిరెడ్డిగారు. ౧-౦-౦
- 9 జీర్ణవిజయనగరచరిత్రము శ్రీ కుందూరి ఈశ్వరదత్తుగారు, బి. యే. శ్రీకృష్ణదేవరాయ సామ్రాజ్యలక్ష్మీపీఠ మగు విద్యానగరము (హంపిడిలముల) యొక్క ప్రాచీనచరిత్రము, ప్రకృత చరిత్ర నీతియు నిందు వర్ణితము లైనవి ౧-౮-౦

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, వ్యవస్థాపకుడు

నిజాంరాష్ట్ర ప్రతినిధి - కామవల్లి కౌశంకరవర్మ ఆండ్ కో, 566, రెసిడెన్సీబజారు, హైదరాబాద్, డక్కన్.

అమృతాంజనం డిపో వారి

సుప్రసిద్ధా పథముల జాబితా

1. శీర్షరసాయనము మాత్రలు అశీర్షమునకు	1-4
2. వజ్రగుళికలు ధాతుపుష్టికి	1-0
3. జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-కి	0-12
4. అమృతాంజనము సీసా 1-కి	0-16
5. చూలకంకకు తైలము డబ్బి 1-కి	0-12
6. తామరతైలము, తామర, తీటకు	0-6
7. కలరా మాత్రలు, వాంతిభేదులకు	0-8
8. తేలమందు, తేలకాటుకు సీసా 1-కి	0-8
9. దంతశూలహరి, పండ్లపోటుకు	0-0
10. కర్ణశూలహరి, చెవిపోటుకు	0-6
11. గజ్జకి తైలము, గజ్జచీదలకు డబ్బి 1-కి	0-4
12. పగుళ్లకు తైలము, శిరపగుళ్లకు	0-6
13. కేలగ వందు సీసా 1-కి	0-4
14. చందన అత్తెరు 1 బౌన్సు	2-8
15. కుష్టుకు తైలము, డబ్బి 1-కి	0-6
16. చంతమార్మము, ఎండ్రితోముటు	0-2
17. సునిగిడ్రాక్ష	2-
18. సఖి గుత్తెలము, పుండ్ల	1-0
19. జావారి, వెండ్రిము, దాడిలకు	0-8
20. మోహనతైలము, వెండ్రిముల చెయ్యి	0-2
21. ముంకుకు సునె సీసా 1-కి	0-6
22. గ్రహదేవత్రము డబ్బి 1-కి	0-8
23. జాలాని మాత్రలు, మలబద్ధమునకు	0-8
24. కుసుమారిమాత్రలు, కుసుమి వ్యాధులకు	1-0
25. సెగకు వ్రావకము సీసా 1-కి	1-0

26. కఫహరి, శీతకట్టు దగ్ధలకు	1-0
27. కఫహరిచూర్ణము, దగ్ధ ఉబ్బసములకు డబ్బి 1-కి	0-8
28. కుందరితైలము, ముఖకాంతికి డబ్బి 1-కి	0-8
29. శిశోవేదన మాత్రలు, తలనొప్పిలకు	0-10
30. సేత్రాంజనము, కంటివ్యాధులకు	0-4
31. ఉబ్బసమునకు మందు	2-0

అమృతాంజనం డిపో

బొంబాయి — మదరాసు

ఇంకను ఆలస్యమా

నెలలోనే సంస్కృతముతో మాట్లాడగోరుచో తెలుగు లిపిలోనున్న మా ఆరు సంస్కృత పుస్తకముల చదువుడు. వాని వెల రూ. 2-0

వి॥ దుర్గయ్యశర్మ

3404 వైద్దాపురము.

దిర్లంగవైద్యశాల

జేటపాలెం రహ్మా చిక్కమొండి వ్యాధులను స్థాంపుమీది వ్యాధులకి ఇచ్చి చికిత్సచేయు లేదా వ్యాధిని తెలుపుము తగిన మందులను ఒకపైచికి కుదురుచున్నప్పుడు పూర్తి

నెగరోగము,

పక్షవాతం, చెముడు

చికిత్సకులు డాక్టరు అగస్త్యేశ్వరరావు

బాపట్ల (గుంటూరు జిల్లా)

Price Annas 10 only.

AMRUTANJAN DEPOT,
BOMBAY & MADRAS.

దక్షిణాప్రికా 4702

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమాలలోని 36వ కుసుమము

గ్రంథకర్త దిగవల్లి వేంకటశివరావు బి. ఏ., బి. ఎల్. ఇది దక్షిణాప్రికా దేశచరిత్ర, భారతీయుల చరిత్ర, గాంధీమహాత్ముని జీవితచరిత్ర, మనోహరమగు తెలి. 472 పుటలు. 22 ప్రకరణములు 5 దేశపటములు 6 బొమ్మలు 8 అక్షరబొమ్మలు రెండు భాగములు కలిపిన కాలిగ్రాఫ్ జెండు భారతి హిందూపుత్రికలు ప్రకటించినవి వెల రు. 2-6-0 మూలకే. (విజ్ఞాన చంద్రిక చందాదాతలకు, స్త్రీలకు, విద్యార్థులకు మాత్రము వెల రు. 2-0-0) పాస్తేజి ప్రత్యేకము కొద్ది ప్రతులే యున్నవి వలయువారు.

వలయువారు—దిగవల్లి వేంకట శివరావు, బి. ఏ., బి. ఎల్. బెజవాడ అని వ్రాయుము.

బసవపురాణము

కాలికో జెండు ధర రూ. 1-కి రూ. 2-0-0.

గ్రంథకర్త— పాల్కురికి సోమనాథకవి.

పరిష్కర్త: బ్ర. శ్రీ. వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు పండ్లెండవ శతాబ్దమున వెలసిన శైవమత ప్రతిపాదకమగు ద్విపదకావ్యము. ఇందు శైవమతోద్ధారకుడగు బసవేశ్వరునియు, తత్పూర్వము, తత్సమకాలీనులునగు శివభక్తులయు చరిత్రములను సరసముగను, స్వతంత్రముననుకరి తన్మయు లగునట్లు గను కవి వర్ణించినాడు. గ్రంథమున మధురమధురములగు జానుదెనుగుపలుకుల జాలువార్చి రచనమున ముద్దులు గురిపించినాడు. గ్రంథము భిన్న భిన్న రాష్ట్రములకు జెందిన పెక్కుతాళపత్రమాతృకతో సరిచూచి పరిష్కరింపబడినది. పారాంతరములు సూచింపబడినవి. పరిష్కర్త రచించిన అమూల్యమగు పీరిక (129 పు.) యిందుగలదు. ఆకాలపు టపూర్వ సారస్వతచారిత్రక విశేషముల శిక్కుకు మిక్కిలిగనందు పరిష్కర్త యేర్పికూర్చినారు. అధునిక కవికుమారుల కిది యత్యంతోపకారకము.

కేదరిన్

గ్రంథకర్త: శరణు రామస్వామి శాస్త్రి

ఈ ముద్రాసాధనము వ్రాసిన హిందీగ్రంథమున కనుబాగాను. శాస్త్రవిద్వాను లిక్కిరమాత చరిత్రము అందరుకు చదువనీయ. సులభమైన వ్రాయబడినది. ఆన్నవ లక్ష్మీనారాయణ, రామ అమాత్యులకు పీరిక గలదు ధర 0-4-0

మేనేజరు, "ఆంధ్రప్రతిక"

7, తంబుకెట్టి వీధి మదరాసు.